

JOHAN LUDVIG RUNEBERGS
SAMLADE SKRIFTER.

FÖRSTA BANDET.

Lyriska och smärre episka dikter.

HELSINGFORS,
G. W. Edlunds förlag, 1873.

JOHAN LUDVIG RUNEBERGS
SAMLADE SKRIFTER.

FÖRSTA BANDET.

LYRISKA
OCH
SMÄRRE EPISKA DIKTER.

— 336 —

HELSINGFORS
G. W. EDLUNDS FÖRLAG 1873.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS A. L. NORMAN, 1873.

Johan Ludvig Runeberg

eger ett namn, som i våra dagar har mäktigare klang i nordiska öron än kanske något annat, tillhörigt nutidens män. Grunden härtill är enkel och klar. Han är det finska folkets lefvande skyddsvärn, den manligt förtröstansfulla bilden af dess folkande, med all dess undergifna, men dock modiga, samt af omutlig rättskänsla ledda motståndskraft och trofasthet; han är det svenska språkets utan gensägelse främste nu lefvande tolk inom diktens förklarade rymd; han är nordens och den vesterländska odlingens mäktigaste utpost mot öster; han är i vår jemförelsevis diktfattiga tid ett af världens yppersta skaldesnillen, vida omkring bekant och älskad, ej blott i Norden, utan i en stor del af det bildade Europa. Och så långt svenskt tungomål läses och begripes, är han ej blott, såsom så mången annan, en målsman för de bildades skönhetsdyrkan, utan han har trängt ned i det lefvande folkets djupaste lager, han är en känd och kärkommen gäst äfven i den fattigaste boning, han har blifvit en folkskald såsom få i Norden. Ammad på en gång vid den nordiska naturens stärkande bröst och med den grekiska sänggudinnans från Olympen nedstammande ambrosia, har han ej för den senares herrlighet glömt sitt ursprung, utan han har begagnat den lärda odlingen blott såsom medel för att skapa allt renare, klarare och ädlare bilder af det lif, som omgifver honom borta i hans aflägsna fosterbygd. Derfor står han liksom hvarje äkta snille främst inför oss som en son af sitt land; men just genom det sätt, hvarpå han är finne, genom den bestämda egendomlighet, han i hvarje drag uppenbarar, samt genom den sanna och friska mensklighet, som dock segrande höjer sig ur dessa egendomliga släktdrag, har han sjelf höjt sig från betydelse blott för sitt folk till allmän betydelse för hela Norden, och främst för oss, svenskar, och derigenom, det är vår tro, skall han nog en gång med

skönhetens och sanningens okufliga makt eröfra den plats bland världens store, som tillkommer honom, kastande af sin ära en återglans på sina båda fädernesland, Finland och Sverige. För allt, hvad han gifvit och ger oss, hafva vi blott att skänka honom tillbaka vår kärlek och beundran. Såsom en ringa gärd deraf må betraktas efterföljande enkla teckning af hans lif och skaldeverksamhet.

I.

Johan Ludvig Runeberg föddes i Jakobsstad i Finland den 5 februari 1804, son till kofferdikaptenen Lorentz Ulrik Runeberg och Anna Maria Malm. Sjelf äldst bland sex syskon, uppfostrades han någon tid i Uleåborg hos en farbroder, som der hade en liten tjänst. Derefter kom han i skola i Wasa, och då föräldrarna voro obemedlade, måste han der, liksom så mången yngling före och efter honom, bidra till sitt eget uppehälle genom att läsa med mindre gossar. Vid 18 års ålder blef han student i Åbo i början af höstterminen 1822, och der fortsattes den redan i skolan började kampen för uppehållet, en kamp, som slutade med afläggande af filosofie kandidat examen vårterminen 1827, hvarpå han i juli s. å. promoverades till filosofie doktor. Hade han under sin vistelse vid universitetet mest kommit i beröring med kamrater och lärare samt den krets af bildad medelklass, som kunde finnas i universitetsstaden, så fick han nu snart tillfälle att komma det finska folket närmare och se sina landsmän ej blott vid kusten, der han hittills vistats, utan äfven inne i sjelfva hjertat af landet, i de stora ödebygderna och skogarne i Saarijärvi socken vid en af sjön Päjänes nordligaste vikar. Denna vistelse blef afgörande för hans lif och har lemnat viktiga minnen efter sig bland hans skrifter. Det var här han först lärde sig uppfatta och förstå sitt folk, af hvars egendomliga lif uppe i skogstrakten han flerstädes lemnat så sanna och vackra bilder, och det var äfven här han först började sin stora dikt om den finska bondens lif, *Elgsskyttarne*. Här fick han i botten lära känna de »tusen sjöarnes» land, som han så herrligt besjungit i dikter, till hvilka han nu gjorde

på alla sätt de nödvändiga förstudierna; här lärde han allt mera älska detta underbara land, som, oaktadt dess för-
tviflade fattigdom och dess dystert ensamma natur, för ho-
nom blef den rikaste källa till poetisk utveckling och genom
honom för hela Norden en bild af den upphöjdaste skönhet.

För den unge skalden voro åren 1827—30 en tid af
tyst väntan, af rastlöst inre arbete och af stilla mognad
i alla hänseenden, både till lifvets och diktens allvar, ty
lek har ingendera någonsin varit för honom. Utom Elg-
skyttarne sysselsatte han sig under denna tid med Svart-
sjukans nätter, skref en del af sina Lyriska dikter,
bland hvilka särskildt må nämnas Idyll och epigram,
samt fullbordade sin öfversättning af Serviska folk-
sånger. Det är egendomligt och värdt all uppmärksam-
het att se, huru i dessa arbeten den ännu icke trettioårige
skalden visar sig vara fullkomligt på det rena med sin
framtida kallelse, huru alla de hufvudriktningar, med hvilka
han sedan sysselsatte sig, finnas representerade i dessa
hans ungdomsdikter, och huru han redan nu visar sig ega
det mästerskap i stil och lugn beherskning af sitt ämne,
som sedan utmärker honom i hela hans lif, och som gör,
att han liksom Thorwaldsen, äfven om någon af hans ska-
pelser icke vore ett afgjort mästerverk af första rang, dock
aldrig frambragt ett medelmåttigt arbete. Den af de nämnda
dikterna, som minst öfverensstämmer med anden för öfrigt
i hans skapelser, och som därför äfven mött någon mot-
sägelse till och med hos vännerna af Runebergs sångmö,
är Svartsjukans nätter. Men man må icke glömma,
att dikten tillhör den första ungdomsperioden; och då man
af Runebergs skaldskap i allmänhet har all anledning an-
taga grunden till denna dikt ej vara fantiserad, utan åt-
minstone i någon mån bero på genomlevade känslor och
stämningar, blir den så mycket märkligare i skaldens ut-
veckling, som man deri spårar en konstnärlig kris både i
afseende på innehållet, då den för en tänkande betraktare
blir det yttre tecknet af en våldsam, men grundlig befri-
elseakt, och äfven hvad formen beträffar, då den i antikens
helsökälla renade formkänslan här tager afsked af ung-
domsförebilder, hvilka i enlighet med tidens allmänna rikt-

ning helt naturligt hade någon skiftning af romantisk öfverdrift. I alla de öfriga röjer sig redan den öfverlägsne stil-mästaren, som af antiken lärt sig att plastiskt och klart utmejsla sitt ämne, utan att för formen förlora sig sjelf, sin person och sin nationalitet, samt utan att mista i värme och lif, hvad han vann i form och klarhet. Så är i Elg-skyttarne den kommande episke skalden redan färdig; i de Serviska folksångerna aflägger han en öppen bekännelse om den lyrik, han för sin del anser vara den naturligaste och friskaste, och i Idyll och epigram visar han, huru denna grundsats, tillämpad af en sann konstnär på åskådningar och erfarenheter, som han sjelf haft, kan frambringa verk, hvilka i stil och behag äro att jemföra med Thorwaldsens reliefer: så sanna, så lefvande och uppfriskande äro de. Runeberg visade sig således genast såsom en klassisk skald i ordets allra bästa bemärkelse, nämligen icke härmande de gamle i deras yttre manér, utan utspejande hos dem med skarpt öga sjelfva den inre hemligheten i deras skaparekraft, deras skönhetssinne och deras måttfulla lagom.

Runebergs första uppträdande inför allmänheten var förknippadt med en liten händelse, som vi här taga oss friheten återgifva efter en finsk källa.* Der berättas, huru en afton år 1826 en skara ungdom var samlad hos erkebiskop Tengström, der man roade sig med pantlekar, och huru en af de sista panterna, som framkommo, tillhörde en student, hvilken, efter en hviskande öfverläggning de unga damerna emellan, sedan någon af domarinnorna yttrat sin misstanke om, att den unge mannen i hemlighet skref vers, dömdes att skrifva en sång till solen. Den dömde förklarade sig villig att undergå straffet, men anhöll om anstånd, hvilket han äfven fick, hvarpå det äskade poemet blef synligt i först utkommande nummer af Åbo stads tidning. I detta stycke hade utgifvaren af tidningen, magister Sjöström, sjelf den tiden en af Finlands mest ansedde poeter, företagit sig en ändring, som i hög grad misshagade

* Den Finsk-Svenska Litteraturens utveckling — af Gabriel Lagus. Åbo 1867, sid. 130.

författaren och en af dennes vänner. Denne vän företog sig att i ett sällskap uttala sin missbelåtenhet och äfven gifva skäl för sitt påstående, men blef bemött med öfverlägsenhet samt fick den förklaringen, att författaren borde anse det för en ära, om hans verser fått en ändring af en så utmärkt skald som Sjöström. Poemets författare var Runeberg. Vi tillåta oss att efter den nämnda källan här meddela det:

Till solen.

Du dagens öga,
Som fjerran skickar
De ljusa, höga,
De lugna blickar.
Dig helsar fången,
Vid stoftet sluten,
Dig egnas sången,
Fast skuggbegjuten.

Omkring dig tåga
De verldar kalla,
Men vid din låga
De ljusna alla.
I Eden röjdes
Din rena flamma,
Och nyss den höjdes
Ännu den samma.

Hvem såg den handen,
Dit upp dig stälde?
Hvem tände branden
Och gaf dig välde?
Och hvem skall vaka
I jordens dalar,
Då du tillbaka
Ditt lån betalar?

En gåta höljier
Ditt ödes bana,

Men ljuset följer
 Din herskarfana;
 Och hvart det sändes,
 Och hvart det flöder,
 Ett hjerta tändes,
 En blomma glöder.

Och marmorsalar
 Och halmtäckt hydda
 Och berg och dalar
 Stå guldbeprydda.
 Hell dig, hvad minne
 Du återväcker,
 Åt sorgset sinne
 Hvad fröjd du räcker!

Hur mången timma
 Med dig jag lekte,
 Då huldt din strimma
 Min vagga smekte!
 Med oskuldsvarmen
 Mitt bröst du närde,
 Du ynglingsbarmen
 Att älska lärde.

Hur skön du grydde
 När dag begyntes,
 Och, förr'n du flydde,
 Hur vänlig syntes
 Din stråle smeka
 Min flickas hufva,
 Och ystert leka
 Med menlös dufva!

Så gladt förtrogen
 Du dröjde sällan
 Från tysta skogen,
 Från rena källan.

Ack. bort de vikit,
De fröjder rika;
Allt, allt har svikit,
Blott du är lika.

Ditt sken på kullen
Än lika varar,
Då tunga mullen
Mitt stoft förvarar;
Du än skall tömma
De gyllne pilar
Uppå den gömma,
Der blek jag hvilar.

Det var den i sjunde strofen förekommande liknelsen om solstrålen, som ses »ystert leka med menlös dufva», hvilken så djupt kränkt styckets författare. Detta var Runebergs första offentliga uppträdande. Dikten har ej fått plats bland hans samlade skrifter, och dock måste erkännas, att den, oaktadt påminnelse om förebilder från vestra sidan om Bottenhafvet, hvilka ibland framlysa äfven i andra af Runebergs äldre lyriska dikter, som fått en plats i samlingen, dock innehåller en bestämd bebådelse om den kommande skalden.

Eljest hade Runeberg ännu icke utgifvit något af sina arbeten. Det var året 1830, som i detta liksom i flere hänseenden blef en vändpunkt i hans lif. Det var nämligen året för hans första befordran, i det han i början af 1830 blef amanuens vid universitetets koristorium (sedan efter Åbo brand 1827 universitetet flyttats till Helsingfors), samt, sedan han speciminerat med en afhandling på latin, framställande en jämförelse mellan tragedien Medea af Euripides och Medea af Seneca, samma år på sommaren utnämndes till docent i värtaligheten, eller med andra ord, i romersk litteratur. Det var äfven året för hans offentliga uppträdande som författare på det vittra området, i det han nämligen 1830 utgaf första delen af sina Dikter samt sin öfversättning af Serviska folksånger. Det är redan antydt, hvilken betydelse dessa

serviska sånger med deras enkla naturtoner egt för Runeberg. Det fins en annan, i enkelhet och natur med dem beslägtad källa, ur hvilken Runeberg äfven druckit i djupa drag, och ur hvilken hans egen sångmö bäst och renast fått sin egen bild återstrålad: det är Franzéns diktning. Också har Runeberg på det klaraste och oförtydligaste sätt flere gånger framlagt den tacksamhetsförbindelse, i hvilken han står till den Franzénska sången, men han har särskildt gjort det genom sin bekanta tillegnan af sina lyriska dikter till Franzén. På denna tillegnan svarade den då till Sverige öfverflyttade skalden med ett tacksägelsebref, hvarur följande rader finnas annorstädes* antecknade såsom Franzéns testamente till Runeberg: »När magisterns vackra gåfva anlände, var jag af tjenstegörsmål förhindrad att egna den ett omsorgsfullare studium. Jag hade endast tid att här och der fägnas mig åt en violblomma eller lyssna till ett lärljud, men redan då lärde jag mig, att det är en verklig skald, som uppstått i mitt fordua fädernesland. Nu har jag egnat dikterna en omsorgsfullare granskning och vet, att det är en stor skald, som Finland håller på att frambringa». Dessa ord voro allt för bestämdt och meningsfullt yttrade, för att vara en blott artighet; att de i alla hänseenden blifvit en fullständig sanning, länder ej blott den unge skalden, utan äfven hans ungdoms förebild till den största heder.

Dermed var Runebergs bana öppnad. Ehuru ung, grep han med finnets energi och sedliga kraft raskt och modigt in i lifvet. Efter flere års förlofning gifte han sig nu '831 med Fredrika Charlotta Tengström, utan tvifvel en af de unga tärnor, som i Åbo varit orsak till hans första offentliga uppträdande, sedermera hans trogna följeslagariuna genom lifvets både fröjder och mödor och, såsom sjelf begåfvad författarinna, äfven hans själsfrände på hans eget verksamhetsfält. Samma år skref han Grafven i Perrho, den första stora dikten ur hans folks tragiska historia, och vann derför Svenska Akademiens mindre pris, och från den stunden har hvarje hans steg varit ett

* Lagus: anf. st. sid. 141.

steg framåt i utveckling till klarhet och kraft. Jemte sin akademiska lärareverksamhet företog han sig nu äfven att arbeta såsom publicist, då han år 1832 började utgifvandet af Helsingfors' Morgonblad, hvarmed han fortfor till mars 1837, då han afflyttade från Helsingfors. Likasom detta blad bildar epok i den finska vitterhetens historia genom de uttalanden i estetiska och literära ämnen samt de dikter och berättelser ur Runebergs penna, som der förekomma, likaså bilda dessa ungdomsår, tillbragta vid universitetet under inflytandet af ett älskvärdt hem samt i umgänge med liksinnade andar, som äfven sträfvade för det finska fäderneslandets bästa, en i högsta grad lifvande och uppfriskande tafla. Det är kraft och fart och brusande ungdomslust i skaldens verksamhet, medan han som lönlös docent sträfvar för sitt och de sinas uppehälle och det unga hemmet, rikt på kärlek och all dess välsignelse, efter hand fylles af nya medlemmar. Det var här han fullbordade och utgaf Elgskyttearne 1832 samt nästföljande år andra delen af Dikter. För att bereda sig en lugnare ekonomisk ställning sökte han äfven 1833 en ledig adjunktur i grekiska och romerska literaturen, hvartill han speciminerade med en afhandling, som berörde den tragiska kören hos grekerna, och han erhöll andra rummet på förslaget, men icke platsen. Det var äfven under denna tid han sammanträffade med de finska fornsångernas outtröttlige samlare, Elias Lönnroth, och deltog med honom och öfriga själsfränder i förtjusningen öfver den år 1836 utkomna Kalevala, hvarom Runebergs egen öfversättning af början till det finska folkqvädet bär nogsamtt vittne. Likaså gjorde han under denna tid sitt första försök såsom dramatisk skald i det versifierade lustspelet Friaren från landet, hvilket först utkom i Helsingfors' Morgonblad och sedan trycktes särskildt år 1834, samt upprepade gånger spelats på finsk scen, men ej af författaren gillats till intagande i hans samlade skrifter. Till dessa hans lefnads morgonstunder hörde äfven hans 1836 utgifna, »den första kärleken» tillegnade, herrliga idyll Hanna; och slutligen strödde han i Helsingfors' Morgonblad omkring sig med fulla händer dikter, recensioner,

parodier, estetiska uppsatser, didaktiska reflexioner, fragment ur romaner, komiska verser, fabler och anekdoter af alla slag. Det var en fruktbarhet, som tydde på outtömliga krafter, och en friskhet, som visade tillbaka på ett kärnsundt, oförvilladt, äkta menskligt inre af ädlaste art.

Året 1837 bildar en ny vändpunkt i Runebergs lif. Var den föregående ungdomstiden hans morgonljusning, så steg han nu upp på sin middagshöjd. Såsom det berättas, sökte — icke han sjelf, utan en vän för honom ett lektorat i romersk literatur vid Borgå gymnasium; han fick platsen och flyttade dit 1837. Dermed var han ryckt ifrån det umgängesrikare hufvudstadslifvet och försatt i en stillsam landsort. Men denna förflyttning hade nog äfven sin välsignelse: han erhöll en fast praktisk sysselsättning, hans krafter koncentrerades mera på ett enda mål, och följderna häraf visade sig deruti, att fruktbarheten minskades i någon mån, medan i de framkommande dikterna den skapande kraften yppades allt mera mäktig och storartad. Vi vilja blott nämna, att under fyratiotalet, som omfattar denna skaldens högsta och herrligaste kraftutveckling, uppstodo och framträdde efter hvarandra: år 1841 Nadeschda och Julqvällen, i hvilka dikter skalden, utan att lemna sin sjelfständiga, klassiska ståndpunkt i afseende på teckningen, deremot i färgen och tonen lemnar något mera plats åt en romantisk skiftning, vidare 1843 tredje delen af Dikter, i hvilka han framstår som en kärnlyrisk skald af äkta sort, samt 1844 Kung Fjalar, höjdpunkten af hans episka diktning, i hvilken antikt och nordiskt sammansmält till en storartad och helgjuten tragisk bild med på en gång antik hållning och en nordisk lokalfärg, som i ingen annan dikt på svenskt språk nått en sådan fulländning. Slutligen kommo 1848 Fänrik Ståls sägner, hvilka som lika många bomber slog ned i svenska sinnen och der väckte en glödande fosterlandskärlek, för hvilken dessa sånger allt sedan varit och fortfarande skola blifva de ädla och uppfriskande sinnebilderna, på samma gång de bevara, klarare än något annat, minnet af det folk, som lefvat med oss i vår storhets som

vår pröfnings dagar, och af den strid, som våldsamt skilde gamla fosterbröder från hvarandra.

Äfven i yttre hänseende medförde denna period af Runebergs lif några mindre förändringar, såsom då han år 1842 öfverflyttades till lektionen i grekiska vid Borgå gymnasium och åren 1847—50 var dess rektor, och äfven yttre utmärkelser och erkännanden, som nogsamtt vittna, hvilken betydelse den finske skalden redan vunnit äfven för vårt folk och vår vitterhet. År 1839, således åtta år efter det han erhållit Svenska Akademiens mindre pris för sin liksom i granit huggna reliefbild ur det finska folkets lif, Grafven i Perrho, öfverlemnades åt honom utan täflan samma akademis stora guldmedalj, hvarvid följande ord yttrades af sekreteraren, baron Bernhard von Beskow: »Svenska Akademien, som önskat begagna det enda sätt, hennes stadgar medgifva, att för Herr Runeberg betyga sin aktning, har begärt och erhållit sin skyddsherres nådiga tillåtelse, att till Herr Runeberg öfverlemna Akademiens högsta belöning i Skaldekonsten, och om äfven denna ej fullt skulle uttrycka Akademiens önsknningar, må hon här få tillägga, hvad som tillförene varit yttradt om ett hädangånget snille, hvilket, då det var Akademien förment att tillegna sig detsamma, af en röst i hennes namn och vid en hennes högtid, kallades detta Samfunds osynliga ledamot.» Det torde förtjena att framhålla och behjerta detta ädla drag af akademiens och dess sekreterares oveld, då man besinnar, att akademien sjelf blifvit af Runeberg indirekt angripen i sitt valspråk genom en numera i de samlade skrifterna såsom betecknande tidsbild intagen uppsats, och att särskildt dess sekreterare blifvit i en skarp och, i sanning, mördande kritik öfver det belönade skaldestycket »Sveriges Anor», nedsatt från den höga rang af lyrisk skald, dit priset lyft honom, till en vida anspråkslösare plats af talangfull, men deklamerande och oratorisk verskonstnär. Det ädla i detta tillmötesgående har långt mera än utmärkelsen sjelf och oändligt mera än alla andra hedersbetygelser, hvilka sedan föllo på skaldens lott, rört hans hjerta och fyllt honom med kärlek till gamla Sverige; och då han nu greps

af längtan att en gång själf skåda det forna moderlandet, skulle han der allt mera få känna, såsom han själf sagt, »glödande kol samlas på sitt hufvud».

Det nya skifte af Runebergs utvecklingshistoria, som med femtiotalet börjar, inledde han med ett besök i Sverige år 1851. Utom det, att hans hjertas längtan förde honom öfver till det folk, på hvars språk han skrifvit sina mästerverk, och i hvilket han dock alltid egde flertalet af sina beundrare, kom han hit för att personligen en gång framföra sin tack till de män, som genom det öppna erkännandet af hans poetiska mästerskap visat, att de förstått skilja mellan detta och den unge ifrarens stränghet mot dem personligen, samt äfven, efter hvad man har anledning tro, för att personligen lära känna den skald, som, ehuru till den inre riktningen himmelsvidt skild från Runeberg, dock af de då lefvande egde mest med honom gemensamt, nämligen den objektiva fantasiens skapande förmåga och den fordran på poesien, att hon skulle vara icke en mer eller mindre medelbar reflexion öfver åskådade bilder, utan en teckning i ord och rytm af dessa bilder själfva. Det var C. J. L. Almqvist, hvars skrifter Runeberg flere gånger kärleksfullt och med ohöljd beundran hade anmält. Huru denna hans sista önskan gick i fullbordan, då han på sommaren 1851 inträffade i Sveriges hufvudstad, behöfver ej här omtalas. Om deremot något skulle kunnat trösta honom för den sorg, hans bedragna väntan naturligen väckte, så var det väl det mottagande, han rönt så af folket som af svenska vitterhetens målsmän och främst af Svenska Akademiens sekreterare, Bernhard von Beskow. Det var han, som i synnerhet samlade de glödande kolen på Runebergs hufvud genom ett förekommande och ädelmodigt handlingssätt, hvilket för alltid eröfrade den finske skaldens hjerta och grundlade ett vänskapsförhållande, som först bröts med den svenske skriftställarens död. Samfärdseln mellan de båda veteranerna fortsattes efter vistelsen i Sverige på det viset, att Beskow hvarje nyårsdag uppvaktade den finske vännen med en skrifvelse, hvilken denne besvarade den första maj. Men det var derjemte hos den svenska allmänheten,

som deltagandet för Runeberg var stort och lefvande, och han fick äfven lära känna detta i den stundom till och med besvärande uppmärksamhet, för hvilken den enkle och blygsamme finnen nästan emot sin vilja fann sig vara ett oupphörligt föremål, och detta både i hufvudstaden och i Upsala, der de akademiska fädren genom sina många men välmenta tal och skålar satte den vid sådana tillfällen allt annat än talföre skalden i den djupaste förlägenhet samt hindrade honom att, såsom han velat, närma sig ungdomen och blanda sig i dess led.

Snart var han dock tillbaka i sitt lilla Borgå igen, vid den lugna fjärden af Finska viken, och hans lif fortgick med samma stilla och lugna gång som hittills, blott att det städse gick framåt och uppåt till nya segrar, be-tecknade genom nya arbeten på diktens fält. År 1854 utgaf han Smärre berättelser, hvilka han samlade under denna gemensamma titel ur de fem årgångar af Helsingfors' Morgonblad, hvilka han sjelf ombesörjt. År 1853 hade han blifvit ledamot i Finlands psalmbokskomité, och frukten af detta arbete blef det 1857 utgifna »Förslag till Svensk psalmbok för de Evangelisk-Lutherska församlingarne i Finland», hvilket redigerades af Runeberg, sedan han sjelf dertill bidragit med tillsammans 62 psalmer. Samma år erhöll han på egen begäran afsked från lektorstjensten, med hela lönen i pension, och nu kunde han odeladt egna sig åt sångens tjenst. Frukten af denna ledighet blef hans sista hufvudarbeten, den andra delen af Fänrik Ståls sägner, 1860, samt hans dramatiska arbeten, familjemålningen Kan ej, 1862, och sorgespelet Kungarne på Salamis, 1863. Om vi tillägga ett par uppsatser, den ena om Macbeth såsom kristlig tragedi, 1842, den andra ett svar på tidningen »Saimas» kritik öfver poemet Kung Fjalar, 1845, har Runeberg sedan icke utgifvit något mer än skizzen Fästningsfångarne, som infördes i en diktsamling »Axet», utgifven 1868 till förmon för de nödlidande i Finland. Sedan midten af detta årtionde har Runeberg, så vidt man vet, intet författat — och intet kunnat författa, emedan han, genom ett slag-anfall i högra sidan beröfvad förmågan att röra sig på

egen hand, på gamla dagar efvat i tvungen orörlighet och plågor, — ett lif, som måste förefalla dubbelt smärtsamt för den fordom så rörlige och verksamme mannen, lindradt dock genom den allt uppoffrande kärlekens ömma omsorger och genom den hugnesamma tanken på sex raska söner, som redan hvar i sin mån arbeta för det älskade fosterlandet, och af hvilka en såsom bildhuggare lofvar vandra inom konstens verld i faderns fotspår, — ja, lindradt äfven, det må vi väl antaga, genom det stolta medvetandet hos skalden, att han ej lefvat förgäfvess, då tvänne brödrafolk med beundran och lifligaste deltagande se bort till hans plågoläger och, på samma gång de önska frid öfver hans sista lefnadsdagar, tacka Gud för den gåfvan, att hafva erhållit en sådan tolk för sina fosterländska förhoppningar, en sådan förlossare för sina bundna sorger och drömmar.

Det var från detta sitt plågoläger Runeberg 1869 gaf sitt bifall till utgifvande af den sjette och sista delen af den äldre svenska upplagan samt auktoriserade utgifvaren att ombesörja denna nya, fullständigt omordnade upplaga, som första gången utkom 1870. Runebergs samlade arbeten hafva för öfrigt utgifvits i Finland, fem delar under åren 1861—64 samt en sjette del 1871, i Sverige under åren 1851—1869. Större delar hafva öfversatts på finska, norska, danska och tyska, enskilda dikter på franska, engelska och ryska.

År 1844 erhöll Runeberg af sitt lands furste professors namn, heder och värdighet, samma år Nordstjernans ordenstecken af Sveriges konung samt 1855 S:t Annæ ordens andra klass från Ryssland, blef 1857 honorarie teologie doktor, erhöll Dannebrogs-orden 1858 och Nordstjernans kommendörstecken 1860. Hans högsta belöning är och blir dock hans eget folks, Sveriges, ja, hela nordens odelade kärlek och beundran.

II.

Då vi svenskar ega den lyckan att genom språk och anda hos Runeberg kunna räkna honom till vår literatur, och då vi med rätta anse denna lycka oskattbar, så ligger det nära att uppkasta och söka klargöra den frågan: hvilken är Runebergs konstnärliga betydelse, och hvilken plats intager han i detta hänseende i vår vittra utveckling? Utan att ingå i någon undersökning af enskildheter, vilja vi korteligen angifva de allmännaste synpunkterna. Ämnet är rikt; det gäller att välja bland dess skatter de bästa.

Runeberg uppträdde år 1830, ett viktigt årtal i vårt århundrades odlings historia, och äfven för oss utgörande i vittert hänseende en vändpunkt, eftersom med det föregående årtiondet striden mellan gamla och nya skolan just afstannat och den senare nu på trettioalet stod som segervinnare, njutande stridens lön. Men äfven hon egde som allt menskligt sina svagheter och öfverdrifter; och liksom i andra länder, i Tyskland och Frankrike, behöfdes och äfven uppstod en reaktion emot dessa, så äfven hos oss. Det var Bernhard Elis Malmström, som genom sin poesi och i synnerhet genom sin kritik uppträdde skarpast och bestämdast mot dessa hennes öfverdrifter och gjorde det med de vapen, som alltid mot romantiska utsväfningar visat sig vara de kraftigaste, nämligen sådana, som tagits ur den antika bildningens rustkammare. Det är samma betydelse, som August von Platen har inom Tysklands och i viss mening äfven Ponsard inom Frankrikes vitterhet. Men liksom Platen föregicks af Göthe, så föregicks Malmström af Runeberg; och om det är någon, med hvilken den finske sångaren kan jämföras, så torde det väl vara med århundradets skaldefurste, hvilken han i mera än ett hänseende liknar, blott icke i konstnärlig sjelfviskheter och förnämt nedblickande på allt, som ej egde formens adelsmärke, ty Runebergs storhet är just den, att han med brinnande kärlek till sitt land och det minsta, som rörde dess väl, lefvat dess lif, sjungit dess

fröjder och sorger och nästan alltid stält sin sångargäfva, huru suverän skald han än varit, i detta fattiga fosterlands tjänst.

Vi hafva redan i dessa ord antydt Runebergs förnämsta betydelse. Häri ligger också hans opposition mot den nyromantiska skolan, mot hvars grundsatser han redan från första stunden visar sig ogynnsamt stämd. I motsats mot den föregående falskt klassiska smakens grundsats att förena det nyttiga med det nöjsamma (*utile dulci*), hade den nya skolan på sin fana skrivit orden: *konsten för dess egen skull!* Denna grundsats var naturligtvis i och för sig sjelf icke osann, så vidt den menade, att all bestämd afsigtlighet, all framstickande tendens inom konst och poesi neddrager dess alster inom prosans rymd, och konst och poesi äro dock till för att lyfta, icke för att neddraga sinnet, de skola skänka oss idealet som tröst för verkligheten med dess ofullkomligheter och inskränkingar. Å andra sidan åter är det konstens skyldighet, så vida hon är ett af försynen oss förlänadt medel jemte andra att vinna klarhet öfver tillvarons gåta, att visa oss detta ideal icke *utom*, utan *i* verkligheten, i denna värld, som omgifver oss. Eller med andra ord, konsten är, på samma sätt som t. ex. vetenskapen, sin egen herre, sin egen lag, sitt eget mål inom sina egna gränser, men hon är icke det högsta i världen; så gudaboren hon är, är hon dock endast ett medel, äfven hon, för ett högre ändamål, för hvilket hon skall verka, nämligen vårt släggtes framåtskridande i upplysning, frihet och dygd, och glömmar hon detta, gör hon sig sjelf till föremål för all sin diktan och traktan, då går det med henne som med en sjelfvisk människa: hon störtar förr eller senare i bottenlösa afgrunder, i hvilka hon, tyvärr, äfven lyckats ofta nog draga ned menskligheten sjelf med sig. — Nej, det är en himmelsvid skilnad mellan den prosaiska afsigtlighet, mot hvilken den nya skolan i hela Europa reste sig, och det ödmjuka erkännandet af att vara ett medel i en högre makts tjänst och att dermed ega ovilkorlig skyldighet att närma sig människans lif, som är poesiens och konstens uppgift. I dess ställe förlade man, med anled-

ning af den nämnda grundsatsen, diktens eller idealets värld inom en fjerran blå rymd, hvilken med vår jordiska verklighet egde ingenting att beställa; och der uppe i de luftiga salarne — hvad egde skalden att besjunga annat än sin egen fantasie drömmar, hvilka ansågos vara så mycket mera poetiska, ju mindre de liknade, hvad vi se med ögonen och höra med öronen, eller, ännu bättre, sig själf och sin konst, hvilken ej blott var gode gudars lån, utan lyfte honom själf i hans egna ögon till de salige gudarnes like! Deraf all den olyckliga förgudning och själföfgudning, som tillhörde såsom en arfsynd Apollos söner; deraf deras fordran att få lefva efter andra lagar och bedömmas efter andra regler än öfriga syndiga människobarn; deraf deras förakt för det filiströsa praktiska liksom ock för det pedantiska teoretiska lifvet och deras anspråk att framför andra vara och kallas snillen, liksom om snillet icke existerade inom någon annan rymd än den estetiska.

Vi hafva här talat om saken, sådan den i allmänhet gestaltade sig. Det kan ej nekas, att äfven vi lidit af samma krämpor, och att dessas verkningar sträckt sig långt ned ända till senaste dagar. Emot dessa slutföljder ur nyromantikens nyss nämnda grundsats, mot all denna falska idealitet, denna själföfgudning, detta skarpa skiljande mellan poesi och lif, detta förläggande af idealet i en för vanliga blickar otillgänglig fantasirymd, — mot allt detta har Runebergs verksamhet i sång och skrift varit en lefvande protest. Hans ideal är det äkta idealet, icke någon mer eller mindre abstrakt fantasi- eller tankeform, utan en förklaring i konkret bild af hvad han själf upplefvat i yttre eller inre hänseende och själf skådat med sitt skarpa och friska öga eller med sin af ögat ledda sunda och kraftiga fantasi. Han har icke befäst något svalg mellan lifvet och dikten, mellan verklighetens och idealets värld, han har icke i denna senare slagit sig ned på sångens tron, solande sig i sin egen glans, utan han har visat upp deras sammanhang och släktskap med hvarandra, han har själf alltid gått från det verkliga, icke såsom så mången annan skald tvärtom från den mycket omtalade

»idén», till idealet, och derigenom har han för hvarje människa med öppet sinne banat vägen till denna, förut liksom blott för ett fåtal af utvalda tillgängliga rymd.

Till följd af denna hans utgångspunkt blir äfven hans ställning till naturen en annan än den nya skolans. Hon hade, i öfverensstämmelse med sin egendomliga böjelse för mystiska häntydningar, och utgången, som hon var, från den i århundradets början herskande naturfilosofiska riktningen, uppfattat naturen sinnebildligt, symboliskt, hvarigenom denna icke längre fick förblifva, hvad hon i verkligheten var, utan äfven hon skulle lyftas upp inom den förmenta, ideala rymden; och detta gick så till, att i hvarje naturföreteelse inlades en förnimmande och känslfull ande, hvilken suckade liksom skalden sjelf under det sinliga lifvets grymma bojor. Om också ett sådant uppfattningssätt kan ega sin behörighet inom vissa gränser, i synnerhet inom sagan eller i allmänhet den fantastiska framställningen, så är det dock klart, att det måste vända upp och ned på alla verkliga förhållanden och alldeles förrycka blicken, ifall det användes i tid och otid. Derjemte medför det gerna en böjelse att skapa allegorier, ty liksom de olika naturföremålen göras till menskliga väsen blott genom höjande af deras naturlif till andliga former och uttryckssätt, så kunde äfven ett abstrakt begrepp, en egenskap, en tanke, höjas till värdighet af en lefvande ande och såsom sådan inläggas som själ i en form, med hvilken den i sjelfva verket icke egde något gemensamt. Af båda dessa förvillelser finner man hos Runeberg intet spår. Han ser naturen sådan, som hon är; han älskar henne med skaldens hängifvenhet och han tecknar henne kärleksfullt; men han är alltid sann och trogen, han sträfvar icke att adla henne genom att flytta henne upp i en sfer, som är för henne främmande, ty hon har liksom allt sin adel i sig sjelf, genom att vara just det, hvartill hon är ämnad, och ingenting mera. Att åter den allegoriska framställningen icke skulle älskas af en skald med Runebergs naturfriska sinne och för det lefvande och verkliga öppna öga, torde ej behöfva ådagaläggas, och, oss veterligt, skall man ej i hans dikter

kunna påpeka några yttringar deraf, utom någon gång i Svartsjukans nätter, och om denna dikts förhållande till hans diktning i allmänhet har redan ofvan blifvit taladt.

Om Runeberg sålunda alltid fattar naturen enkelt och rätt fram och ej af henne gör något annat än hon verkligen är, ej symboliserar henne, hindrar detta honom dock icke att ur det naturens lif, som han genom förtroget umgänge så i botten känner, hemta sina bilder och liknelser. Äfven detta utgör en märkvärdig och lärorik sida af hans författareskap. Likasom han i allt annat är naturlig, sund och måttfull, så äfven i användandet af bilden. Här visar sig mest i ögonen fallande hans likhet med de största mästare, sådana som Göthe och Homerus. Det måste nämligen erkännas som sanning, att den poetiska bilden och liknelsen, huru nödvändig den än är för den konkreta åskådning, som skalden vill framkalla för sin läsare eller åhörare, likväl blott är ett medel, som han har att med omdöme använda, och att den aldrig kan eller får bli ändamål och uteslutande uppgift för hans verksamhet. Om, för att taga en jämförelse från en byggnad, dikstens inre form, dess delars inbördes förhållande till hvarandra och det hela, samt hvarje dels och det helas öfverensstämmelse med natur och verklighet kan betraktas såsom dess resning, dess konstruktiva element, så är bilden och liknelsen att jämföra med den arkitektoniska decorationen, med sirverket, som ger hvarje del dess skönhet och förklarar dess inre väsen. Det är därför tydligt, att bilden måste vara upplysande och klarande, och att den icke får förvirra eller skymma det inre. Så är den heller aldrig hos Runeberg. Hans bilder äro alltid anbragta för att meddela ljus åt innehållet, de tjena att förhöja den inre skönheten, icke att beslöja den. Än mindre kommer det hos honom i fråga, att han skrifver en dikt blott för bildernas skull, hvilket gerna blir fallet i sådana sånger, i hvilka inhållet egentligen intet annat är än prosa af ett eller annat slag, och der bild och liknelse hafva till uppgift att liksom göra prosan poetisk. All sådan påklistrad grannlåt, som med sakens inre väsen icke har något att göra, all retorisk ståt, allt tomt floskel-

väsen är Runeberg en styggelse. Derför är han i användningen af dessa poesiers utanverk — visserligen icke allt för sparsam, men så kysk, så noggrann och så litet effektsökande, att man till och med kunnat påstå, att han ej gerna använder bild. I rikare mått torde han ej hafva anbragt den mer än i en dikt, nämligen i Molnets broder.

Men alla dessa egenskaper, som sålunda visa sig utmärka Runeberg, äro inga andra än de, hvilka tillhöra all sann och verklig poesi. Derför, liksom han i sin diktning återspeglar sitt folks levande drag och i och genom dem nordens och mensklighetens, så är han äfven i sin konst en förebild och en stödjepelare för en sund och äkta smak, hvilken skulle utgöra en afundsvärd kärna i hvilken litteratur som helst i verlden. Mången kan vara mera virtuos i ett eller annat hänseende eller ega mera improvisatorisk fart, mången kan vara mera uppfinningsrik eller mera eldig, mera blixtrande, mera effektfull, mera färgrik — med ett ord, ega en eller annan sida yppigare utvecklad än Runeberg, men få äro så helgjutna, så harmoniska, så enkla och dock så omvexlande som han. Han är nämligen ingen virtuos, som på de öfrigas bekostnad uppdrifvit en sida af förmågan; har är ingen improvisatör, som raketlikt glänser för ögonblicket, medan det skakas ur ärmen mer eller mindre förgängliga blommor: han är en konstnär, hvars snille brinner med stilla värmande låga, liksom solen en vår- eller höstdag.

Hvad vi här anfört, bevisas först af Runebergs förhållande till sina samtida, i synnerhet den nya skolans män, fosforisterna, både i Finland och Sverige. Af de förre är särdeles Arwidson, »Sonen i Örnskog» såsom han kallade sig i de dikter, han utgaf under titel »Ungdomsrimfrost», föremål för skämt, liksom äfven de likartade vitterlekarne i Sverige, hvilkas braskande ordprål och falska bildståt han obarmhertigt blottat. Att han ej heller skonade våra storheter, när det g'ldes hvad han ansåg rätt och sant, bör numera icke väcka ond blod hos någon. Äfven solen har sina fläckar; och den sanning, som ligger i många, äfven de skarpast yttrade anmärkningarna af Runeberg, måste af litteraturhistorien antecknas och

komma troligen icke att sakna sin lärorika betydelse i vår vitterhets utveckling. Hvad en sådan man som Runeberg yttrat, antingen det gäller en positiv åsigt rörande poesien och konsten eller en kritisk granskning af något samtida alster, måste alltid till följd af hans oveldiga ställning till vår literatur vara af värde och intresse, i synnerhet som der alltid står en man af gedignaste natur bakom ordet, och emedan detta ord sjelf genom sin enkelhet och klårhet gör intryck af att hafva genomgått, liksom hvarje dikt, en konstnärlig reningsprocess.

Men sanningen af vår korta och allmänliga karakteristik bevisas allra främst af hans dikter. Hans lyrik bär den harmoniska mästarepregeln i flertalet af stycken, men i synnerhet i dem, der skalden målar en bild ur lifvet samt i hela cykeln Idyll och epigram, som är ett enda sammanhängande perlsmycke, hvars knutar utgöra bilderna af Paavo från Saarijärvi samt af den gamle krigsmannen i bondens koja. I den äldre samlingen fans, märkligt nog, ej mer än ett enda tillfällighetsstycke, om man så kan kalla tillegnan till Franzén; i senare tid har tillkommit den sista sången till damerna vid teologie doktors promotionen. Att Runeberg dock äfven eger flere sådana dikter af stort värde, ehuru han sjelf ringaktar dem, tro vi oss kunna försäkra, och som bevis taga vi oss friheten här meddela ett par, hvilka ej fått plats i diktsamlingen. Den ena, tryckt i Borgå tidning 1840, är skrifven till Otto Mauritz Stålhanmar på 50:de årsdagen af slaget vid Björkö, der den finske veteranen miste sin ena arm, och lyder som följer:

Morgonen randas,
Majvindar andas,
Fjärden sig krusar i vattrade drag;
Öfver dess vatten
Simmar fregatten
Stolt mot en ovän. Det stundar till slag.
Mins du bataljen,
Glödande svalgen,
Ynglingens fröjd vid kanonernas larm?

Ädle, att svara
 Höje du bara
 Sjuttioårig din stympade arm.

Stolt kom granaten: —
 Blodig af daten,
 Flög den sin bana; den flyger ej se'n.
 Skål för dess minne!
 — Våren är inne —
 Femtio vårar den hvilat sig re'n.
 Hafvet har fått 'en,
 Djupt i dess botten
 Göms den förrostade segraren nu.
 Segern var ringa;
 Än för att klinga
 Har du en hand, du besegrade du!

Det andra, tryckt i Helsingfors' Morgonblad, förskrifver sig från år 1836 och besjunger lektorn doktor Johan Borgström, då han fulländade sitt 75:te lefnads- och 50:de lärare-år vid Borgå gymnasium, och lyder sålunda:

Långt från flärden
 Utan prål och glans
 Sitter lärarn, gömd för världen
 Vid sin blomgårds ans.

Saknar, glömmer
 Lätt en jordisk lön,
 Och i menskohjertan gömmer
 Sina ädla frön.

Ser dem näras,
 Ser dem växa opp,
 Ser dem ut i världen bäras,
 Mogna för dess hopp.

År försvinna;
 När han grånar då,

Budskap till den gamle hinna,
Och det talas så:

»Stannar skjuta
Fjerran från din bygd;
Hyddor, nejder, länder njuta
Deras frukt och skygd.

Glädjen, friden
Har kring den sin stig.
Blef ej deras frö i tiden
En gång sådt af dig?» —

Så man säger,
Det är lärarns lön;
Men en lön ej jorden eger
Mera stor och skön.

Ädle gamle!
Aftontimmen slår;
Himlens bästa frid sig samle
Kring ditt silfverhår!

Räkna slagen;
Qvällen blir en gång
Lika ljuf och lätt, som dagen
Varit tung och lång.

Klingar icke i den förre af dessa som en fläkt ur Fänrik Ståls sägner? Är icke den senare den vackraste minnesruna öfver den grånade lärarens välsignelserika verksamhet?

Högst står dock Runeberg både i innehåll, i stil och i formfulländning i sina episka dikter, och om vi äfven dit räkna de romansartade sångerna i Fänrik Ståls sägner, kunna vi iakttaga en märkvärdig utveckling framåt till allt mera dramatisk kraft, allt mera lif och allt mera nationelt folklig ton i formen, medan i innehållet vi se finnens krigiska lynne och minnen från den sista hjeltomodiga stridens dagar dels bebådas, dels klart

framträda. Detta börjar redan i Grafven i Perrho, hvilken utgör liksom den storartade Ouverturen till det tragiska drama, hvilket Runeberg skulle upprulla för sina landsmän, der det blödande Finland spelar hjälten, medan ödet framställes af dess väldiga grannland i öster. Äfven i Elgskyttarne finner man en yttring af samma krigiska riktning i den ypperliga gevärshistorien i andra sången. Vidare förekommer äfven detta krigiska element i Julqvällen i gamle Pistols berättelser från sina krigsår, och äfven i den romantiska Nadeschda saknas det icke, nämligen i sången om Potemkin, och det kan icke nekas, att, ehuru denna är en episod, den dock blifvit af skalden just i detta hänseende med en viss förkärlek behandlad. Slutligen bryter det fram som en brusande vårfloed i Fänrik Ståls sägner, gestaltande sig i en oändlig mångfald af bilder, af hvilka dock ingen gör den andra öfverflödig, emedan skalden förstår att på det konstfullaste sammanväfva hvarje bild i olika skiftningar med den klaraste fosterlandskärleks skira guldtråd. I stilistiskt hänseende torde dock Kung Fjalar vara det underbaraste och konstfullaste, som Runeberg skrifvit, en dikt, i hvilken fornnordisk och ossiansk ton förmäler sig med en storartad antikt-tragisk uppfattning af människan och hennes förhållande till de makter, som styra lifvets gång, och i hvilken dock det för en nordbo mest hänförande alltid kommer att ligga i det sätt, hvarpå skalden med sin skapande siareförmåga mäktat framtrolla för fantasien den öfverträffade bilden af en äkta nordisk kämpagestalt.

Emedan Runeberg sålunda står högst såsom episk skald, hvilket ej hindrar, att hans lyrik hör till den yppersta, vi ega, medan hans båda dramatiska arbeten äfven till fullo häfda hans skaldeära, har man älskat säga, att hans stil hufvudsakligen är plastisk, lugn och bygd på antiken. Ja, man har rätt, så vidt man dermed menar, att allt, hvad han skrifvit, äfven det minsta, eger fulländad afrundning och begränsning, att han alltid är herre öfver sin stämning och medlen att uttrycka den, samt att han lärt sig denna formlag genom samvetsgrant studium af de gamle och främst af grekerna. Men det är långt

ifrån, att detta verkar någon ensidighet i innehåll eller form. Tvärtom! Utom Bellman och Almqvist veta vi ingen svensk författare, som gifvit sitt folk så många olikartade karakterer, så många lefvande typer, så många bilder ur sagans, historiens och verklighetens lif, som gifvit så träffande uttryck åt de mest olikartade stämningar och känslor, åt allt — utom låghet och orenhet. Hans ideal är icke som det plastiska förnämt, aristokratiskt, ratande, utan det är kärleksfullt och omfattande som det kristna idealet egnar. Det kan vara tillräckligt att påminna om ett och annat hit hörande drag. Så de olika skiftningar han mäktat i sina Psalmer gifva den religiösa känslan, (och i sammanhang dermed påpeka vi den klarhet, han ådagalägger rörande uppfattningen af människans förhållande till kristendomen i »Den gamle trädgårdsmästarens bref» samt i det mästerliga svaret på den deraf föranledda kritiken). Vidare — hvilken mångfald är det icke af typer, situationer och känslöstämningar i Fänrik Ståls sägner? Hvilken olika karakter herskar ej, oaktadt all yttre formlikhet, mellan de stora, på hexameter skrifna, episka dikterna? Hvilken annan skald har så som Runeberg gifvit uttryck åt kärleken, hänförande ej blott genom den formela skönheten, utan äfven och hufvudsakligen genom de karakterer och situationer, som framställa den? Det är i synnerhet tre ställen i hans dikter, som i detta hänseende äro oförlikneliga. Vi kunna ej undgå att påpeka dem. Det första är i fjerde sången af Nadeschda, der flickan på furstens fråga: hvad är kärlek? svarar honom med de beundransvärda ord, som börja så:

»Han vet det ej, han frågar:

O, att jag sjelf det visste!»

Det andra förekommer i sista sången af Kung Fjalar, då Hjalmar, hemkommen i vedergällningens stund, spørjer konungen: »fader, vet du, hvad det är att älska?» Det tredje och kanske herrligaste af dem alla återfinnes i Molnets broder och utgöres af de ord, som sjungas af den olyckliga torparflickan, som förgäfves väntar sin älskade. Men det båtar föga att leta efter särskilda skönheter hos en skald, som icke alstrat annat än skönhet.

Må det slutligen blott tillåtas oss att framhålla Runebergs tillgifvenhet för Sverige, hans vördnad för våra gemensamma minnen, hans gammalsvenska konungskhet, som visar sig i den värme, han städse visar för vår siste gemensamme storkonung, Gustaf III, och framför allt hans djupa, outtömliga fosterlandskärlek, som skänkt Finland och Sverige en ovärderlig skatt af uttryck för den högsta och ädlaste känsla, en menniska kan egna något föremål här på jorden, uttryck, i hvilka de forna fostbrödrafolken åtminstone utan fruktan kunna mötas. Ära och välsigelse öfver skalden, som slagit denna sångens och kärlekens brygga mellan brödraländerna på hvardera sidan om Bottenhafvet!

III.

Det land, som eger den lyckan att kunna kalla Runeberg sin ädlaste son, ligger icke så långt aflägsset från hjertat af det gamla moderlandet, men det är icke så många svenskar, som besöka det, för att skaffa sig en föreställning om det lif, som rör sig inom dess kuster; och dock förtjenar det i många hänseenden ett sådant besök, — för dess gammalsvenska odling, hvilken ännu der står qvar i flere af de former, som vi redan lemnat, rörande minnen från den tid, då vi voro barn i samma hus, — för dess naturskönhet, som i de lättast tillgängliga trakterna liknar ett stycke af Sverige sjelf, — för dess gästvänliga, öppna och trofasta folk, som i sin närvarande ställning bevarar samma resignationens sublima storhet som i forna dagar, då det med oss blödde vid Lützen och Narva, — ja, framför allt för dess folk, som behöfver vår vänlighet och vårt deltagande för att under trycket af kolossen i östern känna sig fortfarande hänga tillsammans med den vesterländska bildningen, hvars närmaste och naturligaste målsman Sverige dock är och måste förblifva.

Ett besök i Finlands hufvudstad lönar också mödan, ej blott för dess sköna läge, dess herrliga offentliga byggnader, härstammande från den genialiske Engel, och dess gästfria befolkning, utan äfven emedan vi der hafva icke litet att lära, i synnerhet vid att betrakta samlifvet mellan universitet och hufvudstad, hvilka tillsammans väl gjort Finland till hvad det i denna stund är och skaffat det en befästad punkt, som till och med »är starkare än Sveaborg». Men äfven i hufvudstadens finska kretsar, äfven i universitetets nu långt mera än förr utvecklade och allt mera betydelsefulla lif, hos de fosterländskt sinnade lärarne som hos ungdomen, vare sig den är finsk-svensk eller uteslutande finsk till sina känslor, lefver dock, så vidt vi förstå, blott en enda tanke: låt oss ega vår reala medelpunkt hvar som helst, i Helsingfors eller vid Saimas stränder, i universitets- eller senats-huset, — den ideala medelpunkten, den ligger dock icke der, den ligger längre österut. Är Helsingfors Finlands hufvud, så ligger dess hjerta i Borgå. Styrelse, universitet, literatur, folk, bildade och obildade, hög och låg, ung och gammal, — alla samlas de, när det gäller att finna en andlig medelpunkt för det kära fosterlandet, kring den anspråkslöse f. d. skolläraren i småstaden vid Finska viken, hyllande honom som en konung och hembärande honom sin tack för den bästa delen af deras lif. Ja, i sanning!

En konung syns den gamle mig,
Vid slutet af sin lefnads stig,
Vid målet af sin långa färd,
Så segerrik, så afundsvärd.

Just dessa ord af Runeberg vunno för utgifvaren den skönaste och mest rörande tillämpning, då han en vacker juniafton 1869 första gången stod ansigte mot ansigte med den åldrige och genom sjukdom kroppsligen brutne, men det oaktadt genom hela sin personlighet i hög grad imponerande och vördnadsvärde skalden.

Efter fyra timmars färd genom Finska vikens vackra skärgård kommo vi, en yngre vän till Runeberg och undertecknad, till Borgå. Den lilla staden ligger grupperad

på stranden kring en liten å, omgifven af furubevuxna höjder, med kyrkan och gymnasiibyggnaden i hvar sin ände af dess utsträckning såsom de mest framstående punkterna. Ungefär midt emellan dessa, ej långt ifrån ångbåtshamnen ligger Runebergs bostad, ett stort envånings trähus i en stillsam nyutlagd del af staden, försedt med tillstötande trädgård. Eljest har skalden brukat under den vackra årstiden vistas ute på det en half mil från Borgå vid en gren af viken vackert belägna Kroksnäs; denna sommar var den första på många, många år, som krämporna tvungo honom att stanna i staden. Också tillbringar han sin mesta tid liggande, emedan lamhet och plågor göra all vistelse uppe svår och allt gående, om icke omöjligt, dock besvärligt. För att underlätta hans promenader har man åt honom inrättat en stol, hvilken han sjelf medelst en vef kan med venstra handen sätta i gång och styra, men han tyckes icke älska detta slags samfärdsel med verlden; helst går han sakta omkring, stödd på någon af de närvarande sönernas arm.

Ehuru sent vi hunno fram, blef det oss dock tillåtet att inträda. Aldrig glömmar jag det ögonblicket, då jag med klappande hjerta stod utanför hans dörr, huru den uppgick och jag såg honom för första gången. Han låg till sängs, med hufvudgården vänd ifrån fönstret, så att sommaraftonens milda dager föll halft ofvanifrån på hans mäktiga hufvud. Det kunde ej få en för ögonblicket mera passande belysning. Det var samma stolta hufvud, som man känner genom Sjöstrands bekanta byst, dock ännu mera lefvande och karakteristiskt återgifvet genom sonen, Walter; det var samma höga panna och kala hjessa, sparsamt omgifven af tunna gråa hår; det var samma starkt formade, stora och något spetsiga näsa; men kring mun och haka böljade nu ett quarterslångt grått skägg, hvilket gaf honom utseende af en bild ur andeverlden i dens ögon, som skapat sig en helt annan gestalt af Fänrik Ståls, Kung Fjalars och Hannas skald. Dertill bidrog äfven det djupt liggande ögat med sin mörka omgifning; men ett smärtsamt drag vid högra sidan af munnen kallade genast tanken tillbaka till det jordiska och visade,

att här låg en lidande, bunden i stoftet, sedan han sjelf så många gånger hjälpt tusental af sina likar att lyfta sig ur stoftets verld. Och dock — hvilken höghet i denna nu brutna form, hvilket intryck, när han höjde sin stämma, talande långsamt och med svårighet, emedan slaget äfven träffat hans tunga, hvilken klarhet och hvilket djup i blicken! Den stämman hade jag hört en gång förr: den påminde mig om Geijers röst, då han en vårafton 1846 tog farväl af sina landsmän; hos begge hade den samma verkan, — att locka ofrivilliga tårar i ögonen.

Till det lidande och trötta uttrycket bidrog dock äfven för tillfället den för sjuklingen sena timmen. Huru förändrad var han icke den följande förmiddagen! Han kom då klädd, stödjande på sin yngste sons arm, med den lama högra handen instucken i barmen på nattrocken, och välkomnade främlingen. Hvar och en skulle i mitt ställe ha blifvit högeligen öfverraskad. Jag visste, att Runeberg varit en stor och stark man, som utom skaldens, lärarens och prestens kall äfven öfvat fiskarens och jägarens och i dessa yrken både härdat och måhända äfven brutit sin kroppsstyrka. Men att han ännu i lidandets dagar skulle göra intryck af en jätte, bredaxlad, lång och med hög-buret hufvud, det hade jag ej kunnat föreställa mig. Dessutom var nu mörkret kring hans öga doldt af glasögon med silfverbågar, blicken var klar, liflig, till och med skälmsk, och i flere timmar kunde han, visserligen långsamt och besvärligt, men dock tydligt och med det redigaste tankeinnehåll samt det lifligaste minne af personer och förhållanden, samtala, dervid synbarligen road af de ofta nog kostliga bilder, han framkallade. Än var det en komisk genretafla från hans promotion, än från hans lif med fiskare och torpare vid Kroksnäs, än från hans besök i Sverige och Upsala, än ett omdöme om någon af våra skalder, än också ett yttrande om egna arbeten, allt mäktigt, godt och klart, ibland till och med blixtrande, men på ett eget stillsamt, nästan tungt sätt, dock alltid kryddadt af en godmodig humor, hvilket allt visade, att sinnet ännu egde saft och själen styrka, när blott den bräckliga kroppshyddan tillät den att verka fritt och naturligt.

Men att icke ens denna bräckliga kroppshydda var fullständigt krafftlös, utan att äfven hon liksom själen ännu egde styrka och lif i behåll, som tydde på en oerhörd blomstring, när det en gång varit harmoni mellan dem båda, det skulle jag snart till min förvåning bli varse. I skaldens förmak, snyckadt som det egnar en konstnärssonering med både penseln och mejselns alster, stod på ett bord en väldig silfverkanna, prydd på locket med Finlands yxbeväpnade lejon, och rundtom försedd med inskriptioner, samt angifvande sig som ett minne till Runeberg från afkomlingarne af 1808 års män. För att taga de många inskrifterna i närmare ögonsigte försökte jag med höger hand att lyfta den ståtliga pjesen något från bordet, men nödgades hjälpa under med den venstra för att nå syftet. Knappt hade Runeberg märkt detta, förr än han sjelf rullade sig fram till bordet, bonade noga om den instoppade högra handen, fattade med den friska venstra i silfverkannen, fick henne först ned i knäet och sträckte henne sedan på rak arm ut i luften samt höll henne så en längre stund, hvarpå han sjelf åter förde henne till sin plats.

På aftonen firades en enkel familjehögtid för att välkomna en just då från utlandet återkommen son samt helsa den yngste, som några dagar förut tagit studentexamen. I denna familjefest, den första, som firades i Runebergs hus på långliga tider, fick äfven jag deltaga. Skalden var den samme som på förmiddagen, älskvärd, munter och särskildt upplifvad af att se oss yngre broderligt lägrade kring de fyllda glasen. Han satt långa stunder skämtande ibland oss, och vankade för öfrigt oupphörligt mellan sitt sofrum och sitt forna arbetsrum, der vi höllo till. Jag kan ej underlåta att nämna några ord om rummets egendomliga dekoration. Utom bokskåp funnos der nämligen på väggen öfver Runebergs arbetssoffa tretton präktiga räfskinn, hvart och ett utgörande underlag för något märkvärdigt gevär, som följt skalden på hans ströftåg i mark och skog eller utgjorde minnesskänk af någon enskild person eller kår, som velat egna honom sin hyllning. Hvar och en af de räfvar, hvilkas pelsar

nu prydde väggen, hade Runeberg sjelf nedlagt eller fångat, men de utgjorde blott fjerdedelen af hela det antal, som för hans hand fått bita i gräset. Ett porträtt sågs öfver skrifbordet: det var bilden af Bernhard von Beskow. I ett annat rum fanns ännu ett porträtt: det var en karakteristisk bild i olja af Almqvist.

Afresan från Borgå var bestämd till påföljande morgon; men innan den inträffade, måste jag ännu en gång på skaldens enträgna begäran besöka honom vid hans läger för att erhålla de sista helsningarna med mig till Sverige. Han hade då otåligt väntat redan en halftimme, medan gästen af grannligheten tvekade att allt för tidigt göra honom sitt besök. Äfven då var han särdeles munter och upprymd, och skämtade ännu i afskedsstunden om sina nattliga funderingar under sömnlösa timmar, då han, för att erfara, hvad tiden led, utan att behöfva tända ljus, trefvade med fingrarne på urtaflan af en stor klocka utan glas, upphängd på sängstolpen. Sedan han sändt sin tack och helsning till alla vänner å denna sidan af Östersjön, tog jag slutligen farväl af honom med en känsla, som ej står att beskrifva. Det var en af de få gånger, jag haft den lyckan att stå inför en verkligt storartad, i alla hänseenden helgjuten personlighet. Ett sådant möte glömmar man aldrig.

Uppfylld af intrycket häraf, har undertecknad också ansett det vara sin skyldighet att meddela alla vänner i Sverige af Runebergs sångmö en flyktig bild af det lif, skalden nu tillbringar i sin lefnads afton, för att dymedelst skingra de farhogor och de oriktiga föreställningar, som i vårt land äro gängse derom. Det är i sådan af-sigt dessa rader blifvit nedskrifna.

UTGIFVAREN.

LYRISKA DIKTER.

I.

Till Franzén.

Höjde du då re'n för sista gången
Här en älskad röst,
Du som, lärkan lik, flög bort med sången
Undan storm och höst?

Skall det land, som såg din morgons blomma,
Såg din middags guld,
Icke äfven se din afton komma
Solbelyst och huld?

Glömmer du i Sveas blomsterdalar
Fosterlandets skog
Och vid sångerna af näktergalar,
Huru vakan slog?

Se'n du for från oss, har redan mången
Vinter setts förgå;
Men fast våren kom och fogelsången,
Kom ej du ändå.

Ack, i dina forna lunder drömde
Natten lika ljuf,
Och den minsta blommas öga gömde
Samma dagg ännu,

Som när fordom säll du gick på stranden,
Der din hemelf flöt,
Tänkte visor, såg på midnattsbranden,
Eller blommor bröt.

När kring samma nejd det åter våras,
 Och dess prakt slår ut,
 Vore det ej ljuft ännu att tåras,
 Der du sjöng förut.

Ja, fast Uhlås gamla borg föröddes,
 Fast du finner blott
 Sörjande ruiner, der du föddes,
 Der din boning stått;

Vore ju dock kärt att gå och minnas,
 Hvar det fordom var,
 Hyddans ställe och den sångarinns,
 Som dess flaggstång bar.

Vinden gnyr i Auras lärosalar;
 Kom dock dit också!
 Mången hugkomst der ur askan talar
 Till ditt bröst ändå!

Kom tillbaka till ett land, som famnar,
 Ack, så gerna dig!
 Hvar som helst i våra skär du hamnar,
 Blombeströs din stig.

Som en saknad vårdag skola tjällen
 Helsa dig igen,
 Och hvart eko i de gråa fjällen
 Som en barndomsvän.

Den gamles hemkomst.

Flyttfogeln lik, som efter vinterns dar besöker
 Sin insjö och sitt bo,
 Jag kommer nu till dig, min fosterdal, och söker
 Min flydda barndomsro;

Se'n många haf mig skilt ifrån den kära stranden
 Och många kulna år,
 Se'n mången fröjd jag njutit i de fjerran landen
 Och gråtit mången tår.

Här är jag nu tillbaka. — Himmel, der står tjllet,
 Som förr min vagga bar;
 Der ser jag sundet, fjärden, lundarne och fjället,
 Min verld i forna dar.

Allt är som förr: i samma gröna skrud stå träden,
 Med samma kronor på,
 Och luftens rymder skalla än af kända qväden,
 Och skogens likaså.

Och böljan leker än med Neckens blomsterskara
 Som förr så lätt och ljuf,
 Och från de dunkla holmarne hörs eko svara
 Ungdomligt gladt ännu.

Allt är som förr, men jag är icke mer den samma,
 Du glada fosterdal!
 Min lust har slocknat längese'n som kindens flamma,
 Och pulsen klappar sval.

Jag vet ej mer att skatta allt, hvad skönt du eger,
 Och allt, hvad skönt du ger.
 Ack, hvad din bäck mig hviskar, hvad din blomma säger,
 Förstår jag icke mer.

Dödt är mitt öra för de gudars harposträngar,
 Som spelte ur din våg,
 Och elfvorna, som dansade på fält och ängar,
 Jag mer ej återsåg.

Jag gick likväl så rik, så rik från dig, o hydda,
 Och så förhoppningsfull!
 Mig följde känslor, i din helga skugga grydda,
 Som lofte dar af gull.

Mig följde dina underfulla vårars minne
 Och dina nejders frid
 Och dina goda andar, burna i mitt sinne
 Ifrån min första tid.

Och nu, hvad för jag åter från den vida världen?
 En hjessa, tung af snö,
 Ett hjerta, sjukt af lidelserna, mätt af flården
 Och längtande att dö.

Jag fördrar då ej mer, hvad jag förlorat, åter
 Af dig, du hulda mor!
 En graf du blott mig unne, der din källa gråter,
 Och der din poppel gro.

Så får jag drömma vid din lugna barm och njuta
 Din trogna hägnad än
 Och lefva i de blommor, ur min aska skjuta,
 Ett oskuldslif igen.

Det ädlas seger.

För det ädla, bröder, skall min lyra stämmas.
 Hur det ädla segrar, fast dess framsteg hämmas,
 Hur det trotsar ondskan, hur det kufvar makter,
 Läre du världen, min heliga sång!

Den förblödde trösta, om han slutat hoppas,
 Säg den böjde slafven, att hans frihet knoppas,
 Och för härjarns härar och för våldets vakter
 Tolka, att hämnaren nalkas en gång!

Se, med stjernprydd mantel går den fräcke bofven
 I en prakt, som föddes af de dolda rofven,
 Och af häpnad tiger den förskräckta lagen,
 Trampad i stoft, der den väldige gick.

Men han möter dygden med dess lugna panna,
 Och han ser dess öga på sitt öga stanna,
 Och han står besegrad, — och, af blygsel slagen,
 Sjunker till jorden hans skyggande blick.

Se det gamla lejon, som en nejd föröder;
 Der en hjord förskingras, der ett offer blöder,
 Är det stolt i känslan af sitt herravälde,
 Tryggt af sin styrkas omätliga skatt.

Men det märker herden, som till hjälp vill ila,
 Ser en högre stämpel på hans anlet hvila,
 Och med kufvad stolthet, se'n sitt rof det fälde,
 Flyr det att gömmas af skogarnes natt.

Men med svärd till spira och med blod till krona,
 Bland förtärda likar ses tyrannen trona,
 Och hans lag är mörker, hans befallning boja,
 Död och förfäran hans sändningebud.

Och med bortglömd adel, med förgäten ära
 Till hans fötter slafvar sina rökverk bära,
 Och af lejda skaror, som kring borgen stoja,
 Ropas han jublande ut som en gud.

Såsom kung står brottet, och det goda dväljes,
 Sanningen förtrampas, menskligheten säljes,
 Och den höga tanken blir en dvergväxt blomma,
 Dignande under förrädarens hand.

Då naturen suckar, då dess tempel skändas,
 Då dess helga dagar till en natt förvändas,
 Hvar är hämnarn, bröder, när skall hjälpen komma,
 Bringande frid öfver sköflade land?

Se, af våld ej krossadt och ej skrämmt af glafvar,
 Hvilar än det ädla mellan blod och grafvar,
 Och till gudabarnet stiga englar neder,
 Ammande slumrarn med frihet och ljus.

Men hans styrka växer under milda händer,
 Och hans tankes gnista sig till flamma tänder,
 Och han öppnar ögat och han skådar eder,
 Slafvar, tyranner, ruiner och grus!

Se, då flyr hans dvala, och hans vrede glöder,
 Och hans hjerta ropar om förtryckta bröder,
 Och han slår på skölden, och han svär att fira
 Ljusets triumf med en frälsad natur.

Och med kraft och värme han sin väg beträder,
 Och lik dagens stjärna sig i strålar kläder,
 Och mot vinternatten kring tyrannens spira
 Sänder han glödande pilarnes skur.

Och då faller härjarn, då förjagas natten,
 Och en gryning flammar öfver land och vatten,
 Och mot morgonglansen af den nya dagen
 Skallar den heliga frihetens ord.

Men det ädla stiger öfver glädjens vimmel,
 Och det vidgas stilla till en molnfri himmel,
 Och, ej skymfad längre, ej i fjättrar slagen,
 Bor i dess famn en välsignande jord.

Och en tid skall komma, då basunen ropar,
 Och då rymden samlar sina stjernehopar
 Och åt vanskligheten och åt kaos gärdar
 Vällden, som fylde det herrliga blå.

Men fast solar ramla från de fasta grunder,
 Och fast jorden flyktar som en suck derunder,
 Och fast askan skingras af förgätna verldar,
 Lefver och segrar det ädla ändå.

Lärkan.

Högre uppsteg dagen,
 Glädjen och behagen
 Väcktes ur sin långa vinterdvala;
 Vårens krans blef bunden,
 Göken gol i lunden,
 Och kring hyddan flög min kända svala;
 Luften ljöd och skogen,
 Minsta fågel trogen
 Göt i stämmor späda hjertats brand.

Allas fröjd jag hörde;
 Djupast dock mig rörde
 Lärkans ljufva lott i himlarunden.
 Varmast sågs den ömma
 Om sin kärlek drömma
 Och om sällheten af lifs-sekunden.
 Hvarje ton, hon sände,
 Der till skyn hon lände,
 Tycktes klinga i mitt öra så:

Lycklig den, som inga
 Hårda bojor tvinga
 Att den fria eterns rymd försaka,
 Som, för sången buren,
 Ständigt ser naturen
 I gestalterna af vår och maka!
 Så jag qvädas hörde;
 Eko återförde
 Mångfördubblad hennes sång till mig.

Blott med solen följa
 Öfver land och bölja,
 Än till söderns hem och än till nordens;
 Kyssas först i dalen,

Se'n i etersalen
 Sjunga känslans salighet och jordens; —
 Hvilken lott du njuter,
 Hvilken fröjd du sluter,
 Lärka, lärka, i din lilla barm!

Maj-sång.

Sköna Maj, välkommen
 Till vår bygd igen!
 Sköna Maj, välkommen,
 Våra lekars vän!
 Känslans gudaflamma
 Väcktes vid din ljusning.
 Jord och skyar stamma
 Kärlek och förtjusning;
 Sorgen flyr för våren,
 Glädje ler ur tåren,
 Morgonrodnad ur bekymrens moln.

Blomman låg förkolnad
 Under frost och snö;
 Höstens bleka vålnad,
 Gick hon nöjd att dö.
 Vintern, härjarns like,
 Som föröder nejden
 Och i sköfladt rike
 Tronar efter fejden,
 Satt med isad glafven
 Segrande på grafven,
 Dyster själf och mörk och kall som den.

Inga strålar sänktes
 På vår morgon ner,
 Ingen daggtår skänktes
 Nordens afton mer,

Tills, af svaner dragen,
 Maj med blomsterhatten
 Göt sitt guld i dagen,
 Purpurklädde natten,
 Vinterns spira bräckte
 Och ur lossadt häkte
 Kallade den väna Flora fram.

Nu ur lundens sköte
 Och ur blommans knopp
 Stiga dig till möte
 Glada offer opp.
 Blott ditt lof de susa,
 Dessa rosenhäckar,
 Till din ära brusa
 Våra silfverbäckar;
 Och med tacksam tunga
 Tusen foglar sjunga
 Liksom vi: välkommen, sköna Maj!

Flyttfoglarne.

I, flyktande gäster på främmande strand,
 När söken I åter ert fädernesland?
 När sippan sig döljer
 I fädernedalen,
 Och bäcken besköljer
 Den grönskande alen:
 Då lyfta de vingen,
 Då komma de små,
 Väg visar dem ingen
 I villande blå;
 De hitta ändå.

De finna så säkert den saknade nord,
 Der våren dem väntar med hydda och bord,
 Der källornas spenar
 De trötte förfriska,
 Och vaggande grenar
 Om njutningar hviska,
 Der hjertat får drömma
 Vid nattsolens gång,
 Och kärleken glömma
 Vid lekar och sång,
 Att vägen var lång.

De lyckliga glada, de bygga i ro
 Bland mossiga tallar sitt fredliga bo;
 Och stormarne, krigen
 Bekymren och sorgen,
 De känna ej stigen
 Till värnlösa borgen,
 Der glädjen behöfver
 Blott majdagens brand
 Och natten, som söfver
 Med rosende hand
 De späda ibland.

Du flyktande ande på främmande strand,
 När söker du åter ditt fädernesland?
 När palmerna mogna
 I fäderneverlden,
 Då börjar du, trogna,
 Den fröjdfulla färden,
 Då lyfter du vingen
 Som foglarne små,
 Väg visar dig ingen
 I villande blå;
 Du hittar ändå.

Vallgossen.

Hur skön bland österns skyar
 Går dagen opp
 Och fyller fält och byar
 Med fröjd och hopp!
 Ur skog och lundar skalla
 Blott glädjeljud;
 Och luftens skaror alla
 Lofsjunga Gud.

Och molnen purpuranda
 Sin blåa gräns
 Och jordens fägring blanda
 Med himmelens.
 Men källan står derunder
 Så ren och ler
 Och lockar fästets under
 I skötet ner. —

Dig, gröna äng, jag söker
 Ännu en gång,
 Der klara bäcken kröker
 Sitt muntra språng.
 Invid den gamla stammen
 Min torfbänk är,
 Och getterna och lammen
 De trivas här.

Här mellan löfvens galler
 Är ljuft att se,
 Hur morgondaggen faller
 På blommorne;
 Här är det lätt att höra
 De sångers tal,
 Dem milda vindar föra
 Från dal till dal.

Här är jag van att bida
 Mitt hjertas vän;
 Här sjöng hon vid min sida
 Om kärleken.
 O lyssnen, lam! I kännen
 Den huldans röst.
 Snart får jag sluta vännen
 Mot troget bröst.

När solen börjat blicka
 Från fjällets höjd,
 Då ser jag re'n min flicka,
 På kullen röjd;
 Då bär hon re'n i handen
 För mig en krans
 Af väpling, som vid stranden
 Den skönsta fans.

Och som jag hade vingar,
 Jag skyndar dit,
 Och snart jag henne bringar
 Med lammen hit.
 Här sätta vi oss båda
 Och kyssas då,
 Och skogens dufvor skåda
 Med afund på.

Se'n sjunger hon naturen;
 Och bygden hör
 Min gälla pipa, skuren
 Af vikens rör,
 Och böljans tummel stillas
 Vid insjöns strand,
 Och andras hjordar villas
 Till oss ibland.

Hvad blef ej herden gifvet,
 Hvar fins ett namn,
 Som målar oskuldslifvet
 I dalens famn?

Vår rikedom vi ega
 I stillhet der,
 Och hjord och blommor säga,
 Hur stor den är.

Ja, än då nordan ryter
 På blommans graf,
 Fins ingen il, som bryter
 Min glädje af.
 Jag söker vintertiden
 Mitt låga bo,
 Och kärleken och friden
 Der inne gro.

Vid varma spiselhallen
 Jag sitter glad,
 Och hjorden står i stallen
 Med gräs och blad.
 Jag sjunger blomstersången
 I hyddans rund,
 Fast sommarn är förgången,
 Och blommans stund.

Ty kölden kan väl isa
 Min dal och höjd,
 Men ej min enkla visa,
 Min rena fröjd.
 Om stormar gny mot tjället,
 Det intet gör,
 Blott lugnet bor i stället
 Der innanför.

Men våren kommer åter,
 Se'n vintern flytt,
 Och sippans öga gråter
 Sin dagg på nytt;
 Då går jag ut och vallar
 Min hjord igen,
 Och eko återskallar
 Min stämma än.

Dig, gröna äng, jag söker
 Ännu en gång,
 Der klara bäcken kröker
 Sitt muntra språng.
 Invid den gamla stammen
 Min torfbänk är,
 Och getterna och lammen
 De trivas här.

Mina dagar.

I dalens skygd, der lärkans toner skalla,
 Jag sitter hänryckt vid min flickas sida.
 Vid mina fötter källans böljor svalla,
 Af blommor kyssta och af fläktar blida.
 Jag aldrig nånsin manats ut att strida
 Mot dessa töcken, dem vi sorger kalla,
 Och ingen annan vet min gömda tufva
 Än vänskapen, min flicka och min drufva.

Jag ler, hon ler, min hulda drömda maka,
 Ty inga tomma qval vi skapa sjelfva.
 Jag sjunger hennes namn, hon mitt tillbaka,
 Och lundens löf vid vår förtjusning skälfva,
 Och tusen fjärlar blommans kyss försaka,
 Att öfver oss en blomsterhimmel hvälfva.
 Ack, sköna verld, hur stämmer ej naturen
 Med hvarje sällhet, i vårt hjerta buren!

Hvi skulle jag med inre missljud störa
 Den harmoni, som herskar i det hela?
 Blott rena toner genom alltet spela,
 Och rena må mitt eko återföra.
 Du, ömma flicka, skall min glädje dela,
 När våra samljud klinga i ditt öra,
 Och, fastare i mina armar sluten,
 Till kyss förbyta lifvet och minuten.

Till en fogel.

Säg mig, du lilla fogel,
 Der mellan almens blad,
 Hur kan du ständigt sjunga
 Och ständigt vara glad?
 Jag hör din röst hvar morgon,
 Jag hör den hvarje qväll,
 Men lika ren är stämman
 Och tonen lika säll.

Ditt förråd är så ringa,
 Din boning är så trång,
 Dock ser du mot din hydda
 Och sjunger hvarje gång.
 Du samlar inga skördar,
 Och inga kan du så;
 Du vet ej morgondagen
 Och är så nöjd ändå.

Hur ges det icke mången,
 Som gods och håfvor fått,
 Som land och riken eger
 Och bor i gyllne slott,
 Men helsar dock med suckar
 Och tårbegjuten blick
 Den sol, hvars uppgångstimme
 Nu nyss din lofsång fick!

Hur skulle icke menskan
 Din ringa lott försmå,
 Och hon, den otacksamma,
 Är mindre nöjd ändå.
 Ditt späda hjerta krossa,
 Det stode henne fritt;
 Dock prisar du ditt öde,
 Och hon förbannar sitt.

Hvi blickar hon mot höjden
 Så knotande, så kallt?
 Hvad egde hon att fordra,
 Då skaparen gaf allt?
 Då jordens glädje ligger
 För hennes fötter ner,
 Hvi ser hon stolt på slafven
 Och suckar efter mer?

Nej, sjung du, lilla fogel,
 Om njutning hvarje gång,
 Och aldrig skall jag blanda
 En klagan med din sång.
 Kom, bygg ditt bo hvar sommar
 Invid mitt tjäll ännu,
 Och lär mig qväll och morgon
 Att vara säll som du.

Vårmorgonen.

Se, hur herrlig solen träder
 Öfver österns böljor redan
 Och i guld och purpur kläder
 Jorden, leende der nedan!
 Dimman skingras, kölden flyktar,
 Och naturens dvala lyktar.

Lärkan, nyss på lätta vingar
 Buren hit från söderns höjder,
 Sjunger, der hon högt sig svingar,
 Känslans hopp och vårens fröjder,
 Medan, sväfvande mot jorden,
 Svane flocken helsar norden.

Fri och yster dansar vågen
 Mellan trädens dunkla stammar.
 Ekorn skyndar, glad i hogen,
 Till sin mossbetäckta kammar,
 Och der långt i djupa skogen
 Kuttrar dufvan, öm och trogen.

Vaggad blidt af morgonfläkten,
 Grönskar nu på åkern sådden,
 Och i hvita vinterdrägten
 Springer haren öfver brodden.
 Gömd bland buskar under granen,
 Spänner jägarn sakta hanen.

Sparsamt närd af lundens kyla,
 Tindrar der en sjunken drifva,
 Medan ljusa björkar skyla
 Källans sorl och tufvans vifva,
 Och den nyss uppväckte Necken
 Rör sin silfversträng i bäcken.

Sköna vår, hur länge rullar
 Ej din vagn kring söderns stränder,
 Innan till förgätna kullar,
 Till vår nord du återvänder!
 Och som vår så tacksam glöder
 Ingen barm för dig i söder.

Hör du våra hymner skalla,
 Hör du, hvad han tyder, sången:
 Att du kommer till oss alla
 Såsom friheten till fången,
 Att på polens frusna drifva
 Finnas hjertan ock att lifva?

Skynda att åt land och vatten
 Väfva nya högtidsskrudar,

Locka fjärlarne ur natten,
 Och ur stoftet deras brudar,
 Och ur kärleksfulla sinnen
 Jaga vinterns kulna minnen!

Till en blomma.

Nyss slöt du dvalan; — ögat, ej fångsladt mer,
 Än med så hjertlig glädje mot höjden ser,
 Der morgonrodnan, af lätta skyar buren,
 I famn af purpur sluter sin brud, naturen.

Allt är så tyst i din rund, så stilla än;
 Af vällust dö de ilar, som nalkas den.
 På gyllne vingar fladdrar den dolda flärden; —
 Säg, lilla blomma, hur skön du finner verlden?

Du kan ej ana ännu vid fläktens lek,
 Vid fjärlilns hviskning och morgondaggens smek,
 Hur snart de yra vännernas hyllning slutas,
 Hur mången sorgsen tår på din kind skall gjutas.

O, hvarför gaf ej Han med sin allmakts: Blif!
 En evig vår åt din oskulds blomsterlif?
 Och hvarför får du ej se, så ljuft bedragen,
 Mot middagssoln som mot gryningen af dagen?

Så le, du lilla, än i din oskuld der!
 Snart skall du finna, hur svekfull våren är,
 Och tänka rörd på den lyckliga minuten,
 Då än du låg och drömde, i knoppen slutan.

Fogelboet vid landsvägen.

Lilla fogel, hvarför byggde du
Vid den stora vägens larm din hydda?
Var din djupa skog ej sval och ljuf,
Stodo ej dess björkar löfbeprydda?
Lyste icke morgonrodnan der
Lika blid och tjusande som här?

Bäckens tysta silfverbölja sam
I de långt, långt bort belägna dalar;
Här med buller åker flärden fram
Sina tunga jernbesmidda salar.
Lugn och stillhet var den gömdas lott;
Arma fogel, här bor fruktan blott.

Hvarför bytte du mot parkens doft
Dammet kring den nötta vägens gränser?
Hvarför älska mer ett härjadt stoft
Än den färgprakt, som i lunden glänser?
Hvarför, för att skåda verdens strid,
Offra opp din obemärkta frid?

Synes dig ej dagen ofta lång,
Innan nattens lugn ditt tjäll besöker?
Klappar ej ditt hjerta mången gång,
När ett dån sig närmar och föröker?
Lyfter du ej ofta nog förskräckt
Vingen, öfver dina späda sträckt?

Bodde du i fjerran lund ändå!
Ingen oro der ditt hjerta röjde,
Ingen fruktan skrämde der de små,
Om du äfven nå'n gång borta dröjde;
Ty för dem naturens stillhet der
Vore, hvad din lätta vinge är.

Fogel, fogel, när de späda snart
 Börja sina fjädersegel lyfta,
 Led då utan tvekan deras fart
 Till en nejd, dit inga stigar syfta,
 Bygg och lär dem bygga der i ro
 Nästa sommar hvar sitt lilla bo.

Sommarnatten.

Himmel, hvilken afton, hvilken färd!
 Ser du holmens lilla blomsterverld?
 Goda Nana, i dess lunder
 Sjunga foglar qvällens under.
 Hvila rodden, låt oss vagga
 Dit i land.
 Solen ler ju än från kullen,
 Vikens bölja gungar jullen,
 Aftonvinden för vår flagga
 Mot dess strand.
 Hör du de susande alarnas ljud?
 Ser du de grönskande ängarnas skrud?
 Njutom fröjden! Snart har tiden
 Satt för njutningen en gräns;
 Nana, snart är kärlekens
 Liksom sommarns stund förliden.

Re'n bland löfven blickar torpet fram.
 Skynden, fläktar, fören dit vår stam!
 Ser du gubben, goda Nana,
 Re'n i dörrn vår kosa spana,
 Ser du flickan, hur den täcka
 Vinkar der?
 Med sin smultronkorg i handen
 Står hon leende på stranden,
 Glad att få åt Nana räcka
 Sina bär.

Hulda, du tåras. Hur helig, hur skön
 Är ej den hyllande kärlekens lön!
 Redan här som engel buren,
 Njut din afundsvärda lott.
 O, hur säll är menskan blott
 Med sitt hjerta och naturen!

Hvad ej praktens salar fostra opp,
 Lifvets fulla njutning, lifvets hopp,
 Växer utan ans och blommor
 Höst och vinter, vår och sommar
 I den fria bygdens runder,
 I dess tjäll.

Ser du anden, som för stäfven
 Flyr med ungarne i säfven,
 Arm och blottad och derunder
 Dock så säll?

Ej mot palatser, som skyarne nå,
 Bytte den irrande en af de små;
 Ej för guld, i råga bräddadt,
 Ej om tusen slott hon såg,
 Öfvergåfve hon sin våg
 Och sitt bo, i vassen bäddadt.

Qvällens blyga älskogsstjerna, du!
 Blicka vänligt på vår landning nu!
 Jubla, lundens fogelskara!

Låt er sång en brudsång vara,
 Som två trogna hjertan viger
 Inför er!

Solen sjunker bakom bergen,
 Vesterns himmel mister färgen,
 Men din färg, o Nana, stiger
 Mer och mer.

Sent må vi vända från färden igen,
 Morgonens stråle här finne oss än.

Lätt är hem och vänner glömma,
 Flicka, i en älsklings famn.
 Här i dalens blomsterhamn
 Låt oss hvila ut och drömma.

Svanen.

Från molnens purpurstänkta rand
 Sjönk svanen, lugn och säll,
 Och satte sig vid elfvens strand
 Och sjöng en juniqväll.

Om nordens skönhet var hans sång,
 Hur glad dess himmel är,
 Hur dagen glömmes, natten lång,
 Att gå till hvila der;

Hur skuggan der är djup och rik
 Inunder björk och al,
 Hur guldbestrålad hvarje vik,
 Och hvarje bölja sval;

Hur ljuft, oändligt ljuft, det är
 Att ega der en vän,
 Hur troheten är hemfödd der
 Och längtar dit igen.

Så ljud från våg till våg hans röst,
 Hans enkla lofsång då,
 Och snart han smög mot makans bröst
 Och tycktes qvada så:

Hvad mer, om än din lefnads dröm
 Ej sekler tälja får?
 Du älskat har på nordens ström
 Och sjungit i dess vår.

Torpflickan.

Sörjen Kandals dotter, gröna lunder!
Såsom edra blommors blida stunder
Voro hennes glada stunder korta.
Sörjen, gröna lunder! Hon är borta.

Kan ej dödens mulna engel skona?
Skall naturen, att sitt fall försona,
Åt en makt, som härjar och föröder,
Offra allt det ädlaste, hon föder?

Kan väl grafvens mossbetäckta gömma
Glädas åt det sköna, åt det ömma?
Älskas Kandals barn af dödens salar
Som af Lannas grottor, Vanhais' dalar?

O, du var så skön, begråtna flicka!
Ingen yngling stannar mer att dricka
Vid din blåa källa, ty der inne
Ser han blott din saknad och ditt minne.

O, så länge du besökte källan,
Glömdes hennes täcka stränder sällan.
Ofta, af ett fåfängt hopp bedragen,
Kunde herden der fördrömma dagen.

Trånans suckar, glädjens gälla stämma
Voro vid dess bölja då som hemma,
Och så långt hon flöt, den spegelklara,
Hördes sång och muntra flöjter bara.

Lyssnen icke, Lannas gråa hallar!
Kandals dotter går ej mer och vallar;
Fåfängt sörja edra stumma eko
Hennes toner, som för alltid veko.

Tomt är nu på Vanhais' betesmarker,
Inga hjordar irra i dess parker;
Någon fogel blott, som höken jagar,
Flyger der från träd till träd och klagar.

Son af Vanhais, du, som främst bland alla
Älskades af detta nu så kalla,
Detta fordom, ack, så varma hjerta,
Säg, hvar dväljs du ensam med din smärta?

Tystnat har din yxa re'n i skogen,
Ty en flicka gick ej mer förtrogen
Och besvarade din röst från hagen,
Då du, lockande, höll opp med slagen.

Högt på stranden ser man nu din julle,
Liksom om du aldrig mera skulle
Kasta ut för fjärdens skaror näten,
Af hvart enda älskadt värf förgäten.

O, bland kyrkogårdens sorgsna pilar
Slog du läger, der din flicka hvilar,
Och då dagen släcks och tändes åter,
Sitter du vid hennes graf och gråter.

Sörjen Kandals dotter, gröna lunder!
Såsom edra blommors blida stunder
Voro hennes glada stunder korta.
Sörjen, gröna lunder! Hon är borta.

Höstaftonen.

Hvi suckar du så mången timma,
O tärda bröst?
I nattens stund, då blida stjernor glimma,
Hvi bryter genom rymdens lugna dimma
Din hemska klagoröst?

Begråter du de snabba dagar
 På lifvets ö?
 Är det vid minnet af en vår du klagar?
 O, fasar du för stoftets milda lagar,
 Att blomma och att dö?

Mins, fogeln sjöng i ljusa salen,
 Han sörjde ej.
 I skogens toppar tonar näktergalen;
 Dess harmonier, födas de af qvalen
 Vid stundens flygt? — O nej!

Och fjärln flög i blomsterringen
 En sommardag;
 Om aftonen hans suckar hörde ingen,
 Fast domnande han sänkte trötta vingen
 Och lydde ödets lag.

Då eken föll för tidens ilar,
 Då bergets håll, —
 Du dåre, vill du undfly dödens pilar?
 Uppå den graf, der verldens forntid hvilar,
 Fördömmar du din qväll?

Hvem nedsteg att din lott behjerta?
 Hvem löser dig
 Ifrån förgängelsens och dödens smärta?
 Din bön är blommans bön, bedragna hjerta:
 Se hennes stoft och tig!

Och njut den nakna öknens manna,
 Minutens fröjd,
 Och vandra framåt med en molnfri panna.
 Du är en främling här, du får ej stanna,
 Förr'n på ditt Canaans höjd.

Der ofvan stjernorna du eger
 Din rätta hamn.

O, gläds att allt, hvad vanskligheten säger,
 En dröm blott är, som sväfvar kring ditt läger
 I evighetens famn.

Ej skrämma då den dunkla grafven
 I engelns hand.
 Han krossar bojan blott, men icke slafven.
 Förklarad skall du blicka ned på grafven
 Från ljusets fosterland.

Tröst.

Der förgäten jag satt
 I min ensliga dal,
 Såg jag stjernornas tal,
 Hur de saliga gå
 Öfver dimmor och natt,
 Hur de strålande bo
 I det eviga blå,
 Och då flydde min ro,
 Och då tänkte jag så:

Hur oändlig, o Gud,
 Är din kraft, och hur rik!
 Blott ditt herskarebud,
 O, en vink af dig blott,
 Och jag, stjernorna lik,
 Genom rymderna gått, —
 Och nu suckar jag här!

Och ditt välde består
 Med sin eviga lag,
 Och den krona, du bär,
 Skall ej hvila en dag
 Öfver grånande hår,

O du sjelf är så fri
 Som ditt herrliga ljus,
 Och en verld är ditt hus,
 Men du rymms ej deri, —
 Och ditt barn är en slaf!
 Och du rörs ej deraf,
 Att ej spiror och guld,
 Att ej seger och ljus
 Är hans saliga lott,
 Men bekymmer och sorg
 Men blott mörker och grus
 Är det arf, som han fått
 Från sin fäderneborg, —
 Och den är dock så full!

Och ej mejas den säd,
 Som ur intet du väckt
 På omätliga fält.
 Och ej murknar det träd,
 Som i kaos du stält,
 Fast det byter om drägt.
 Och din verld är så vid
 Och så skön och så säll,
 Och den mäts ej af tid,
 Och dess strålande dag
 Skall ej skåda sin qväll, —
 Men en bubbla är jag!

Och förmåga jag fick
 Att beundra din prakt,
 Men ej mer, men ej mer,
 Men att fatta den ej.
 Och du lockar med makt
 Mot din himmel min blick,
 Och jag trängtar och ser, —
 Men jag hinner den ej!
 Så jag tänkte. — Då stod
 Vid min sida en ros
 I den höstliga vind,

Och förspild var dess blod,
 Och dess fågring sin kos,
 Och förbleknad dess kind.

Men en irrande fläkt
 Kom från kullen och slog
 Med sin vinge en gång
 Den förtynande blott,
 Och dess stängel blef bräckt,
 Och hon böjdes och dog,
 Och jag märkte uppå,
 Hur hon somnade godt,
 Fast dess slummer blef lång, —
 Och då tänkte jag så:

Se, hvi klagar väl jag
 Öfver våld, öfver veld
 I den Eviges lag?
 Som en främling blott, stäld
 I mitt jordiska frö,
 Skall jag blomma i tvång,
 Men det tvång, jag bebor,
 Är det sällaste tvång,
 Ty en gång skall det dö, —
 Och jag hoppas och tror.

Kärlekens förblindande.

Späd ännu låg kärleksguden
 I den ömma moderns armar,
 Lik en stjerna, som om qvällen
 Du i källans sköte såg.
 Eterns silfverglans sig sänkte
 Dagglik ned uppå hans panna,
 Och en evig färg af rosen
 I hans kinder gömde sig,

Medan läppen log, omfläktad
 Af Olympens nektarångor,
 Och de drömda segrars glädje
 Lekte oskuldsfull på den.

Paphos' drottning, fröjdbetagen,
 Göt en tår i känslans fullhet
 Och i gossens spegelöga
 Såg sitt anlete och log.
 »O,» hon suckar, »må beständigt
 Till ett minne af min sällhet
 Samma bild i samma öga
 Genom världen följa dig!»

Nu, hvem undrar väl, att Eros
 Sväfvar ibland oss förblindad,
 Fast hans blick ej skymms af bindel,
 Ej af mörkrets skuggor höljs?
 Äfven ibland öknens törnen
 Ser han blott Olympens salar
 Och i trollets armar äfven
 Endast huldgudinnans bild.

Flickans klagan.

Hjerta, hjerta, hade jag dig framför mig,
 Låge du, oroliga, i min hand här,
 O, då skulle hastigt min trogna omsorg
 Bringa dig lugnet.

Som en mor sitt barn, jag dig skulle gunga,
 Föra, sakta vyssjande, fram och åter,
 Tills du upphört klaga och nöjd din plåga
 Glömde i sömnen.

Men nu bor du slutet i barmens fångsel,
 Otillgängligt stängdt för hvar vänlig hyllning,
 Blott för honom blottadt, som oupphörligt
 Rubbar din hvila.

Till oron.

Ja, ljufva oro, längta, o längta än!
 Af ingen glädje, vore den än så rik,
 Af ingen bräddad njutning lugnad,
 Sucka mot sällare fröjder ständigt!

Nyss var din önskan endast en vänlig blick
 Af tärnans öga; — nu, då hon skänkte den,
 Stig högre och begär dess första
 Himmelska kyssar och strid och tråna.

Och när på purpurläppen ej blomstrar mer
 En enda ros, hvars nektar du icke sög,
 Så skynda blott att nya skördar
 Under den svällande slöjan åtrå.

Ja, hulda oro, herska med dubbel kraft
 I mina ådror, dikta vid hvarje ny
 Eröfrad segerkrans en annan,
 Vinkande ädlare än i fjerran.

Dig må den slappa dåren förbyta mot
 Ett lik af sällhet, som han benämner frid,
 Och i sitt skal af lugn och dvala
 Kräla, en mussla, på ödets stränder.

Jag älskar dig! — Hvem är det, om icke du,
 Som tvungit mig att söka det öppna haf
 Och med dess böljor, med dess stormar
 Jublande kämpa om lifvets fröjder?

Du skall mig följa, saliga engel, du
 Skall egga mig att njuta min lefnads dag,
 Och när den sluts, skall du i grafven
 Jaga mig opp ur min domning åter.

Och ofvan solens bana och stjernornas
 Skall du mig följa, — skall i min himmel än
 Vid salighetens tömda mjödhorn
 Lära mig skönare verldar drömma

Den älskande.

Solen bergas, skymning nalkas,
 Nejderna af daggen svalkas,
 Rosenvingad svälfvar qvällen
 Till förtrogna dalar ned.
 Sårad af Cupidos pilar,
 I sitt öppna fönster hvilar
 Selma och från trånga cellen
 Utåt fältet ser.

Intet ljud af älskarn höres,
 Intet vänligt budskap föres
 Till den ömma flickans öra
 Om hans lätta ankomst än. —
 Ser hon, smäktande och trogen,
 Bort mot ängen, bort mot skogen,
 Endast skuggor der sig röra,
 Flyktande igen.

Tårar skymma hennes blickar,
 Hjertat klappar, pulsen pickar,
 Tysta suekar smyga sakta
 Från dess läppar då och då.

Men förgäfvess, — svaret dröjer;
 Hvad hon döljer, hvad hon röjer,
 Endast skälmska fläktar akta
 Flyktigt deruppå.

Håret fladdrar, spridt i vinden,
 Lätta flammor färga kinden,
 Hvita skuldror skälfva nakna
 Under daggens kulna regn.
 Himlen mörknar, — tärnan fasar,
 Skurar smattra, stormen rasar.
 Grymme, skall hon länge sakna
 Än ditt varma hägn?

Hvar minut ett hopp föröder,
 Och hon fryser och hon glöder,
 Nu ett rof för känslans lågor,
 Och för nattens vindar nu.
 Sløjans skygd är öfvergifvet,
 Ingen gördel fångslar lifvet,
 Fria svalla barmens vågor:
 Yngling, hvar är du?

Men han kommer. — Jubla, tärna!
 Lifligt, som en klarnad stjerna,
 Bröt han fram ur parkens galler,
 Och mot dig hans kosa sträcks. —
 Redan står han säll vid målet,
 Sakta rasslar nyckelhålet,
 Fönstret sluts, gardinen faller,
 Matta lampan släcks.

Till min sparf.

Dig sköter jag, min lilla sparf, så gerna,
 Och räknar väl ibland
 Med tårar i mitt öga hvarje kärna,
 Du plockar ur min hand.

Jag älskar dig, fastän din fjäderslöja
 Af ingen fågring ler.
 Jag känner dig, fast ej din näbb kan röja
 Den ton, ditt inre ger.

Din skrud är mörk som natten, och din tunga
 Är stum och tyst som den.
 Du kan ej glimma, och du kan ej sjunga,
 Du kan blott vara vän.

Dig kallar mången ful och undrar öfver,
 Att jag dig ega vill;
 Men du är öm och trogen, — hvad behöfver,
 Hvad fordrar jag väl till?

Då andra gäcka dina enkla kläder,
 Ser du på mig så huld,
 Och jag ej gäfve från din kropp en fjäder
 För perlor och för guld.

De prisa siskans drillar, de behjerta
 Canarierns gälla röst; —
 Jag sökte blott en varelse, ett hjerta
 Att värma vid mitt bröst.

Ej kärleken vid ytans glitter dröjer,
 Ej mättas han deraf;
 Hans vällust är den tacksamhet, han böjer,
 Den sällhet, som han gaf.

När du i menlös glädje pickar stilla
 Den hand, du sitter på,
 Belönar du ej då min vård, du lilla,
 Är du ej vacker då?

Förtroligt skall jag söka att besälla
 Din lefnads snabba vår,
 Och när du dör, skall på din graf jag fälla
 En blomma och en tår.

Begrafningen.

Tempeltornets dystra klockor hördes,
Mot dess port en svartklädd skura rördes,
Och en yngling, skördad ifrån våren,
Buro de på båren.

Sakta sänktes slumrarn ned i mulden,
Fredligt rundades ånyo kullen,
Och ett enkelt kors blef stäldt af sorgen
På den trygga borgen.

Nu, när lifvets sista gärd var slutad,
Bröt det tysta tåget opp, — men lutad
Mot en alm, som sig i nejden höjde,
Qvar en flicka dröjde.

Och hon dröjde der, tills allt blef öde;
Då till grafven gick hon, till den döde,
Och en lilja, som hon bar i handen,
Offrade åt sanden.

Och den trogna satt och grät på stället
Än, när solen sjunkit bakom fjället,
Och den bleka, nattomhöljda stjernan
Uppgick öfver tärnan.

Nästa morgon blef hon än der funnen,
Men dess tårekälla var förrunnen,
Och mot korset, som hon slöt med armen,
Slog ej mera barmen.

Till Frigga.

Mig ej lockar din skatt, Afrikas gyllne flod!
 Ej din perla jag sökt, strålande ocean!
 Friggas hjerta mig lockar,
 Röjdt i tårade ögats dagg.

O, hur ringa för mig vore en gränslös värld,
 Med dess solar af guld, med dess demanters sken,
 Mot den värld, jag med henne
 Hänryckt gömmer i slutan famn!

Hvad af stoftet hon lånt, hvad hon af himlen har,
 Kan jag skilja det mer, än på vår sommarsky
 Hvad blott aftonen målar
 Eller morgonens blomsterhand?

Tanke svindlar och syn, när i dess blick jag ser,
 Liksom såge jag ned i ett omätligt djup,
 Tills jag spritter ur dvalan
 Vid en kyss af dess purpurmun.

Säg, hvar fostrades du, leende engel, säg,
 Tills du sänkte dig ned och åt ditt rosentjäll
 Gaf gestalten af Frigga,
 Att försköna min vandring här?

Mulnar banan ibland, skjuter ett törne fram,
 Suckar anden en gång, tryckt af sin bojas ok,
 O, hur saligt att ila
 I den älskades armar då!

Jorden smeker min fot, ljuf som en vårvind, der,
 Lifvets fjättrande tyngd lätt som en bubbla känns,
 Och af svallande pulsar
 Vaggas själen till gudars ro.

Ungdomen.

Bland de makter, som på jorden trona,
Bär blott vanskligheten säker krona;
Döden kan ej störtas, kan ej skona,
Och hans lie rostar ej.

Yngling, bäfvar du för härjarns spira,
O, så lär att stundens högtid fira!
Vet, en evighet af lif kan spira
I ett enda ögonblick.

Jord och himmel eges af minuten,
Jord och himmel kan i den bli njuten,
Hög och rik och gränslös, fast förfluten,
Kan den bli hos minnet kvar.

Men ej tanken dock, af lagar bunden,
Känslan är den makt, som adlar stunden,
Känslan ensam skördar i sekunden
Mer än tusen sekler sätt.

Jubla, yngling! Gudalånet blommar
Än i dina pulsars varma sommar;
Än uti ditt hjertas helgedomar
Lefver känslan stark och ung.

Men de flykta, men de domna sakta,
Dessa stunder, som din sällhet vakta;
Åldern nalkas, yngling, lär att akta
Skänkerna af lifvets vår.

Njut, så länge än din majdag varar!
Ingen blomma höstens stormil sparar,
Ingen blid, förtrolig sol förklarar
Vinterns långa, kulna natt.

Hvarför skulle du i fåfång möda
 Glädjens enda, korta dar föröda?
 Hvarför med ditt friska hjertblod föda
 Slumpens och bekymrens nyck?

Kärleken dig manar; — hör du buden
 Af den späda, segerkrönta guden?
 Ej blott tärnan famnar du i bruden,
 Alla verldar famnar du.

Rankan svajar, purpurdrufvan blöder,
 Glädje blott i hennes nejder glöder,
 Kungasalig vandrar tiggarn, bröder,
 Under rankans krona böjd.

Älska, yngling, — hjertats lagor svalkas;
 Drick, — en vinter utan drufvor nalkas;
 Lef och gläds och njut och le och skalkas;
 Frost och domning följa se'n.

Den väntande.

Hur lång är vägen? — Kort för det friska sinnet,
 Men lång, ack, lång för det sjuka hjertats väntan.
 När skall hon komma, när skall den hulda sjunka
 Säll i min svallande famn?

Hit skall hon nalkas, valde hon än att nöta
 På skogens sandiga stig den späda foten,
 Hit, om hon älskat böljan och djerf i jullen
 Klyfver den speglade väg.

Från uddens häll, i skygd af den krönta tallen,
 Vill jag en spanande blick i vexling sänka
 På stigen än och än på det spegellugna
 Sundets bestrålade längd.

Här vill jag lyssna. — Tystnen, o sångarinnor
 I skogens toppar, er sång begär jag icke;
 Nej, blott ett sakta ljud af ett årslag fjerran,
 Eller den älskades steg.

Förgäfves! Ej ett bud från den hulda stillar
 Mitt öras längtan; blott finkens drillar domna
 I nejdens lugn, och stundom i ekos sköte
 Gökens melodiska suck.

Ser jag mot skogen, ser jag en hjord allenast
 Af rädda får, som i dam tillbaka vända;
 Ser jag längs böljan, — endast en skara måsar
 Glimmar i aftonens brand.

Men du, hvars ögas strålar på en gång fanna
 Planetens segrande lopp, atomens dvala,
 Säg, förr'n du sjunker, glödande sol, hvar är hon?
 Säg, hvar den älskade är?

Förgäfves! Lik en kung, från din höga bana
 Kringströr du håfvor, men hör ej barnens suckar;
 Åt mig, som tigger endast ett svar om henne,
 Skänker du strömmar af guld.

Hvem skall jag fråga? — Männe den muntra lärkan,
 Som nyss med bergade vingar sjönk ur molnet?
 Hvad — eller höken, der han med spända segel
 Sköter sin luftiga jagt?

Ack, hvarje pulsslag ökar mitt qval, min saknad,
 Förrädiskt nära bedragna sinnen hoppet,
 Och hoppet åter blåser med falska läppar
 Låga i kärlekens glöd.

Ej svalkar aftondimman, ur viken stigen,
 Ej daggens yppiga skur mitt hjertas trånad,
 Ej nattens vind, som susande kringom klippan
 Smeker min kyliga lock.

Till hvila går naturen, allt mer förbreder
 Den tysta skuggan sitt täcke öfver jorden;
 I hvarje blomma sväller en stilla brudsäng;
 Ensam försmäktar blott jag.

Färd från Åbo.

Re'n fladdrar seglet, jullen är lossad re'n,
 I styret fattar ynglingens säkra hand,
 Och skön och rodnande i stäfven
 Sitter vid åran en landtlig tärna.

Ej tyngs den lilla vaggande båten mer
 Af mjölk och frukter; stäfvorna tömda stå,
 Och kram och högtidsdräkter gömmas
 Nu i den städade äppelkorgen.

Men aftonvinden lefver ånyo opp,
 Och Auras vimplar peka mot fjärden hän,
 Och seglet fylls, och afsked vinkas
 Glädtigt åt jullarnes mängd vid stranden.

Och nu, o stad, farväl, och ett långt farväl!
 Snart skall jag mer ej skåda ditt stolta prål,
 Ej mera höra dina vagnars
 Dånande larm på de fulla torgen;

Men vandra ostörd kring i en lugn natur
 Och se dess prakt, ej rubbad af menskohand,
 Och lyssna säll till bygdens tungor:
 Foglarne, eko och silfverbäcken.

Re'n öppnar mot oss fjärden en vidgad famn.
 På afstånd ser jag stranden af Runssala,
 Der mellan sekelgamla ekar
 Nymferna vårda Choræi källa.

Frid med din aska, skald från mitt fosterland!
 Som jag du ofta vaggat på Auras våg
 Och ofta, ofta längtat åter
 Här till din dal och dess gröna vakter.

Men kosan styrs mot öster; — den långa sjön
 Står som en ändlös spegel för ögat fram,
 Och hvita såsom svaner klyfva
 Segel vid segel dess blanka yta.

Men solen sjunker, vindarne tystna af,
 I skogen somna ljuden af foglarne;
 Blott här och der en bygdens tärna
 Lyfter sin åra och ler och sjunger.

Men lifvets glada dröm vid naturens barm
 Och hjertats längtan och tärnans blyga qual
 Och hoppets fröjd och minnets vällust
 Sväfva i tonernas famn kring sunden.

Det mörknar ej, det ljusnar ej, — herrligt hvälf
 En natt af silfver, bytt mot en dag af guld,
 Kring jullen, der den sakta nalkas
 Fjärden, som klyfves af Lemos' udde.

Med fröjd och vemod ser jag de nejder nu,
 Der du, begrätne yngling, din lager bröt,
 Der, Ramsay, du kring skyddad fana
 Samlade flyende kämpar åter.

Med vemod, när jag tänker: du togs så ung
 Från hoppets sköna verld, från ditt kämpalif;
 Med fröjd dock, när jag tänker: hjälten
 Blödde för äran och fosterlandet.

Ännu med vördnad tycker sig skärens son
 I skumma nätter skåda din vålnad der
 Och, allt som strandens granar susa,
 Höra din manande herskarstämma,

Så styrs bland lugna minnen vår glada färd,
 Tills Vapparns vida fjärd är tillryggalagd
 Och sundet med sitt tempel fjerran
 Bjuder oss in i sitt trånga sköte.

Der ser jag kullens grönskande björkar re'n.
 Min sällhets stumma vittnen, jag helsar er
 Och dig, o hydda, bygd på stranden,
 Ärnad åt mig för den korta sommarn.

Mottag mig nu och låt mig en vingad stund
 Bland sömn och drömmar bo i din stilla famn!
 När första morgonstrålen glöder,
 Väntar mig Frigga på kullen redan.

Hvad jag är säll.

Hvad jag är säll! — I lifvets morgontimmar
 Kring hoppets blanka sjöar sväfvar jag,
 Lik seglaren, som i sin julle stimmar
 På vikens spegellugn en sommardag;
 Hvert helst han ser, en löfprydd kulle skälfver,
 En blomrik tafla tindrar för hans syn,
 Och strålfull himlen sig der ofvan hvälfver,
 Och strålfull ler den under vattnets bryn.

Hvad jag är säll! — Stå icke jordens länder,
 En gränslös bana, öppen för min gång?
 Har jag ej skatter nog i mina händer,
 Min stämda lyra och min glada sång?
 Har jag ej språk, som talar till en annan,
 Om än bland söderns nakna barn jag gick:
 Det friska lugnet på den ljusa pannan
 Och kärlek i det fria ögats blick?

Hvad jag är säll! — I tusen former dansar
 Det sköna idealet kring min stig,
 Och äran står vid vägens slut med kransar
 Och vinkar leende och kallar mig.
 Odödlighetens lugna sol förgyller
 Det mål, jag söker, trånande och varm,
 Och ingen låg, föraktlig tvekan fyller
 Min djerfva, stolta, ungdomsfriska barm.

Hvad jag är säll! — En trogen flicka delar
 Min ömhet, mina minnen och mitt hopp.
 Fins någon fröjd, som i min lycka felar,
 Den söker jag i hennes armar opp.
 För hennes blickars oskuldsfulla värma
 Uppblomstrar herrligt mina känslors vår,
 Och såsom fjärlar hennes kyssar svärma
 Omkring det eden, i mitt hjerta rår.

Hvad jag är säll! — När lifvets morgon viker,
 Står mig dock lyrans milda tröst igen.
 Hvad jag är säll! — När äfven lyran sviker,
 Har jag kanske ett namn till tröst för den.
 Men om af ryktets tunga jag förglömmes,
 Är mig likväl min hulda flicka qvar,
 Och om ock hon för mina blickar gömmes,
 Har jag dock minnet än af hvad jag var.

Mötet.

Hon stod vid hasselhäckens dörr,
 Den flicka, som jag älskar mest,
 Och hennes blick, så yster förr,
 Var nu med stilla vemod fäst
 På tufvan, der förliden qväll
 Hon vid min sida satt så säll.

En tårbegjuten ros hon bar,
 Ett minne, som jag skänkte der.
 Hon trodde, att jag fjerran var,
 Och jag var henne dock så när;
 I närmsta buske gömd jag låg
 Och tårades och såg och såg.

Der stod en björk från fordomtid
 Och grönskade och växte fritt;
 Den bar min flickas namn, — bredvid
 Bar den i ljusa barken mitt.
 Tätt till hvarann jag båda skar
 En afton, då jag ensam var.

Det var så kärt för hennes hog
 Att se dem vara dag från dag. —
 Nu stod hon suckande och såg
 Den flydda vännens kända drag
 Och skref en sorgsen vers dit ner
 Ur Ingborgs klagan af Tegnér.

Och jag blef tyst och gömd ändå
 Och lät min flicka plåga sig.
 Det var så ljuft att tänka på
 De qual, den hulda led för mig;
 Blott därför var jag otacksam
 Och skyndade ej genast fram.

Men fjäriln flög till blommans knopp,
 Och blomman gaf sin purpurmun,
 Och trasten sjöng i björkens topp,
 Och hennes make kom på stund;
 Då nämnde jag min flickas namn,
 Sprang opp och flög i hennes famn.

Till en flicka.

Flicka, säg hvad magiskt tvång det är,
 Som mig ständigt till ditt hjerta jagar?
 Säg mig, hvarför längtar jag att der,
 Endast der fördrömma mina dagar?

Hvarför är den sköna helgedom,
 Der naturen som prestinna dröjer,
 För min blick så stel, så glädjetom,
 Om ej dig jag bland dess under röjer?

Såsom jag i stoftets bojor snärd,
 Såsom jag ett rof för ödets bölja,
 Är för mig du mera än en verld,
 Fast den minsta buske kan dig dölja.

Hulda, länge, innan dig jag såg,
 Var jag älskad, älskande tillbaka;
 Ofvan molnen, der mitt hemland låg,
 Egde jag förut en dyrkad maka.

Rikare var hennes barm än din,
 Hennes kyss var mera full att njuta;
 Vid som himlen var dess famn, och min
 Var dock ej för trång att henne sluta.

O, hur mönstrar jag ej mången gång
 Dessa minnen ifrån fadershuset!
 Hvad jag älskat såsom fri en gång,
 Älskar jag ännu, fast smidd i gruset.

Flicka, ej din tjusande gestalt,
 Färgen ej på dina rosenkinder,
 Nej, en kärlek till det stora allt
 Är den makt, som vid din famn mig binder.

Jord och himmel eger jag i dig,
 Kan i dig blott till mitt hjerta pressa;
 Undra därför ej, att du för mig
 Är så dyr, så dyr som båda dessa.

Den tillfrisknande.

O, låt mig sitta tyst på din bädd och skåda,
 Hur våren sakta spirar ur vinterns dvala
 Och purpursmyckad, blomsterbekransad åter
 Lofvar mig gladare dar.

Jag satt ej längese'n vid din sida, flicka;
 Din hy var härjad då och ditt öga mulnadt,
 Och dödens blekhet låg som en dyster drifva
 Öfver ditt anlete bredd.

Nu har han flyktat. Leende strålar åter
 Mot mig din hulda blick som en klarnad majsol,
 Och på de blida kindernas värme svälla
 Rosor och liljor igen.

Och alla löjen, alla de små kariter,
 Som skrämda flögo undan den kulnes spira,
 Församlas åter, än kring din ljusa panna,
 Än kring din yppiga mun.

De täckas lekar vill jag en stund betrakta,
 Hur fjärillikt de hylla hvar nyfödd skönhet,
 Tills sjelf med fjärlins mod jag mig lifligt sänker
 Ned för att leka bland dem.

För hvarje tår, jag göt på din vinter, flicka,
 Skall då din vår mig skänka en vacker blomma;
 För hvarje suck, din bleknade läpp mig kostat,
 Ger mig den friska en kyss.

Vaggsång för mitt hjerta.

Sof, oroliga hjerta, sof,
Glöm hvad världen har ljuft och ledt!
Intet hopp din frid förstöre,
Inga drömmar din hvila.

Hvarför ser du mot dagen än?
Säg, hvad väntar du mer af den?
För de djupa sår kanhända
Någon helande blomma?

Arma hjerta, slut ögat till,
Dagens rosor du pröfvat nog;
Blott i sömnens dunkla lustgård
Gror den stängel, dig läker.

Sof, som liljan, hon slumrar bort,
Flyktigt bruten af höstens vind,
Sof, som hinden, tyngd af pilar,
Somnar in och förblöder.

Hvarför sörja förflutna dar?
Hvarför minnas, att sällt du var?
En gång måste våren vissna,
En gång glädjen, o hjerta!

Äfven du har din majdag sett;
Hvad, fast icke den evig blef?
Sök blott ej dess milda låga
Än bland vintriga skuggor.

Mins du sällhetens stunder än?
Lunden grönskade, fogeln sjöng,
Och ditt kärleksfulla tempel
Var den doftande kullen.

Mins du famnen, som slöt dig der?
 Mins du hjertat, som sökte dig?
 Mins du än den kyssbetäckta
 Läppens domnande eder?

Då, när öga i öga såg,
 Känsla speglad i känsla låg,
 Då var tid att vaka, hjerta,
 Nu att slumra och glömma.

Sof, oroliga hjerta, sof,
 Glöm hvad världen har ljuft och ledt!
 Intet hopp din frid förstöre,
 Inga drömmar din hvila.

Barndomsminnen.

Jag mins en tid, jag mins den hvar minut,
 Då lifvets Maj på mina kinder glödde,
 Och i min späda barm en ros slog ut,
 Hvars fägring inga stormar än förödde.

Hur säll jag lefde i min oskuld då,
 Lik morgonstundens första fläkt i dalen!
 Min fröjd var ren som ljuset i det blå,
 Och lätta såsom daggens perlor qvalen.

‘ Då tycktes glädjen bo i hvar gestalt
 Och jorden le, liksom af englar buren,
 Och vindens susning, bäckens sång och allt
 Var barn som jag och lekte med naturen.

Men snart du flydde, sköna barndomsvår,
 Att aldrig värma detta hjerta mera.
 Ack, lundens fägring knoppas år från år,
 Men lifvets blomma en gång och ej flera.

Förgäfves, se'n dess purpur tynat af,
 Du vattnar hennes rot med tårefloder.
 De bleka bladen söka blott en graf,
 Och stängeln sjunker mot sin kalla moder.

O, snart ju ila dessa stunder bort,
 Som offras här åt sträfvandet och hoppet.
 Då menskans bana mättes ut så kort,
 Hvi skall dess glädje vissna under loppet?

Mot dig jag blickar, tid, som har förgått,
 Som seglarn på sin sörjda strand tillbaka.
 Aek, le och njuta — det var barnets lott,
 Och ynglingens är strida och försaka.

Hvad är den verld, som ljusnar för mitt hopp,
 Den palm, hvarom min djerfva aning talar,
 Emot den hydda, der jag växte opp,
 Och kransarne uti min barndoms dalar!

Dock klagar icke jag. — Den fröjd, som var,
 Skall hjertats dufvobud ej återfinna.
 Blott, ljufva minne af förflutna dar,
 Blif du min trogna följeslagarinna!

Kanske ännu vid vägens slut en vän
 För den af bördor tyngde vandrarn ömmar;
 Kanske att ålderdomen ger igen
 Min forna frid och mina barndomsdrömmar.

När, böjd mot stafven i min matta hand,
 Jag ser det rum, der inga sorger agga,
 Då skall jag stappla nöjd till grafvens rand,
 Som fördöm mången afton till min vagga.

Vid en väns död.

Förgänglig var då den sälla lott
 Mig brydde;
 Lik vårdagsfläkten den smekte blott
 Och flydde.
 Ack, ljuft jag drömde,
 Jag mig förglömde,
 Men snart kom den, som min glädje gömde
 I grafven.

Hur kärt, hur ömt jag än nämner dig,
 Du flydda,
 Du hör mig ej, du ej öppnar mig
 Din hydda.
 Min tår ej räcker,
 Min suck ej väcker
 Det bröst, som stoftet och natten täcker
 I grafven.

Dock, ömma vän, fast för ödets slag
 Jag dignar,
 Min sorg är ljuf, och min smärta jag
 Välsignar;
 Ty du har vunnit
 Och friden hunnit,
 Det lugn, jag mist, du fördubbladt funnit,
 I grafven.

Ja, lycklig du, som din staf har fält.
 Och somnat.
 På jorden är blott det hjerta sällt,
 Som domnat.
 Mot ödet, tiden,
 Mot stormen, striden,
 Hur lugn är hvilan, hur djup är friden
 I grafven!

Sof, sälla ande, från flärden skild
 Och qvalen,
 Sof sött som daggen, om qvällen spild
 I dalen;
 Tills gryningsstunden
 Bestrålar runden
 Och väcker slumrarn ur morgonblunden
 I grafven.

Det frö till lif, som i menskan göms
 Af ljuset,
 I mörkets fjättrar ej evigt glöms,
 I gruset.
 Hvad döden faller,
 Han återställer,
 Och knoppen blott, hvarur blomman qväller,
 Är grafven.

Öfver ett sofvande barn.

Hur säll i vaggans famn du hvilar än,
 Hur obekant med villorna och flärden!
 Din bädd — af modershand bereddades den,
 Din ro — af syskon från den högre verlden.

Som morgonlugnet kring en källas blå,
 Så frid din lefnads oskuldsbölja söfver;
 Ty tidens vinge slog ej än derpå,
 Och ödet gick ej än med storm deröfver.

Du ler: — o, röjdes dock en gång för mig
 Den bild, som leker i ditt slutna öga!
 Det är ej jorden än, som tjusar dig,
 Det är ett minne från det fjerran höga.

Sof, späda barn! Hur ljuf är ej din lott,
 Med blommans lif att hjertats lif förena!
 I dina blickar herske slummern blott,
 Och drömmens engel i din barm allena.

På ett barns graf.

Hvem mätte ut din strid så kort,
 Säg, späda barn, som slumrat bort
 Från jordens fröjd och smärta?
 Dess vår du endast skåda fick,
 Dock bodde tårar i din blick
 Och oro i ditt hjerta.
 Nu är ditt lugn dig återställdt,
 Nu sofver du så djupt, så sällt,
 Som under snö och ilar
 Den fallna blomman hvilar.

Den lott är ljuf, den seger skön,
 Att re'n till dagens fulla lön
 För morgonväkten fällas.
 Ack, mången gick i sorgens dal,
 Som såg det gry, betryckt af qval.
 Och fridlös såg det qvällas,
 Men kom ej såsom du likväl
 Med ren och obefläckad själ,
 Vid Herrens vink, ur qvalmen
 Till skuggan och till palmen

Lif och död.

Lifvets engel satt på skaparns högra arm,
Nedanför låg jorden i sin barndom än,
Och den Högste såg ifrån sin höjd med harm
Re'n den första synd, som växte opp på den.

Flyg, så sade Gud till lifvets engel då,
Straffande till jordens skuldbehöljda dal.
Ingen fröjd skall evigt blomma mer derpå,
Intet väsen fly förgänglighetens qval.

Och Guds sändebud flög ned till syndens land,
Svingande sin lie, som hans herre bjöd,
Och när stoftets son såg spåren af hans hand,
Nämnde han förskräckt den ljusa engeln: död.

Och den höge skördarn skonar ej. — Hans glaf
Krossar örtens ringhet, krossar ekens prakt.
Hög och låg och rik och fattig, kung och slaf,
Alla bäfva för hans allvar, för hans makt.

Men utaf de offer, som han fäller här,
Samlar han det ädla, som låg gömdt i dem,
Skiljer det från grusets smitta blott och bär
Allt försonadt åter till sin Gud, sitt hem.

Till den ålderstigne.

Sörjer du en tid, som är förfluten,
 Ädle gamle, der du, tyst och sluten,
 Skrider fram i ålderns kulna dal?
 Tänker du med saknad på de stunder,
 Då du närde känslans rika under,
 Och den ungdomsvarma pulsen svälde
 Än af salighet och än af qual?

Ingen vällust spirar på din bana;
 Kärlekens och ärans djerfva fana
 Svajar fjerran från din öde stig;
 Nöjets blida, balsamfyllda fläktar,
 Flickans rosor och pokalens nektar
 Lifva sjuklingen och lifva slafven,
 Ack, men lifva icke mera dig.

Löna dig för mödorna och striden
 Dessa lemmar, stämplade af tiden,
 Denna längtan, som sitt mål ej hann?
 Eller gömmer det föröddas tjället
 Någon njutning, någon skatt i stället
 För den glädje, som kom in med våren,
 Och som gäckande med den försvann?

Ja, i djupet af ditt inre väcktes
 För hvar trånad, som af tiden släcktes,
 Högre nöjen, renare begär.
 Ack, vi skåda blott din yttre slöja,
 Blott de fåror, som din panna plöja,
 Icke fridens engel i ditt hjerta,
 Ej det eden, som han skapat der.

Se, när dagens purpurlågor glimma,
 Tjusar än en guldbestrålad dimma,
 Än en blomma, i sin knoppning röjd.
 Först när solens milda flamma bergas,
 Flyr det bländsken, hvaraf gruset färgas,
 Och i oförgänglig skönhet tindrar
 Då det stjernbeströdda fästets höjd.

Så, när ålderns långa afton skymmer,
 Flykta själens jordiska bekymmer,
 Och dess himmel går förklarad opp.
 Är det svårt att lifvets dag försaka,
 Kan du önska dig dess glans tillbaka,
 Då din qväll är ljus som stjernerymden,
 Och omätligt såsom den ditt hopp?

Allt, hvad fordom du som ljufvast tänkte,
 Allt, hvad sträfvandet och lyckan skänkte,
 Står ett bleknadt intet för din syn,
 Som för vandraren på Alpens höjder
 Dalens dofter, fjärlar och fröjder,
 När han fjällets fria hjessa hunnit
 Och af eter svalkas ofvan skyn.

O, hvad är den sällhet, här vi söke?
 Blott ett blomstersmyckadt troll, ett spöke,
 Ur sin natt af fantasin befaldt.
 Trånfull sträckes famnen till dess möte,
 Jublande vi sjunka i dess sköte,
 Men som rök omsluter oss fantomet,
 Fridlöst, mulnadt, gycklande och kallt.

Lycklig du, som flärden mer ej dårar;
 Lögnerna af jordens falska vårar
 Har du lärt att fatta med förakt.
 Inga skiften nå ditt trygga läger,
 Hvad du hoppas, hvad du sökt och eger,
 Fostras ej i dödlighetens parker
 Och förvissnar ej med deras prakt.

Skygd mot villorna och mot passionen
 Och ett minne, huldt som harpotonen,
 Och en graf, som vinkar och som ler,
 Och en röst, som bakom grafven talar,
 Kallar, bjuder, tröstar och hugsvalar:
 Der den sällhet, som du eftertraktar,
 Och som ålderns stilla bana ter.

Hell dig! Undan stormarne och åren,
 Hög och segrande i silfverhåren,
 Vandrar du mot evighetens rand,
 Seglarn lik, som, re'n af lugnet vaggad,
 Ser på afstånd oceanen fradgad
 Och med glädjens hvita vimpel helsar
 Stränderna utaf sitt fosterland.

Barden.

I dalens famn förflöt hans barndomstid,
 Hans lif var lugnt som källan vid hans hydda.
 Hvar nyfödd dag kom rik af hopp och frid,
 Och ingen oro tog han från den flydda.

Han sjelf ej drömde om sin framtid än,
 Och ingen anade hans kall med åren.
 Hans verld var trång; dock storhet fans i den,
 Och skönhet väcktes äfven der af våren.

Och obekant och slutet i sig sjelf,
 Men med en jättelik natur förtrogen,
 Han lärde kraftens språk af bygdens elf
 Och saknadens af bäckarne och skogen.

Der såg han klippan trygg bland stormar stå,
 En bild af mannens mod, en bild af hjelten,
 Der lyste qvinnans själ ur himlens blå,
 Och kärlek slog i blommor ut på fälten.

Så amrades han opp, hans hog blef stor,
 Hans barm bekant med fröjderna och qvalen;
 Han tog farväl af hydda och af mor
 Och gick med lyrans skatt ur barndomsdalen.

Och genom verlden drog han med sin sång,
 Till hvarje slott, till hvarje koja bjuden.
 Han sjöng, — och slafvar glömde bojans tvång,
 Och kungapannor klarnade vid ljuden.

Och stod han hög i borgens rund ibland,
 Förmälande en djerf bedrift med tonen,
 Då lyste drottens blick som stjernans brand,
 Och riddarsköldar dånade kring tronen.

Och tärnan satt och hörde på hans röst
 Med ögon, på den stolta skaran vända,
 Och hennes kind blef röd, och hennes bröst
 Bestormades af känslor, förr ej kända.

Så sjöng, så lefde han i lifvets vår,
 Och så i lifvets sköna sommarstunder,
 Tills tiden kom med vinter till hans hår,
 Och åldern blekte kindens ros derunder.

Då gick han åter till sitt hem och tog
 Ännu en gång sin lyra der i handen
 Och grep ett djupt ackord på den — och dog
 Och gaf åt andens fosterbygder anden.

Nu grusas vården öfver bardens graf,
 I sekler re'n hans aska bott der inne;
 Men sången flyger öfver land och haf,
 Och hjertan glöda vid den ädles minne.

Till trånaden.

För jordens gudar höjer jag ej sången;
Jag bringar offret af min lyras röst
Åt trånaden, åt den förgråtne fången,
Som gömd och okänd amnas i mitt bröst.

Der mellan lifvets sorger bor den höga,
Med dunkla forntidsminnen i sin barm,
Och tårar svälla i hans mulna öga,
Och tomhet famnas af hans sträckta arm.

O, hvarför kan jag ej hans dar besälla,
Ej finna svalka för hans hjertas brand!
Hvad vinge bär mig opp till ljusets källa,
Och ger åt främlingen ett fosterland?

Ack! Evighetens häfvor blott försona
Den stoltes qvalfullt lågande begär,
Och såsom konungen sin stela krona,
Föraktar engeln hvarje njutning här.

Och därför ser han, hvar gång östern randas,
Med tårar opp mot en förhatad dag,
Och därför mäter han hvar stund, jag andas,
Och räknar dyster hvarje hjertats slag.

Haf tålmod, du gäst från högre trakter!
Din prøfvotid är hård, men icke lång:
Det blir en natt, som söfver dina vakter
Och för dig sakta ur din bojas tvång.

Snart skall du sjelf befriad lyfta vingen
Och fly från jorden, en förklarad hamn,
Och ofvan stjernorna och ofvan tingen
Din himmel nå i fosterlandets famn.

Tjensteflickan.

Om re'n vid helga klockors ljud
Jag stode i min högtidsskrud
Och såge natt och dimmor fly
Och söndan's sköna morgon gry!

Förbi är veckans möda då;
Till ottesången får jag gå,
Och träffa nära kyrkan den;
Som saknat veckan ut sin vän.

Han står väl då på förhand re'n
På kyrkobackens brant allen
Och blickar öfver tråskets längd
På slädarnes och folkets mängd.

Och jag är den, som eftersöks:
Och tåget nalkas, skaran öks,
Och plötsligt syns jag deribland
Och räcker honom gladt min hand.

Nu, muntra syrsa, sjung din sång,
Tills pertan brunnit ut en gång,
Och jag får gå till sängs igen
Och drömma om mitt hjertas vän.

Jag sitter här och spinner nu,
Och rullen är ej half ännu;
Och Gud vet, när jag spunnit ut,
Och när den långa qvälln tar slut!

Bondgossen.

Jag huggit, tills min kraft förgått,
Och hugger om igen,
Och yxans stål är hvasst och godt,
Men furan står dock än.

Min arm var en gång tung och stark;
Nu är den mer ej så,
Se'n vintern om jag ätit bark
Och druckit vatten på.

Ifall min tjenst jag bytte om,
Och bättre för mig såg,
Jag kanske till en herre kom,
Som hade bröd af råg.

Kanske i närmsta stad jag fann
En lön för tro och flit. —
Jag tänker ofta så och kan
Dock icke längta dit.

Står fjället der med löfprydd topp
Och ser i sjön sin bild?
Går solen der så herrlig opp,
Och går den ner så mild?

Fins der en dal, som blomdoft strör,
En mo, som tallar bär?
Och hon, hvars vallhorn nu jag hör,
Skall hon väl finnas der?

Förbi far molnet utan skygd,
Till vindens tidsfördrif; —
Och utan vän och fosterbygd
Hvad är ett menskolif?

Kanske att Gud hör folkets röst
 Och lindrar landets nöd;
 Kanske en bättre skörd i höst
 Oss ger ett bättre bröd.

Roddaren.

Sjung, arma gosse, sjung!
 Din rodd blir annars tung,
 Din hand vid åran domnar snart,
 Och hvem skall se'n ge båten fart?

En våg ej rör sig mer,
 Af sol och dag jag ser
 En strimma blott vid vesterns bryn,
 Och mörk i fjärdens djup är skyn.

Säg, arma gosse, säg:
 Hvart skyndar nu din väg,
 Allena, sträfvande och trött,
 Då natten sjelf har somnat sött?

Är det en fogeltropp,
 Du skrämt vid stranden opp,
 Är det en lom, är det en and,
 Du jagar nu från strand till strand?

Du, som från skog och fjäll
 Mig frågat mången qväll,
 Mig frågat förr, mig frågar än,
 Hör, eko, hör mitt svar igen:

Jag ingen fogeltropp
 Har skrämt vid stranden opp,
 Det är ej lom, det är ej and,
 Jag jagar nu från strand till strand;

Min tanke jagar jag:
 Hvarft enda åretag,
 Hur lätt det är, hur svagt det är,
 Mig närmre till min tanke bär.

Der röken stiger opp
 Mot klippans blåa topp,
 Der hyddan syns vid träskets slut,
 Dit har min tanke rymt förut.

Der skall jag finna den,
 Förr'n det blir dag igen,
 När båten hunnit strand och hamn,
 Och jag min trogna flickas famn.

Talltrasten.

Det är så lätt man rörs och andas re'n;
 Ej mer en brännhet sol, med stupadt sken!
 Af sommardagen fins ej öfrigt mer
 Än vesterns glans, som genom lunden ser,
 Och vindens fläkt, som, redan matt och sval,
 Skall domna snart på blomstren i vår dal.

Blott du, den silfverklara qvällens vän,
 O talltrast, bryter nejdens tystnad än.
 Är dagen eldig, och är natten ljuf,
 Af båda diktens färger lånar du
 Och målar i en oförgänglig sång
 Din trohets högtid såsom våren lång.

Du har som jag en vän att tolka för
 Den fröjd, det qual, ditt veka hjerta rör.
 Har jag som du en stämmas välljud fått,
 Ett språk så innerligt, så lätt förstådt?

O, kan jag säga, hur jag älskar nu,
Och kan jag en gång älska ömt som du!

Lycksalig den, som vid naturens bröst
Från henne hemtar kärlek, ord och röst,
Som, irrande, sitt modersmål ej glömt!
Han drömmer blott och säger, hvad han drömt,
Men medvetlös och utan reglers tvång,
Han drömmer vishet, och han talar sång.

Jag vill dig höra, skald, vid skogens bryn,
Tills sista purpurn flytt från aftonskyn,
Och nattens fackla tändt sitt bleka sken.
Vid hyddan möts jag af min flicka se'n,
Och skall jag tolka, hur jag dig förstått,
Ej ord jag brukar, utan kyssar blott.

Jägargossen.

På marken vistas fogeln blott,
Och löfven skymma än;
Jag har ej gjort ett enda skott,
Och det blir qväll igen.

Om vintern komme hit en gång,
Med drifvor i sitt fjät,
Jag såge bättre ripans gång,
Och orren hölle trä't.

Om luften ville blifva sval,
Och löfven falla se'n,
Jag såg kanske i nästa dal
En flock af hjerpar re'n.

Dock snart skall ripans spår sig te,
 Och hjerpens skygd förgå;
 Men den, som helst jag ville se,
 Skall jag ej se ändå.

Jag blickar här, — hon blickar der,
 Men ack, vi mötas ej!
 Jag kunde stå, der blicken är,
 Och såge henne ej.

Emellan oss är sjö, är fjäll,
 Är mo med furu på,
 Emellan oss är dag och qväll
 Och kanske natt också.

Morgonen.

Solen några purpurdroppar
 Re'n på österns skyar stänkt,
 Och på buskar, blad och knoppar
 Daggens perleskur sig sänkt.

Skogens alla foglar svinga
 Jublande från topp till topp,
 Tusen glädjeljud förklinga,
 Tusen stämmas åter opp.

Fjärden krusas, böljan randas,
 Lunden rörs af fläkt på fläkt,
 Lif och blomsterdofter blandas
 I hvarenda andedrägt.

Engel från det fjerran höga,
 Hvarje väsens blida vän,
 Gryning, har ett mulnadt öga
 Mött din ljusa anblick än?

Skingrad är bekymrens dimma,
 Tankens dystra moln förgått;
 Dagen i sin barndomstimma
 Älskar barndomskänslor blott.

Ingen lider, ingen saknar,
 Allt är glädje, frid och hopp.
 Med naturens morgon vaknar
 Hvarje hjertas morgon opp.

Kyssten.

Jag kysser dig och ledsnar ej.
 Och skall jag nå'sin ledsna? Nej!
 Nu, goda flicka, svara mig,
 Hvad sällhet kyssten skänker dig?

Du älskar den så väl som jag:
 Nu säg, hvad utgör dess behag?
 Jag frågar nu, jag frågte nyss
 Och får till svar blott kyss på kyss.

Om i min läpp man honung gömt,
 Du kysste den ej mera ömt;
 Om galla vore stänkt derpå,
 Du kysste lika ömt ändå.

Se till, hvad förebär du väl,
 Om någon frågar efter skäl,
 Om någon oblygt kommer nu
 Och frågar: hvarför kysses du?

Och folket dömmar strängt, min vän,
 Hvad skall det säga då om den,
 Som annat ej än kyssa gör,
 Och sjelf ej en gång vet hvarför?

För min del jag ej hittat på,
 Hvad godt i kyssen finnas må;
 Men jag vill dö, om jag en stund
 Skall stängas från din purpurmun.

Den ångrande.

Göm, poppelskugga, i ditt trogna sköte
 De ord, han sade vid vårt sista möte!
 Hans djerfva bön, hans vrede och hans oro
 För mig, för tystnaden och dig blott voro.

Ty solen sjunkit redan från det höga,
 Och ingen stjerna öppnat än sitt öga,
 Och ingen vaken vind fans mer i nejden,
 När om min afskedskyss han tände fejden.

För dig blott kan jag yppa, hvad jag kände,
 Hur hvarje suck, hvar tår, han göt, mig brände,
 Hur gladt jag honom tusen kyssar unnat,
 Om flickan vågat ge och blygseln kunnat.

Säg honom, du, om någon gång han nalkas,
 Att drömma bort en stund hos dig och svalkas,
 Säg honom då, ifall ett språk du eger,
 De tysta ord, jag nu med bäfvan säger:

»Glöm, goda gosse, hvad dig kränkt och smärtat!
 Den köld, hon hycklar, är dock långt från hjertat:
 Förtörnas ej, fast henne hård du tycker,
 Och tröttna ej vid hennes blyga nycker!»

Det var då.

Högre mot sanden
Svallar den vreda sjön,
Björken på stranden
Susar ej mera grön;
Marken är stel af snön.

Du, som med våren
Flydde från dal och vän,
Bragte dig tåren
Blott för en stund igen,
Ville jag säga än:

»Skåda kring runden,
Flicka, en gång ännu!
Mins du, hur lunden
Fordom var grön och ljuf?
Se, hvad den blifvit nu!»

Se'n, då hon flydde,
Skulle hon säga så:
»Skönare grydde
Ynglingens kind också,
Men det var då, — ja, då!»

Sjömansflickan.

Vinden blåser opp i hast,
Segel fylla stång och mast,
Skeppet styr till fjerran länder,
Gud vet, när det återvänder!

Du, som far der, eger du
 Någon blick för mig ännu?
 O, jag såg dig än, kanhända,
 Om min gråt blott toge ända.

Vore jag, hvad fogeln är,
 Vingad såsom måsen der,
 Följde jag dig glad på färden
 Till den obekanta världen!

Kom beständigt, dit du kom,
 Vände, när du vände om,
 Spelte med min lätta vinge,
 Och din blick i flygten finge.

Men den arma flickans lott
 Är att fläkta afsked blott,
 Med en tårfull duk i handen,
 Vinglös lemnad qvar på stranden.

Långt ifrån att följa få,
 Måste jag tillbaka gå,
 Innan qvällen komma hunnit,
 Innan seglet än försvunnit;

Måste jaga ur mitt bröst
 Saknaden, som är min tröst,
 Torka väl från kinden tåren,
 Att min mor ej märker spåren.

Helsningen.

Fästet klarnar opp, den dunkla skuren
 Lemnar rum för aftonsolens sken
 Och på fjärden, af en svallsjö buren,
 Vaggas dagens storm och sofver re'n.

Hon, som saknat mig på många dagar,
Ser ej än min julle styra dit.
Kanske står hon nu vid sjön och klagar
Och med tåradt öga blickar hit.

Ej ett vindkast fyller dock mitt segel,
Och det vill ej skrida, om jag ror,
Och så långt, långt bort om fjärdens spegel
Skymtar udden, der den hulda bor.

Svala, du, som rör så gerna vingen,
Med ett tröstens bud till henne flyg,
På dess skuldra sitt och, sedd af ingen,
Dessa ord i hennes öra smyg:

Goda flicka, om din vän du saknar,
Hör hans trogna helsning genom mig!
Nästa morgon, endast vinden vaknar,
Lossar han sin båt och söker dig.

Lång är vägen, och han sjelf behöfver
Vindens hjälp att klyfva fjärd och sund;
Men, hur lugnt det är, som jag deröfver
Sväfvar lätt hans tanke hvarje stund.

Några fogelljud i skogen väckta,
Blott en källas sus bland strandens fjäll,
Blott en myggsvärms lätta vingslag fläkta
Den med blixstens snabbhet till ditt tjäll.

Akta, då är guden nära.

Sköna flicka, yra flicka,
Vänta några vårar bara,
Och du skall så fritt ej blicka,
Och du skall så yr ej vara.

Fjorton år blott glädje amma,
Femton år och sexton stunda,
Guden kommer med sin flamma,
Och det blir helt annorlunda.

Blott en gnista af hans låga
Tusen sorgsna tankar föder;
Blott en fläkt ifrån hans båga,
Och det friska hjertat blöder.

Lugnet störes, glädjen smittas,
Inga fröjder lyda valet,
Och i ögats spegel hittas,
Mellan hopp och löjen, qvalet.

Flicka, än mot pilens smärta
Ingen sorgfull makt behöfves;
Guden nalkas ej ett hjerta,
Medan än dess aning söfves.

Men när friden byts i saknad,
Saknan i begär, som tära,
Akta, då är slumrarn vaknad,
Akta, då är guden nära.

Serenad.

Re'n släckt är lampan i min flickas kammar,
Ett blekrödt månsken blott på rutan flammar,
Och genom slöjan, fäst för den, jag ser
Den skönas bild ej mer.

Snart skall hon bäddens trygga fristad hinna.
Se'n, blyga Cynthia, blif min spejarinna,
Och yppa vänligt, hvad du skåda fått,
För mig och natten blott.

Om med en blick, der himlen strålar åter,
 Hon sammanknyter händerna och gråter
 Och talar ord, som blott en engel hör,
 Sin aftonbön hon gör.

Men om den höljda barmen rörs och bäfvar,
 Ett leende på rosenläppen sväfvar,
 Och kindens låga sakta tänder sig,
 Då drömmer hon om mig.

Förställningen.

Alla känna fröjd och smärta,
 Fast ej alla det förklara;
 Hvarje flicka har ett hjerta,
 Fast hon låtsar utan vara.

För de nöjen, gudar skicka,
 Kan sig ingen dödlig akta;
 Kyssar älskar hvarje flicka,
 Fast hon låtsar dem förakta.

Yngling, älska, brinn och låga,
 Och med köld skall du belönas,
 Men ett liknöjdt steg blott våga,
 Och ditt qual skall bli din skönas;

Och dess fåfängt dolda smärta
 Skall i min, i röst förklara:
 »Hvarje flicka har ett hjerta,
 Fast hon låtsar utan vara.»

Fordra tusen kyssar, — alla
 Skall med hyckladt tvång hon unna;
 Fordra ingen, — och den kalla
 Skall ej en försaka kunna,

Skall ur tårar ofta blicka,
 Skall i suckar hviska sakta:
 »Kyssar älskar hvarje flicka,
 Fast hon låtsar dem förakta.»

Fjäriln och rosen.

Rosen lutar, blek om kinden,
 Hennes tid är all.
 Fjäriln domnar under vinden,
 Under skurens svall.
 När skall fjäriln få tillbaka
 Sina lekar och sin maka?
 När förlåter
 Dvalan åter
 Rosens matta ögonlock?

Barn af sommarn, lefde båda
 Lyckliga som den.
 Inga skiften, ingen våda
 Störde glädjen än.
 Af hvarandras kyssar sälla,
 Utan skuld att vedergälla,
 Utan oro
 Båda voro,
 Och de måste störas dock!

Hur de dröja, hur de bida,
 Aldrig väckas de.
 Kärleken vid vårens sida
 Kan ej lif dem ge.
 Men på kullen, der de bergas,
 Nya sköna rosor färgas,
 Och i doftet
 Öfver stoftet
 Svärmar nya fjärlars flock.

Fogelfångarn.

Jag vandrar fram på skogens ban
Och blickar upp i tall och gran,
Och ofta nog jag foglar ser,
Men ingen flyger ner.

Och hvar och en tycks fly den stråt,
Der jag har utsatt mitt försåt,
Och lika tomhändt, som jag kom,
Jag måste vända om.

Jag borde se med sorg och ångst
På min bedragna fogelfångst,
Men huru fel det än må slå,
Är jag förnöjd ändå.

Jag har en snara qvar till slut,
Som aldrig lemnats tom förut,
Dit fogeln lika gerna går,
Som jag den samma får.

Och när jag kommer hem igen,
Jag gillrar än i afton den:
Och flicka lyder fogelns namn,
Och snaran är min famn.

Till aftonstjernen.

Stjerna, qvällens dotter, du,
Säg mig, hvad du skådar nu?
Ser du från din trygga borg
Mer af glädje eller sorg?

Kanske på ett stormigt haf
 Seglarn nu från böljans graf
 Än med fruktan, än med hopp
 Blickar mot din ledning opp.

Kanske i en bortglömd dal,
 Ensamt lemnadt med sitt qval,
 Söker nu ett krossadt bröst
 I ditt milda öga tröst.

Kanske att på dig som bäst
 Någon trogen flicka fäst
 Sina blickar och begär,
 Att sin älsklings möta der. —

Ser du seglarns kosa störd,
 Låt den bli till rätta förd!
 Ser du sorgen, qvald och glömd,
 Håll din ljusa tröst ej gömd!

Men om du min flicka ser,
 Sänd en vänlig stråle ner,
 Se'n du skrivit i dess sken,
 Att jag väntar längese'n.

Den döende.

Den långa natten gått till ända snart:
 Blir icke hvalfvet redan ljust och klart?
 Och får ej träskets snö ett högre sken?
 Var det ej orrens rop, som hördes re'n?

När morgonsolen glöder inom kort,
 Och snön på taket börjar smälta bort,
 Och droppe efter droppe re'n jag ser
 Förbi den öppna gluggen falla ner,

Och syrsan tystnat inne, och jag hör
 Den muntra sparfven qvittra utanför,
 Då hållen mig en annan säng beredd,
 En kärfve halm, på stugans trappa bredd.

Ty jag vill ledas dit och hvila der
 Och se, hur skön och glad naturen är,
 Och fröjdas än en gång åt land och sjö
 Och se'n i våren, der jag lefvat, dö.

Ynglingen.

Vind, som mig smeker och lemnar,
 Säg, hvart din kosa du ämnar,
 Skyndande flyktig och snar,
 Säg mig, hvar hamnar du, — hvar?

Bölja, som gungar min julle,
 Skulle jag följa dig, — skulle
 Årorna lyda ditt drag,
 Svara, hvar hamnade jag?

Tankar, otaliga tankar,
 Sägen, hvar kasten I ankar?
 Barn af en ädlare verld,
 Ges det ett mål för er färd?

Till en ros.

Slumrarinna i den slutna knoppen,
 Vakna snart och gläd din fosterdal,
 Mött af fjärlins kyss och smekt af droppen,
 Som från himlen faller mild och sval.

Skynda, skynda! Allt, af stunden gifvet,
 Varar blott, så länge stunden rår.
 Skynda, skynda! Glädjen är som lifvet,
 Lifvet åter som en flyktig vår.

Älska, njut och låga, sköna blomma,
 Vecklad ut i fågring mer och mer!
 Innan hösten må en engel komma,
 Som dig bryter och åt himlen ger.

Den sköna.

Allt är godt, hvad jag vill göra,
 Allt är lätt, hvad jag begär,
 Alla hviska i mitt öra,
 Huru skön jag är.

En berömmar ögats låga,
 Växten en, en annan hyn; —
 Får jag ej min spegel fråga,
 Eller tro min syn?

Tittar jag i spegeln bara,
 Ser jag sjelf dock mycket mer,
 Än min hela friarskara
 På en afton ser.

Ljuft det vore att berömmas,
 Fast berömmet är en vind,
 Skulle ej mitt hjerta glömmas
 För min vackra kind.

Men för den blott ord man eger,
 Blott för den är känslan gjord:
 Ingen till mitt hjerta säger
 Ett förtroligt ord.

Vid en källa.

Jag sitter, källa, vid din rand
 Och ser på molnens tåg,
 Hur, ledda af en osedd hand,
 De vexla i din våg.

Der kom en sky, den log så röd,
 Som rosenknoppen ler.
 Farväl! Hur snart farväl den bjöd,
 För att ej komma mer.

Dock, der en annan mera klar
 Och strålande igen!
 Ack, lika flyktig, lika snar,
 Försvinner äfven den.

Nu åter en! — Den vill ej fly,
 Den vandrar tungt sin stig,
 Men, källa, mörk är denna sky,
 Och den förmörkar dig.

Jag tänker, när jag ser dig så,
 Uppå min egen själ:
 Hur mången gyllne sky också
 Har bjudit den farväl!

Hur mången, tung och dyster, spred
 Sin djupa natt i den
 Och kom så hastigt, ack, men skred
 Så långsamt bort igen!

Men hur' de kommit, hur' de gått,
 Jag känt dem ganska väl:
 De varit tomma skyar blott
 I spegeln af min själ.

Och spegelns ljus och mörker skall
 Likväl af dem bero! -
 O källa, när blir leken all,
 När får din bölja ro?

Den sjuttonåriga.

Jag vet ej, hvad jag hoppas,
 Och hoppas likafullt;
 Mitt hjerta käns så ödsligt,
 Och är ändå så fullt.
 Hvert syftar denna oro,
 Som ej ett mål kan nå?
 Hvad önskar jag, hvad vill jag,
 Hvad tänker jag uppå?

Vid sömnen hela dagen
 Jag sitter som en träl.
 Jag tycks arbeta flitigt,
 Det lider ej likväl.
 Mot handen sjunker pannan,
 Och nålen glömmes då.
 Hvad önskar jag, hvad vill jag,
 Hvad tänker jag uppå?

Jag mente: våren kommer,
 Naturens dräkt blir ny;
 Då skall min hog förändras,
 Och mitt bekymmer fly.
 Och våren kom och sommarn,
 Jag blef mig lik ändå.
 Hvad önskar jag, hvad vill jag,
 Hvad tänker jag uppå?

Jag älskar ej som fordom
 Min sköna nejds behag.
 Ju mera dagen klarnar,
 Dess mera mulnar jag.
 Hur skall min oro skingras,
 Och när min sorg förgå?
 Hvad önskar jag, hvad vill jag,
 Hvad tänker jag uppå?

O, den som finge hvila
 I dödens lugna bo!
 Kanske att blott i grafven
 Ett hjerta finner ro.
 Men dock, hur tungt att redan
 Från sol och vänner gå!
 Hvad önskar jag, hvad vill jag,
 Hvad tänker jag uppå?

Hämnden.

Skönt i loppet strålar bäcken
 Än af silfver, än af guld,
 Och i sommarhettan häcken
 Står med matta rosor full.

Bäckens svala bölja lockat
 Alla nejdens flickor dit,
 Och der häckens löf sig skockat,
 Ler en gosse, gömd med flit.

Intet öga märker faran,
 Ingen tunga binds af den,
 Och åt löjet skattar skaran
 Tusen yra offer än.

»Tänk, om någon skulle höra
 Våra lekar och vårt glam!»
 »Tänk, om häcken hade öra»,
 Svarar gossen och står fram.

»Han skall fångas, han skall jagas!»
 Och han jagas, förr'n han rymt.
 »Han skall bindas, han skall agas!»
 Och han binds och agas grymt.

Gissa, hvaraf bojan gjordes?
 Bojan gjord af blommor var.
 Gissa, hvori straffet spordes?
 I en kyss af en och hvar.

Blommans lott.

Bland sommardagens barn en ros jag såg
 I första stunden af dess blomningstid.
 Med purprad kind i knoppens famn hon låg
 Och drömde blott sin oskuld och sin frid.

»Du sköna blomma, vakna, blicka opp
 Och lär att lifvets bästa lott förstå!»
 Så sade, fladdrande kring blad och knopp,
 Den yra, guldbestänkta fjäriln då.

»Se, mörkt och fattigt är ditt trånga hus,
 Och utan njutning slår ditt hjerta der;
 Här lefver glädjen, glöder dagens ljus,
 Och kärleken och kyssen vänta här.»

Af talet rördes lilla blommans själ;
 Sin mun hon bjöd åt smickrarn innan kort,
 Och fjäriln kysste, hviskade: farväl!
 Och flog till nya rosenknoppar bort.

Hvem styrde hit din väg?

Långt bort om fjärdens våg,
Långt bort om fjällets topp
Du ensam dagen såg
Och växte ensam opp.

Jag saknade ej dig,
Jag sökte ej din stråt,
Jag visste ej en stig,
Som skulle ledt ditåt.

Jag kände ej din far,
Jag kände ej din mor,
Jag såg ej, hvar du var,
Jag såg ej, hvart du for.

Liksom den bäck, der rann,
För den, som rinner här,
Vi voro för hvarann,
Så länge du var der;

Två plantor, mellan dem
En äng i blomning står;
Två foglar, som fått hem
I skilda lunders snår.

O, andra nejdens son!
Hvi flög du dädan, säg?
O, fogel långt ifrån!
Hvem styrde hit din väg?

Till hjertat, som var kallt,
Säg hur du lågor bar? —
Hur kunde du bli allt
För den du intet var?

Bruden.

Om jag såg dig, om jag såg dig redan
Styra framom uddens björkar der,
Såg ett segel först och kände sedan
Purpurduken, som din flagga är!

Och du kom med några glada rader,
Af din syster skrifna, när du for,
Och du kom med »ja» ifrån din fader
Och en moderskyss ifrån din mor!

Hvarför skjuta opp vår lycka? Åren
Hinna väl med guld och häfvor än.
Kärleken har blommans art, och våren,
Endast våren är en tid för den.

Skyndom! Ljus är kullen, grön är dalen,
Der som fogelns sällhet vår kan gro.
Fast i toppen af den brända alen
Skulle jag med dig lycksalig bo.

Saknaden.

I skogen fins ej mer en gren,
Som löf och fägring bär.
Förbi är sommarn längese'n,
Och endast vintern här.

Ja, ute ser jag vinter blott
Och inne likaså,
Och om till verldens slut jag gått,
Jag såge den ändå.

Blef lunden grön, blef nejden varm,
 Blef dagen ljus och klar,
 Låg kölden i min egen barm
 Dock lika födslig qvar.

O du, mitt ögas fröjd och vår,
 Jag dig ej återser.
 O du, mitt hjertas sol, du går
 Ej opp ur grafven mer.

Min själ var din, min känsla din,
 Ditt lif var lif för mig.
 Jag har blott saknan qvar som min,
 Det andra för med dig.

Mitt bästa är att tyst vid hälln
 Få minnas flydda dar,
 Då brasan brinner ned och qvälln
 Ej flere slöjder har.

Vårvisa.

De komma, de komma,
 De vingade skaror, som flytt,
 Till lunder, som blomma,
 Till sjöar, som ljummas på nytt.

Der stormarne ilat,
 Hörs sången melodisk och ljuf,
 Der drifvan har hvilat,
 Bor glädjen och skönheten nu.

Blott kärleken fäster
 En flykting från skyarnes rand,
 Och himmelens gäster
 Besöka blott leende land.

Mitt hjerta skall blomma,
 Min känsla skall ljummas på nytt;
 Kanhända de komma,
 De vingade englar, som flytt.

Till lyckan.

Lycka, leende gudinna,
 Född att göra stunden ljuf,
 Ej som jordens herskarinna
 Af min lyra helsas du.
 Utan makt och utan krona,
 Utan segrar, utan brott
 Vill du endast mildt försona
 Menskan här med grusets lott.

Hell dig! Intet hjerta blöder
 Under vården af din hand.
 Bröder leder du till bröder
 Öfver öknar, fjällar, land,
 Fläktar vind i längtans segel,
 Lönar varma hjertans tro,
 Och, fast skugglikt, i din spegel
 Visar högre verldars ro.

Hvarför skall du trolös kallas,
 Om nå'n gång du svek också?
 Kunde blott du vara allas,
 Säkert glömdes ingen då.
 Nu, hur ville du förena
 Allt, som brustit i sitt fall?
 Öfvergifvas skall den ena,
 Om den andra gynnas skall.

Ljusets lott och fridens gåfva,
 Glädjen, hoppet, kärleken,
 Allt, hvad lifvet bäst kan lofva,
 Egde jag och eger än.
 Dig blott har jag sett försvinna,
 Hvarje gång jag sökt dig nå;
 Milda, svaga stoftgudinna,
 Le en gång mot mig också!

Hjertats morgon.

Mörker rädde i mitt sinne,
 Kallt mitt arma hjerta kändes,
 Innan kärleken der inne
 Af en vänlig engel tändes.

Ser du solen efter natten
 Strålande på fästet tåga,
 Dimmor skingras, land och vatten
 I ett helgonskimmer låga,

Ser du bilden af mitt hjerta:
 Så dess första morgon grydde,
 Så med fruktan, tomhet, smärta
 Skuggan från dess verldar flydde.

Sol, som lifvets natt förjagar,
 Kärlek, om ett bröst du glömmer,
 Hvertill dessa mulna dagar,
 Som man utan dig fördrömmar,

Dessa dagar, evigt like,
 Dessa hopplöst långa stunder,
 Detta lif i dödens rike
 Utan ljus och utan under!

Den tviflande.

O, hade jag ett ögonpar
Långt skarpare, än falken har,
En blick, som såg, ej stängd, ej skymd,
Igenom höjd och djup och rymd!

Ej perlan, störst i hafvets skatt,
Juvelen, gömd i jordens natt,
Ej guldets spår i klyftans vrå
Mitt öga skulle söka då.

Min blick på hennes hjerta låg,
Den falska flickan genomsåg,
Den falska, som mig gäckar nu,
Än stel och hård, än vek och ljuf.

Är köld kanske i hennes barm,
Då hennes blick är blid och varm?
Är kärlek gömd i djupet der,
Då hennes blick mest kulen är?

För bönens suck går himlen opp,
För sorgen sjelf har jorden hopp;
För mig det blef min kärleks lott
Att tvifla och att tråna blott.

Bruden.

Kom, gode främling, sätt dig ned
Och hvila vid mitt tjäll.
Stör ej den tysta nejdens fred
I denna lugna qväll.

För sorgen ljuf dess stillhet är,
Ett brustet hjerta vakar här.

Se, der vid fjärdens nakna strand
En flicka skådar du.
Med pannan lutad mot sin hand
Hon sitter ensam nu;
Hon blickar stum mot land och sjö,
Och hvit är hennes hand som snö.

O, mången dag, o, mången natt
Hon synts, der nu hon är.
I går vid samma våg hon satt,
I morgon fins hon der.
Hon gret nå'n gång en tår förut,
Men längese'n hon gråtit ut.

När qvällen kommer mild och klar,
När fläkten gjort sitt tåg,
Och fjärden, lik en spegel, har
En himmel i sin våg,
Då sänker hon mot djupet ner
Sin stela blick och ser och ser.

Ibland då vinden åter väcks,
Och böljans yta rörs,
Och glansen rubbas, spegeln bräcks,
Och djupets himmel störs,
Hon lyfter tyst sitt öga opp
Och ser mot skyn, fast utan hopp.

Hon satt en gång på samma strand
Och såg mot samma fjärd.
Hon såg sin älskling lemna land
Och styra hit sin färd.
Vid klippan der blef sjön hans graf,
Ej ens hans lik den återgaf.

Och derför hennes hemska ro,
 O främling, ej förströ!
 Låt hennes sorgsna blick få bo
 I djupet af sin sjö.
 Det är det enda, hon har qvar
 Af all den glädje, fordom var!

Söndagsskörden.

Högt strålar morgonsolen re'n,
 Naturen kläds i ljusets sken,
 Af fogelsånger ljuder skyn,
 Och ingen rörs dock än i byn.

Hur kan väl odlarn hvila än,
 Är icke dagen ljus igen
 Och åkern gul och teger full?
 Hvad gör, att han försmår dess gull?

Dock se, han öppnar re'n sitt tjäll.
 Hur lugn är ej hans blick, hur säll!
 Hvar jordisk omsorg, tung och qvaf,
 Han som en klädnad kastat af.

Och obeväpnad är hans arm
 Och fri hans skuldra, lätt hans barm,
 Och ingen lie röras får,
 Fast skördens högtid förestår.

Men festens timme slår till slut;
 Då kallas barn och maka ut,
 Och med de sina, from och rörd,
 Han vandrar nu till dagens skörd.

Och glad han blickar opp och ser,
 Hur skaror samlas mer och mer,
 Hur känd och okänd styr sitt steg
 Till samma mål, till samma teg.

Dit, der de ljusa murar stå
 Med fridens helga kors uppå,
 Dit, der den gyllne tegen är,
 Som evighetens skördar bär.

Den gamle.

En konung syns den gamle mig
 Vid slutet af sin lefnads stig,
 Vid målet för sin långa färd,
 Så segerrik, så afundsvärd.

Hvar storm af tiden re'n sig lagt,
 Hvar granne vördar glad hans makt,
 Och villan djerf, passionen yr
 Långt från hans tysta rike flyr.

Hans folk en fridsam skara är
 Af milda, slumrande begär,
 Af minnen, som förblifvit kvar
 Från forna, ljuft förflutna dar.

Hans spira är hans vandringsstaf,
 Hans borg, hans fasta borg en graf,
 Hans kungaglans af lugn består,
 Och krona är hans silfverhår.

Blomman.

När sig våren åter föder,
 Klar och ljuf,
 Dagen ler och solen glöder, —
 Vaknar du,
 Fäster vid din bleka stängel
 Blad och knopp
 Och från gruset som en engel
 Lyftes opp.

Med din doft kring rymden ilar
 Fläkten glad,
 Fjärilns gyllne vinge hvilar
 På ditt blad.
 Ingen oren vågar kinden
 Kyssar ge,
 Daggen, ljuset, fjäriln, vinden,
 De, blott de.

När likt plantan i sin sommar,
 Skön och blid,
 Allt det ljufva föds och blommar
 Utan strid,
 Hvarför gå här sorg och fara
 Hand i hand,
 Hvarför får ej jorden vara
 Fridens land?

Höstsång.

Löfven gulna,
 Träden klädas af,
 Och novemberdagar mulna
 Öfver blomstrens graf.
 Drifvan deras kronor grusat;
 Blott i hjertan, som de tjusat,
 Medan sommarns sol dem värmden än,
 Lefva de som minnen opp igen.

Rosen blommar
 Några korta dar;
 Dröjer mer än rosens sommar
 Mensko-blommans qvar?
 Skön hon skjuter opp och prålar,
 Kinden glöder, ögat strålar,
 Men en fläkt vid hennes stängel rör,
 Och hon bleknar, lutar, vissnar, dör.

Du, som väckte
 Mig úr jordens grus,
 Låt mig bland ditt blomsterslägte
 Spira ren och ljus,
 Att då sommarns sol mig glömmen,
 Någon engel vänligt gömmer
 Bland de minnen, han från jorden bär,
 Minnet af min tysta blomning här!

Den hemkommande.

Ensliga sken,
 Flamma, som stjernornas ren,
 Ljus från min fädernehärd,
 Tindrar i natten du än?
 Glada, förtroliga värld,
 Väntar du vandrarn igen?

Dagen är all,
 Mörk är min bana och kall,
 Dyster i skogarne här
 Vintern, den isiga, rår;
 Ljus, der du tindrar, o der
 Finner jag kärlek och vår.

Skynda din gång,
 Lycklige! Kanske en gång
 Kommer du åter och ser
 Stum mot ditt fädernetjäll;
 Ljus är din hydda ej mer,
 Kulen och ödslig din qväll.

Mitt lif.

Strid på bräc en af en graf,
 Segling på ett vredgadt haf,
 Sträfvän på en stiglös stig,
 O mitt lif, jag nämner dig.

Längtan fylde seglarns hög,
 Hafvet för hans öga låg:
 »O, der bortom purpurskyn
 Vill jag se en högre syn,

Vill jag nå en bättre strand,
Ljusets, fridens, glädjens land.» —
Seglet svälde, hoppet log,
Mot det vida skeppet drog.

Strid på brädden af en graf,
Segling på ett vredgadt haf,
Sträfvän på en stiglös stig,
O mitt lif, jag nämner dig.

Hvar är hamnen, lugn och klar,
Hjertats frid från forna dar?
Hvar är hoppets guld kust gömd,
Aldrig nådd och aldrig glömd?

Vågen seglarns kosa stör,
Stormar hvina ofvanför;
Ack, ännu står purpurskyn
Lika fjerran för hans syn.

Tanken.

Tanke, se, hur fogeln svingar
Under molnet lätt och fri;
Åfven du har dina vingar
Och din rymd att flyga i.

Klaga ej, att du vid gruset
Som en fånge binds ännu;
Lätt som fogeln, snabb som ljuset,
Mer än båda fri är du.

Är det gladt på jorden, hvila
Bland dess fröjder glad också,
Är det sorgligt, ila, ila
Bort till högre verldar då.

Den öfvergifna.

Löf och örter och blommor små,
 Ljusa liljor med dagg uppå,
 Purpurros, som så vänligt ler,
 Jag vill välja till brudkrans er.
 Minnesblomma vid böljan klar,
 Inga törnen din stängel har.
 O, hur liknar dig icke den,
 Som gror upp i min barm igen,
 Som har taggar på hvarje skott,
 Och som sårar mitt hjerta blott.

Sjungen, bäckar, min bröllopssång
 Ljufva källor och vattensprång,
 Sjungen gladt om en framtids dar,
 Att jag glömmer den tid, som var,
 Glömmer lifvet med qual och lek,
 Glömmer den, som min trohet svek!
 Sjungen, bäckar, min bröllopssång!
 Ljufva källor och vattensprång,
 Sjungen ömt ur min egen själ
 At den falske ett långt farväl!

Jag vill välja till vän en ann',
 Som ej sviker så lätt som han,
 Som ej kysser mig våren ut
 Och försvinner, då den är slut.
 Kom, o död, och mitt hjerta tag,
 Låt det hvila vid ditt i dag!
 Fast din brud är af tårar blind,
 Fast din flicka har mulen kind,
 Fast din ros icke mer är röd,
 Kom, o död, kom, o ljufva död!

Höstqvällen.

Hur blekt är allt, hur härjadt, vissnadt, dödt!
Hvar är den blomning nu, som sommarn födt?
I dalen domnar allt, i skogen tiges,
Och till en graf den skumma jorden viges.

Dock, ögat lyftes sällt från grafven opp,
En högre verld har grytt för hjertats hopp,
I jordens skymning klarna stjernelanden,
Och oförgängligt ler ett hem mot anden.

Så drömmer jag i höstens qväll och ser,
Hur löfvet faller stelt från björken ner,
En naken strand i vikens djup sig speglar,
Och öfver månen silfvermolnet seglar.

Den väntade.

I sitt hushåll är min mor,
Vid sin söm min syster är,
Och min bror far ut på jagt,
Sjelf med handen under kind
Sitter jag och drömmer här.
O, min älskling, hvar är du,
Icke spord och icke känd,
Saknad blott och väntad blott?

Minnet.

Åter ett besök i ensligheten
 Af försvunna, dyra, sörjda vänner,
 Af gestalter från min lyckas dagar,
 Sjön vid hyddan, hyddan, skogen, bergen,
 Mina lekar, mina fröjder, drömmar,
 Och min första kärleks blomstersuckar!
 O, jag tänker på naturens godhet
 Att i saknaden oss unna minnet,
 Som ett fordoms ljufva, svala lycka,
 Lik en morgondagg, på hjertat håller,
 Än när solen bränner middagstiden.

Målaren.

Du önskat dig ett rum i mina sånger,
 Du bedt mig, goda flicka, tusen gånger,
 Med diktens färger någon ledig dag
 Försöka teckna dina anletsdrag.

Välän! Min pensel skall jag mer ej spara;
 Välj du en stund blott, och försök att vara
 Till min, till skick, till lynne och gestalt,
 Som jag som konstnär nu förordnar allt.

Skön skall du vara: skönheten allena
 Är värd att sig med konstens själ förena,
 Men schön är flickan, då hon gläds och ler; —
 Blif därför glad, då du mig komma ser!

Öm skall du vara: skönheten är mycket,
Men hjertat ensamt ger det goda tycket; —
Fäst därför ständigt, blott för tyckets skull,
På mig en blick, af eld och kärlek full!

Och godhet, godhet måste taflan röja,
En lust att skänka, trösta och förnöja; —
Glöm därför ej att hvarje ledig stund
Till kyssar räcka fram din purpurmun!

Öm, skön och god, hur skall din bild ej stråla!
Dock litet partiskt bör ock målarn måla, —
Och därför säg hvar gång, jag penseln för,
Att du för evigt, evigt mig tillhör!

De två.

I palatsets salar glimma
Tusen lampor, sollikt klara
Och i ljusets strömmar simma
Dofter fina, underbara.

Allt är ordnad. Gäster komma,
Svindlande på lyckans branter.
Höstar vissna, vårar blomma
Mellan guld och diamanter.

Nu blir tyst, helt tyst för stunden,
Som till andakt allt sig skickar.
Festens hjelte står i runden,
Re'n ett mål för allas blickar.

Han är brudgum. Ordnar smycka,
Stjernor tynga högtidsskruden.
Med en himmel full af lycka
Väntar han den sköna bruden.

Och hon kommer. Af sin fader
Ömt ledsagad, ses hon skrida
Mellan höga gästers rader
Till sin höge brudgums sida.

Är hon lycklig, kan hon sakna
Någon sällhet än på jorden?
Kan väl mer en önskan vakna
Som ej re'n är uppfylld vorden?

Ack, hon står der blek i glansen,
Den hon tyckes varsna föga;
Locken darrar under kransen,
Tårar skymma hennes öga.

Vigselns fråga, föreläsen,
Hörs blott läppens ja besvara;
Med sin tanke, med sitt väsen
Tycks hon fjerran, fjerran vara.

Utanför palatset svallar
Mot en ödslig klippstrand hafvet.
Fjället med sin krans af tallar
Är i mörker re'n begrafvet.

På den skumomstänkta hällen
Kan du dock en vålnad röja.
Ensam i den kulna qvällen
Ses en yngling än der dröja.

Hösten sina stormmoln skockar,
Men han syns dock icke vika.
Daggen stelnar i hans lockar,
Men för honom är det lika.

Hafvets hvita bränning strömmar
Mot hans skuldra öfver fjället.
O, han gått med sina drömmar,
Blott hans skugga är på stället.

O, när hjerta är som hjerta,
 Hvilken enhet mellan tvänne!
 Honom se i nattens svärta,
 I palatsets strålgans henne.

Nattens mörker, dagens flamma,
 Allt det bittra, allt det glada,
 Blir det icke allt det samma,
 O, när lifvets rot fått skada!

Fåfäng önskan.

Otaliga vågor vandra
 På hafvets glänsande ban.
 O, vore jag bland de andra
 En bölja i ocean,
 Så liknöjd djupt i mitt sinne,
 Så sorglöst kylig och klar,
 Så utan ett enda minne
 Från flydda sällare dar!

Dock, skulle en våg jag vara,
 Den samme jag vore väl då.
 Här går jag ju bland en skara
 Af svala vågor också.
 De skämta med fröjd och med smärta,
 På lek de tåras och le,
 Blott jag har mitt brinnande hjerta:
 O, vore jag utan som de!

I en ung flickas minnesbok.

Varm på fästet lyste vårens sol,
Öfver fälten dagg och fjärlar blänkte,
Och på ängen stod en ung viol.
Vet du, hvad den täcka blomman tänkte?

Jo, hon tänkte: o, hur ljuft att här
Lefva, tjusa, hoppas, le och njuta!
Du, som mig i ljus och färger klär,
Låt min blomning aldrig, aldrig sluta!

Så hon bad. Var det en fåfäng bön?
Var det fröjd, hon sökte, eller smärta?
Bad hon om att vara ung och skön
Till sin kind blott eller till sitt hjerta?

Bed som blomman, blomma du jemväl!
Lif och tjusning älskar lifvets engel.
Bed som hon, men för din blomstersjäl,
Ty förgänglig är din blomsterstängel.

Till fruntimren.

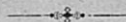
(Vid teologie doktorspromotionen i Helsingfors 1857.)

När ynglingen sin helsning bringar er,
I själen eldad, kransad gladt om pannan,
Åt edra kinders färg han priset ger,
Han hyllar blomningen; vår hyllning är en annan.
Vi älska lifvets vårglans, äfven vi,
Men den, som varar än, se'n vårar gått förbi.

Vi hunnit pröfva åren mer än han;
 Ack, hvad de skänka, vexlar om likt vinden.
 På ängen bleknar blomman, bäst hon brann;
 En annan lott, än hon, har blomman ej på kinden.
 Hvem älskar henne ej, den dag hon ler?
 Men det blir än en dag, då syns hon icke mer.

En blomma fins, den vi vår hyllning ge,
 En helsoört för glädjen som för smärtan.
 Den heter kärlek. Blyg, ej skimrande,
 Den fostras tålig, gömd i edra varma hjertan.
 Först der den hela kan, den blickar fram,
 I svaghet full af kraft och ljuf, fast allvarsam.

För fröjd och tröst från vaggan till vår graf,
 Från dar, som farit hän, till dar, som komma,
 För alla tårar, dem hon torkat af,
 Vår hyllning egna vi åt denna gömda blomma.
 Hon runnit upp ur evighetens frö,
 O, låten henne här ej blekna, vissna, dö!

LYRISKA DIKTER.

II.

Idyll och epigram.

1.

Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
Kom med röda händer. — Modern sade:
»Hvaraf rodna dina händer, flicka?»
Flickan sade: »jag har plockat rosor
Och på törnen stungit mina händer.»
Åter kom hon från sin älsklings möte,
Kom med röda läppar. — Modern sade:
»Hvaraf rodna dina läppar, flicka?»
Flickan sade: »jag har ätit hallon
Och med saften målat mina läppar.»
Åter kom hon från sin älsklings möte,
Kom med bleka kinder. — Modern sade:
»Hvaraf blekna dina kinder, flicka?»
Flickan sade: »red en graf, o moder!
Göm mig der, och ställ ett kors deröfver,
Och på korset rista som jag säger:
En gång kom hon hem med röda händer,
Ty de rodnat mellan älskarns händer.
En gång kom hon hem med röda läppar,
Ty de rodnat under älskarns läppar.
Senast kom hon hem med bleka kinder,
Ty de bleknat genom älskarns otro.»

2.

Först gå bäckens första bubblor sönder,
Först försvinna vårens första blommor;
Men din första kärlek, unga hjerta,
Öfverlefver länge hvarje annan.

3.

Om sin lycka talade en fästman:
 »Nästa söndag lyses sista gången,
 Nästa måndag skall mitt bröllop firas,
 Nästa torsdag för jag hem min fästnö.»
 Söndag kom, — det lystes sista gången,
 Måndag kom, — och firadt blef hans bröllop,
 Torsdag kom, — och hemkomöl blef hållet,
 Men ett hemkomöl med sorg och tårar,
 Ty till grafvens hem han förde bruden.

4.

Gossen hann till femton år — och trodde
 Ej ännu, att kärlek fans i verlden,
 Och han lefde fem år till — och trodde
 Ej ändå, att kärlek fans i verlden.
 Kom så oförtänt en bildskön flicka,
 Som på några timmar honom lärde,
 Hvad han under tjugu år ej fattat.

5.

Tvänne myrtnar stå i Luras fönster;
 Till den ena bär hon vatten ständigt,
 Men den andra torkar bort i kukan.
 Hvarför vårdas en och glöms den andra?
 Ty hon fick dem ej af en och samma,
 Men den ena af sin unge älskling
 Och den andra af sin man, den gamle.

6.

När den sköna Maj med sippor kommit,
 Kransa tärnor sina bruna lockar,
 Skyndande till ringdans kring sin majstång.
 Under dansen äro alla glada:
 Glad är den, som bär ett vackert smycke,
 Glad är den, hvars blomsterkrans är lyckad
 Glad är den, som känner kinden rodna
 Frågar du, hvem gladast är af alla?
 Den, som ser sin fästman med i ringen.

7.

Tvänne popplar susa öfver grafven,
 Der en trogen ynglings aska gömmes,
 Satta fordom af hans flickas händer.
 Nu i poppelskuggan springa barnen,
 Som hon fostrat med en annan make,
 Jaga fjärilar och plocka blommor.

8.

Mellan friska blomster genom lunden
 Gick den goda flickan helt allena,
 Och hon bröt en nyfödd ros och sade:
 »Sköna blomma, om du vingar egde,
 Skulle jag dig sända till min älskling,
 Se'n jag fästat tvänne lätta budskap,
 Ett vid högra vingen, ett vid venstra,
 Ena: att han dig dock skulle kyssa,
 Och det andra: sända dig tillbaka.»

9.

I sin fästmans armar grät en flicka
 Och beklagade sitt hårda öde:
 »Under sista natten, gode yngling,
 Brann min hydda, brunno mina hjordar,
 Allt, ack, allt, hvad jag i verlden egde.»
 Gossen gladdes i sin själ och tänkte:
 »Här den trogna flickans hydda brunnit,
 Dubbelt skall hon då min hydda älska;
 Hafva hennes många hjordar brunnit,
 Dubbelt skall hon fägnas då af mina;
 Har hon mistat annat allt i verlden,
 Dubbelt, dubbelt är jag henne dyrbar.»

10.

Tvänne finkar byggde bo i parken.
 Under våren sjöng beständigt hannen,
 Under sommarn började han tystna,
 Och om hösten tiger han alldeles.
 Hvarför? — Ty så länge våren räckte,
 Tänkte han på maka blott och kärlek;
 Men med sommarn nalkades bekymmer
 Om hans bo och om hans späda ungar,
 Och med hösten kommo kulna dagar
 Och en längtan blott att flytta hädan.

11.

Fjärlar, I vårens barn,
 Leende blommor, I,
 Buskar och gröna trän,
 Vissnen, o vissnen snart!

Bilder af ungdomen,
 Bilder af kärleken,
 Vissnen, o vissnen snart!
 Sald åt den gamles famn,
 Får jag ej älska er.

12.

»Våren flyktar hastigt,
 Hastigare sommarn,
 Hösten dröjer länge,
 Vintern ännu längre.
 Snart, I sköna kinder,
 Skolen I förvissna,
 Och ej knoppas mera.»
 Gossen svarte åter:
 »Än i höstens dagar
 Gläda vårens minnen,
 Än i vinterns dagar
 Räcka sommarns skördar.
 Fritt må våren flykta,
 Fritt må kinden vissna,
 Låt oss nu blott älska,
 Låt oss nu blott kyssas.»

13.

Lutad mot gärdet stod
 Gossen vid flickans arm,
 Såg öfver slagen äng:
 »Sommarens tid har flytt,
 Blommorna vissnat re'n;
 Skön är din kind likväl,
 Rosor och liljor der
 Blomstra som förr ännu.»

Våren kom åter; då
 Stod han allena der!
 Flickan var borta, — låg
 Vissnad i jordens famn;
 Ängen var grön igen,
 Leende, blomsterrik.

14.

Minna satt i lunden
 Och på kransen såg,
 Som, af rosor bunden,
 I dess sköte låg,
 Och en tår föll neder
 Uppå blomstren då,
 Men till kransen beder
 Ömma flickan så:
 »Sköna, får du stanna
 På min ynglings hår,
 Dofta kring hans panna
 Kärlek blott och vår.
 Nekar han dig dröja
 På det ljusa hår,
 O, då må du röja
 Minnas gömda tår!»

15.

Ack, natur, hur har jag kunnat
 Förolämpa dig?
 Andra har du fägring unnat,
 Ingen fägring mig.
 Ofta vid den slutna ringen
 Jag förskjuten står;

På den fula blickar ingen,
 Ingen vän jag får;
 Och mitt hjerta slår som andras,
 Älskar såsom de:
 Hvarför skall jag ensam vandra
 Och försmådd mig se?

16.

Trenne råd gaf modern åt sin dotter:
 Att ej sucka, att ej missnöjd vara,
 Och att icke kyssa någon gosse. —
 Moder, om din dotter icke felar,
 Icke felar mot det sista rådet,
 Skall hon fela mot de första båda.

17.

Flickan knyter i Johanne-natten
 Kring den gröna broddens späda stänglar
 Silkestrådar utaf skilda färger,
 Men på morgonstunden går hon sedan
 Dit, att leta ut sin framtids öden.

Nu, så hör, hur flickan der beter sig:
 Har den svarta, sorgens stängel, vuxit,
 Talar hon och sörjer med de andra.
 Har den röda, glädjens stängel, vuxit,
 Talar hon och fröjdas med de andra.
 Har den gröna, kärleks-stängeln, vuxit,
 Tiger hon och fröjdas i sitt hjerta.

18.

Till en källa talte gossen vredgad:
 »Källa, ängens öga, onda källa!
 Tusen gånger har min flicka redan
 Speglat i din blåa famn sitt anlet,
 Men du vårdar ej den hulda bilden,
 Du förvarar ej min flickas anlet.
 När hon bortgått, flyktar äfven bilden,
 Och jag söker den förgäfves sedan.
 Skall jag straffa dig, du onda källa,
 Grumla opp din bölja, dika ut dig,
 Och förtrampa dina blomsterbräddar?»
 Källan åter bad en bön och sade:
 »Gosse, hvarför skulle du mig straffa,
 Grumla opp min bölja, dika ut mig,
 Och förtrampa mina blomsterbräddar?
 Jag är ju en vattnets dotter endast,
 Har ej blod och har ej varma pulsar,
 Älskar ej och älskas ej tillbaka.
 Värre är, att i ditt eget hjerta,
 I ditt eget hjertas varma källa
 Flickans minne sällan varar längre,
 Än hon står i fägring för ditt öga.»

19.

Dottern sade till sin gamla moder:
 »Får ej nu i höst mitt bröllop firas?»
 Modern sade: »låt det bli till våren;
 Våren, dotter, passar bäst för bröllop;
 Äfven fogeln bygger bo om våren.» —
 »Hvarför passar våren bäst för bröllop,
 Hvad, om fogeln bygger bo om våren?
 Hvarje årstid, goda moder, passar
 Ju för den, som hvarje årstid älskar.»

20.

Edvard talade till morgonstjernen:
 »Hulda morgonstjerna, himlens dotter,
 Säg, hvad gör Amanda, när hon uppstått
 Och kring skuldran kastat lätta slöjan?»
 Morgonstjernen svarade och sade:
 »Goda gosse, när Amanda uppstått
 Och kring skuldran kastat slöjan, går hon
 Till sitt fönster, ser på mig och tåras,
 Och se'n vänder hon sin blick mot vester.»
 Edvard åter talade och sade:
 »Godt är, att hon ser på morgonstjernen,
 Det bevisar hennes hjertas renhet;
 Godt är, att hon ser på den med tårar,
 Det bevisar hennes hjertas vekhet;
 Men det bästa, att hon ser mot vester,
 Ty i vester ligger Edwards hydda.»

21.

Gossen sade till sin flicka:
 »Du flyr undan, goda flicka,
 Hvarje gång jag vill dig fånga;
 Men dock säg, säg, fann du nånsin
 Någon trygg och säker fristad,
 Förr än i min famn du flydde?»

22.

Till en bondes koja kom en krigsman,
 Tung af år och vandrande på träben.
 Bonden fylde lugnt ett glas för honom,
 Bjöd och talte till den gamle knekten:

»Fader, säg, hur var det dig till sinnes,
 När i striden fiender dig omhvärfte,
 Skotten knallade och kulor hveno?» —
 Gamle knekten tog sitt glas och sade:
 »Såsom dig, när någon gång om hösten
 Hagel kring dig hvina, blixtar ljunga,
 Och du bergar tegen för de dina.»

23.

Vid en flickas fönster stod en gosse
 Trenne långa qvällar på hvarandra,
 Klappade och bad att dock bli insläppt.
 Första qvällen fick han hot och bannor,
 Andra qvällen fick han ord och böner,
 Tredje qvällen fick han fönstret öppnad.

24.

Under strandens granar lekte gossen
 Vid en vik af den besjungna Saimen.
 Honom såg ur böljans salar Necken,
 Såg med kärlek på den sköna gossen,
 Önskande att honom till sig locka.
 Då som gubbe steg han först på stranden,
 Men den muntra gossen flydde honom;
 Och som yngling steg han se'n på stranden,
 Men den muntra gossen bidde icke;
 Sist, förvandlad till en yster fåle,
 Steg han upp och hoppade bland träden.
 Nu, när gossen såg den muntra fålen,
 Gick han sakta lockande till honom,
 Grep i hast hans man och sprang på ryggen,
 Lysten att en glädlig ridt försöka;
 Men i samma ögonblick till djupet

Flydde Necken med sitt sköna byte.
 Kom så gossens moder ned till stranden,
 Sökande sitt barn med sorg och tårar.
 Henne såg ur böljans salar Necken,
 Såg med kärlek på den sköna qvinnan,
 Önskande att henne till sig locka.
 Då som gubbe steg han först på stranden,
 Men den sorgsna qvinnan flydde honom;
 Och som yngling steg han se'n på stranden,
 Men den sorgsna qvinnan bidde icke;
 Sist, förvandlad till den muntra gossen,
 Låg han glad och vaggade på vågen.
 Nu, när modern såg sin son, den sörjde,
 Sprang hon ut i böljan i hans armar,
 Lysten att ur vådan honom rädda;
 Men i samma ögonblick till djupet
 Flydde Necken med sitt sköna byte.

25.

Högt bland Saarijärvis moar bodde
 Bonden Paavo på ett frostigt hemman,
 Skötande dess jord med trägna armar;
 Men af Herren väntade han växten.
 Och han bodde der med barn och maka,
 Åt i svett sitt knappa bröd med dessa,
 Gräfde diken, plöjde opp och sådde.
 Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
 Och med den flöt hälften bort af brodden;
 Somnarn kom, och fram bröt hagelskuren,
 Och af den slogs hälften ned af axen;
 Hösten kom, och kölden tog hvad öfrigt.
 Paavos maka slet sitt hår och sade:
 »Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe!
 Tagom stafven, Gud har oss förskjutit;
 Svårt är tigga, men att svälta värre.»
 Paavo tog sin hustrus hand och sade:

»Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
 Blanda du till hälften bark i brödet,
 Jag skall gräfva dubbelt flere diken,
 Men af Herren vill jag vänta växten.»
 Hustrun lade hälften bark i brödet,
 Gubben gräfde dubbelt flere diken,
 Sålde fåren, köpte råg och sådde.
 Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
 Men med den flöt intet bort af brodden;
 Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
 Men af den slogs hälften ned af axen;
 Hösten kom, och kölden tog hvad öfrigt.
 Paavos maka slog sitt bröst och sade:
 »Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe!
 Låt oss dö, ty Gud har oss förskjutit;
 Svår är döden, men att lefva värre.»
 Paavo tog sin hustrus hand och sade:
 »Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
 Blanda du till dubbelt bark i brödet,
 Jag vill gräfva dubbelt större diken,
 Men af Herren vill jag vänta växten.»
 Hustrun lade dubbelt bark i brödet,
 Gubben gräfde dubbelt större diken,
 Sålde korna, köpte råg och sådde.
 Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
 Men med den flöt intet bort af brodden;
 Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
 Men af den slogs intet ned af axen;
 Hösten kom, och kölden, långt från åkern,
 Lät den stå i guld och vänta skördarn.
 Då föll Paavo på sitt knä och sade:
 »Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.»
 Och hans maka föll på knä och sade:
 »Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.»
 Men med glädje sade hon till gubben:
 »Paavo, Paavo, tag med fröjd till skäran;
 Nu är tid att lefva glada dagar,
 Nu är tid att kasta barken undan
 Och att baka bröd af råg allena.»

Paavo tog sin hustrus hand och sade:
 »Qvinna, qvinna, den blott tål att pröfvas,
 Som en nödstäld nästa ej förskjuter.
 Blanda du till hälften bark i brödet,
 Ty förfrusen står vår grannes åker.»

26.

Flickan egde af sin mor ett minne,
 Egde ett med perlor och demanter
 Smyckadt spänne af omätligt värde.
 Kommo tvänne fästmän då till henne.
 Stolt och rik och mäktig var den ene,
 Men han friade till flickans spänne.
 Och den andra, han var blyg och fattig,
 Men han friade till flickans hjerta.
 Nu till dottern talte hennes stjufmor:
 »Tag den rike och förskjut den arme,
 Skönt är guld det dock mot fattigdomen.»
 Flickan grät och vägrade förgäfvat.
 Men den dag, då lysning skulle tagas,
 Fans ej flickan mer i moderns salar,
 Ej på gården, ej bland parkens stammar,
 Men hon fans på stranden invid hafvet.
 Dit kom hennes mor och hennes fästman,
 Talande med vänlig röst till flickan:
 »Följ oss opp till gästabud och glädje,
 Ty din lysning skall i dag besörjas.»
 Då tog flickan ur sin gördel spännet,
 Tog det i sin hvita hand och sade:
 »Se, den litet har, är nöjd med litet,
 Men den mycket eger, fordrar mera.
 Tusen år och tusen re'n har hafvet
 Slukat hufvor och förvärfvat skatter,
 Och det fordrar än mitt gyllne smycke.»
 Så hon sade och långt hän från stranden
 Kastade sitt spänne ut i hafvet.

Men den rike gick förgrymmad dädan,
 Och förgrymmad ropte flickans stjufter:
 »Olycksaliga, hur har du handlat?
 Ingen höghet har du mer att vänta,
 Intet guld skall skimra i din boning,
 Och ditt spänne ser du aldrig åter.»
 Men den ädla flickan log och sade:
 »Hvad är höghet mot min framtids lycka,
 Hvad är guld emot ett lif med kärlek,
 Hvad är spännet mot min ynglings hjerta?»

27.

Stor var tavastländarn Ojan Paavo,
 Stor och väldig ibland Finlands söner,
 Stadig som en granbevuxen klippa,
 Djerf och snabb och kraftig som en stormvind.
 Tallar hade han med rötter uppryckt,
 Kufvat björnar med sin blotta armkraft,
 Lyftat hästar öfver höga gården,
 Och som strån förmätne männer nedböjt.
 Och nu stod den starke Ojan Paavo
 Stolt och väldig uppå lagmanstinget.
 Midt på gården stod han ibland folket
 Som den höga furan ibland småskog.
 Men han hof sin stämma opp och sade:
 »Fins här en, af qvinna född och ammad,
 Som förmår att hålla mig på stället,
 Blott ett ögonblick på samma ställe,
 Den må taga strax mitt rika hemman,
 Den må vinna mina silfverskatter,
 Den må ega mina många hjordar,
 Och med kropp och själ är jag dess egen.»
 Så till folket talte Ojan Paavo.
 Men förskräckte stodo bygdens drängar,
 Tigande i nejden af den stolte,
 Och der trädde ingen fram till honom.

Och med undran och med kärlek sågo
 Bygdens flickor på den unge kämpen;
 Ty han stod, den starke Ojan Paavo,
 Som den höga furan ibland småskog,
 Och hans öga brann som himlens stjerna,
 Och hans panna lyste klar som dagen,
 Och hans gula hår föll på hans skuldror
 Som ett solglänst strömfall öfver fjället.

Men ur qvinnohopen framsteg Anna,
 Hon, den skönaste af bygdens flickor,
 Vacker som en morgon till att påse.
 Och hon framsteg raskt till Ojan Paavo,
 Slog omkring hans hals de mjuka armar,
 Närmade sitt hjerta till hans hjerta,
 Pressade hans kind mot sina kinder,
 Och så bjöd hon honom slita lös sig.
 Men den starke gossen stod besegrad,
 Kunde icke röra sig af stället,
 Utan sade svigtande till flickan:
 »Anna, Anna, jag har tappat vadet.
 Du må taga strax mitt rika hemman,
 Du må vinna mina silfverskatter,
 Du må ega mina många hjordar,
 Och med kropp och själ är jag din egen.»

De fångna.

På den röda elfvens botten
 Fiskade en gosse perlor,
 Fann en perla, blå som himlen
 Och som himlens stjerna rundad.
 Men en flicka låg i perlan,
 Och hon bad en bön och sade:
 »Offra upp din perla, gosse,
 Bryt mitt fängsel, låt mig fara,

Och en tacksam blick i stället
Vill jag för min frihet skänka.»

»Nej, vid Gud, min goda flicka,
Perlan är för mycket dyrbar,
Bär blott stilla du din boja,
Mången bar en vida värre.»
Flickan bräckte sakta skalet;
Morgonrodnan lik i fågring,
Sköt hon upp vid gossens sida,
Gyllne lockar skylde pannan,
Rosens hy på kinden glödde. —
Stum, i hennes skönhet fången,
Stod i trenne timmar gossen.
När den tredje timmen slagit,
Bad han tyst en bön och sade:
»Offra upp din skönhet, flicka,
Bryt mitt fångsel, låt mig fara,
Och en tacksam tår i stället
Vill jag för min frihet skänka.»

»Nej, vid Gud, du gode gosse,
Perlan är för mycket dyrbar.
Bär blott stilla du din boja,
Mången bar en vida värre.»

Den tidiga sorgen.

Rosen bröt du för din glada syster,
Vallmon höll du själf.
Rosen, flicka, tyder lif och kärlek,
Vallmon köld och död.
Anar du ej hjertats fröjder, — eller,
Bleka engel, säg,
Eger du vid femton år ett öde
Att beteckna re'n?

Flickans årstider.

Flickan gick en vintermorgon
 I den rimbeströdda lunden,
 Såg en vissnad ros och talte:
 »Sörj ej, sörj ej, arma blomma,
 Att din sköna tid förflutit!
 Du har lefvat, du har njutit,
 Du har egt din vår och glädje,
 Innan vinterns köld dig nådde.
 Värre öde har mitt hjerta,
 Har på en gång vår och vinter:
 Gossens öga är dess vårdag,
 Och min moders är dess vinter.»

Likhet.

Hur många vågor bo på fjärden,
 Hur många tankar i mitt hjerta?
 De tyckas fly — och dröja kvar dock,
 De tyckas dö — och födas åter,
 Så skilda — och ändå så lika,
 Så många — och ändå de samma! —
 Ur samma sjö, af samma vindar
 De höjas alla,
 Ur samma bröst de höjas alla
 Af samma kärlek.

Fogeln.

Öppet är min flickas fönster;
 Vore jag en okänd fogel,
 In till henne strax jag flöge.
 Mig i bur hon skulle sätta,
 Fylla glaset der med vatten,
 Fylla lådan der med hampfrö.
 Men jag ville säga henne:
 »Flicka, bort med frö och vatten!
 Vet, din lilla muntra fogel
 Dricker endast ömma tårar,
 Lefver blott af smek och kyssar.»

Den första kyssen.

På silfvermolnets kant satt aftonstjernan,
 Från lundens skymning frågte henne tärnan:
 »Säg, aftonstjerna, hvad i himlen tänkes,
 När första kyssen åt en älskling skänkes?»
 Och himlens blyga dotter hördes svara:
 »På jorden blickar ljusets englaskara,
 Och ser sin egen sällhet speglad åter;
 Blott döden vänder ögat bort — och gråter.»

Flyg ej undan.

Vill du veta, skälmska flicka,
 Hur om hösten vakor fångas?
 Jag skall vara fogelfångarn,
 Du skall låtsa vara vaka.

Märk, hur fogelfångarn talar:
 »Flyg ej undan, sköna vaka,
 Sitt på klasen trygg och stilla,
 Snaran gör dig ingen skada,
 Snaran vill din hals blott smeka».
 Ha, din skalk, du lät dig fånga;
 Kyss mig nu, så skall du slippa.

Kyssens hopp.

Der jag satt i drömmar vid en källa,
 Hörde jag en kyss på mina läppar
 Sakta tala till en annan detta:
 »Se, hon kommer, se, den blyga flickan
 Kommer redan; inom några stunder
 Sitter jag på hennes rosenläppar,
 Och hon bär mig troget hela dagen,
 Näns ej smaka på ett enda smultron,
 Att ej blanda mig med smultronsaften,
 Näns ej dricka ur den klara källan,
 Att ej krossa mig mot glasets bräddar,
 Näns ej hviska ens ett ord om kärlek,
 Att ej fläkta mig från rosenläppen.»

Kärleken.

Bannande sin dotter talte modern:
 »Flicka, jag för kärleken dig varnat,
 Och jag finner, att jag varnat fåfängt.»
 Dottern sade: »var ej oblid, moder:

Stängde jag mig in, att undfly honom;
 Flög han med hvart solgrand in i rummet;
 Gick jag åter ut och rymde undan,
 Hörde jag hans suck i hvarje vindfläkt;
 Slöt jag både ögon till och öron,
 Sprang han skälmsk uti mitt eget hjerta.»

Skilnaden.

Hur jag satt, med pannan sänkt mot armen,
 Såg en munter sparf från fönsterkarmen,
 Pickade på rutan lätt och sad':
 »Gosse, hvarför sörja der? Var glad!
 Med ett frö, som våren röjt på vallen,
 Med en droppe regn, ur drifvan fallen,
 Och en ton af kärlek från min brud
 Är jag rik och nöjd och säll som Gud!» —
 »Arma sparf, men har jag vingar, svara,
 Att som du från jord till himmel fara?
 Har som du jag för min kärlek ljud,
 Och, af allt det värsta, — har jag brud?»

Drömmen.

Tröttad lade jag mig ned på bädden,
 Att i sömnen glömma sorg och saknad;
 Men en dröm sig smög till hufvudgården,
 Hviskande uti mitt öra detta:
 »Vakna, hon är här, den sköna flickan,
 Blicka upp, att hennes kyss emotta!»

Och jag slår med glädje upp mitt öga:
 Hvar är drömmen? Som en rök försvunnen.
 Hvar är flickan? Bortom land och sjöar.
 Hvar är kyssen? Ack, blott i min längtan!

Den försmådda.

Ax vid ax på åkern vagga,
 Korn vid korn i axen gömmas;
 Så hvart flyktigt ord, du fälde,
 Växer i mitt trogna hjerta.
 Grymme, otacksamme gosse,
 Odlarn går att berga tegen,
 Men du sår blott, du, och skörden
 Lemnar du åt himlens foglar,
 Lemnar du åt snö och vindar.

Blomsterhandlaren.

Fyraårig satt vid stranden
 Med sin äldsta syster gossen,
 Skar af flarn ett skepp med segel,
 Lastade med blommor skeppet,
 Värfde myror till besättning,
 Och till myrkaptenen sade:
 »Segla nu, du käcke sjöman,
 Segla nu och kom tillbaka.
 Sälj min last på andra stranden
 Än för guld och än för perlor,
 Än för andra granna lekverk.»

System strök hans ljusa lockar,
 Drog en suck och talte detta:
 »Fyraårig, nu du säljer
 Strandens menlöst täcka blommor.
 En gång tjugufyraårig,
 Tör du sälja trogna hjertan
 Än för guld och än för perlor,
 Än för andra granna lekverk.»

Sorg och glädje.

Sorg och glädje båda
 Bodde i mitt hjerta,
 Sorg i ena kammarn,
 Glädje i den andra.
 Oförsonligt skilda,
 Rådde än den ena,
 Än den andra ensam.
 Se'n den enda kom dit,
 Lär hon öppnat dörren
 Och förenat båda,
 Ty min sorg är sällhet
 Och min glädje vemod.

Fjärilposten.

I det öppna lusthusfönstret
 Satt en sommarmorgon flickan;
 Men från blommorna i nejden
 Kom en guldbevingad fjäril

Och på flickans lock sig satte.
 Genast slöt hon fönstret, fasttog
 Och försökte tämja fjäriln:
 »Flyg ej bort, du sköna fånge,
 Gläds åt kyssen, njut af smeket,
 Och blif stilla qvar på handen.»
 Fåfängt! Hvarje gång han släpptes,
 Flög han fladdrande på rutan.
 Ändtligt, rörd af fjärilns oro,
 Öppnade den sköna fönstret:
 »Flyg då, otacksamme, flyg då
 Med ett bud till dina likar:
 Bjud dem ej så gerna komma,
 Då de aldrig dröja gerna.»

Grumla icke flickans själ.

Flickan satt vid bäckens strand,
 Tvådde sina fötter der.
 Sjöng en fogel ofvanför:
 »Flicka, grumla bäcken ej,
 Himlen syns ej mer i den!»
 Flickan slog sitt öga opp,
 Talade med tårad blick:
 »Sörj ej öfver bäcken, du,
 Bäcken klarnar snart igen.
 När du såg mig stå en gång
 Vid en ynglings sida här,
 Du till honom tala bort:
 Grumla icke flickans själ,
 Aldrig skall den klarna se'n,
 Aldrig spegla himlen mer.»

Sommarnatten.

På den lugna skogssjöns vatten
 Satt jag hela sommarnatten
 Och för böljans tropp ur båten
 Slängde tanklös ut försåten.
 Men en talltrast sjöng på stranden,
 Att han kunnat mista anden,
 Tills jag halft förtörnad sade:
 »Bättre, om din näbb du lade
 Under vingen, och till dagen
 Sparde tonerna och slagen.»
 Men den djerfve hördes svara:
 »Gosse, låt ditt metspö vara;
 Säg du opp kring land och vatten,
 Kanske sjöng du sjelf om natten.»
 Och jag lyfte upp mitt öga,
 Ljus var jorden, ljust det höga,
 Och från himlen, stranden, vågen
 Kom min flicka mig i hogen,
 Och, som fogeln spått i lunden,
 Sjöng jag denna sång på stunden.

Friden.

Ofta säger mig min moder:
 »Barn, du eger två klenoder,
 Göm dem för den onda tiden,
 Vårda oskulden och friden.»
 Moder, friden är försvunnen;
 Skall den blifva återfunnen,

Bjud ej, att jag honom glömmer,
 Som den tagit, som den gömmer.
 Blott med honom som hans maka
 Kan jag få min frid tillbaka.

Den förändrade.

F ordom fick jag bannor hela dagen,
 Än satt spensen värdslost, än satt kragen,
 Än var håret fästadt upp mot regeln,
 Aldrig hölls jag länge nog vid spegeln.
 Nu har allt förbytt sig. »Säg, hur är dig,
 Flicka, då du aldrig vill bli färdig?
 Hur du städar dig! Det är förskräckligt!
 Har du än ej speglat dig tillräckligt?» —
 Är mitt arma sinne då förtrolladt?
 Hvem kan väl en sådan vexling vållat?
 Ingen, svarar tyst mitt hjerta, ingen,
 Om ej ynglingen, kanske, och ringen.

Den långa dagen.

F örr, när min vän var här,
 Var mig en vårdag kort;
 Nu, då han borta är,
 Är mig en höstdag lång.
 »Ack, hvad den dagen flyr!»
 Säg de andra nu.
 Jag: »hvad den långsam är!
 O, att den ville fly!
 Kommer ej qvällen snart,
 Kommer ej nattens ro?»

Behagen.

Jag blickar på tärnornas skara,
 Jag spanar och spanar beständigt;
 Den skönaste ville jag välja,
 Och svigtar dock ständigt i valet.
 Den ena har klarare ögon,
 Den andra har friskare kinder,
 Den tredje har fullare läppar,
 Den fjerde har varmare hjerta. —
 Så fins ej en enda, som saknar
 Ett något, som fångslar mitt sinne.
 Jag kan ej en enda förskjuta;
 O, finge jag kyssa dem alla!

Amor.

Ej han sårade mitt hjerta,
 Ej, som döda böcker lära,
 Smög han fram med pil och båge.
 All hans list var blott hans oskuld,
 Skönhet var hans enda vapen.
 »Söta gosse, vill du komma,
 Är mitt hjerta varmt och öppet.»
 Och han lydde strax, — och sedan
 Lika mon som han att dröja,
 Är jag själf att ega honom.

Den lättböjde.

Jag band på åkern gyllne kärvar,
 Den unge Adolf vid min sida,
 Höll han i sin hand, på renen
 Mot en stubbe stödd, hans bössa,
 Träsket, nedanför beläget,
 I vassen nära stranden artan.

Till bössan sprang den käcke gossen.
 Jag fattade hans arm och sade:
 Den stackars artan vara, Adolf!
 »Min skull den få vara ostörd.»
 Stälde han sin bössa undan
 Jag gladt som nyss till skäran åter.

Jag tänker ofta i mitt sinne:
 Dig är dock den vackre Adolf.
 Vänligt ord från mina läppar
 Han, hvad mest hans hjerta fröjdat;
 Hjertlig blick af mina ögon
 Han gerna, hvad han skytt tillförne;
 Vänlig kyss, ett hjertligt famntag
 Jag, att han kunde gå i elden.»

Den enda stunden.

Allena var jag,
 Han kom allena;
 Förbi min bana
 Hans bana ledde.

Han dröjde icke,
 Men tänkte dröja,
 Han talte icke,
 Men ögat talte. —
 Du obekante,
 Du välbekante!
 En dag försvinner,
 Ett år förflyter,
 Det ena minnet
 Det andra jagar;
 Den korta stunden
 Blef hos mig evigt,
 Den bittra stunden,
 Den ljufva stunden.

Törnet.

Törne, du min syskonplanta,
 Svept i vinterns is, försmås du,
 Höljd af taggar, hatas du.
 Men jag tänker: kommer våren,
 Slår du ut i blad och rosor,
 Och en växt fins ej på jorden,
 Ljuf och älskad såsom du.
 O, hur mången törnestängel
 Står ej naken i naturen,
 Som behöfde kärlek blott,
 Blott en solblick af ett hjerta,
 För att kläda sig i rosor
 Och hvart väsens glädje bli!

Tre och tre.

Från det höga tornet sågo
 Trenne flickor ut mot hafvet;
 Trenne segel syntes nalkas,
 Och den äldsta systemen talar:
 »Systrar, sen vår faders fartyg,
 Kommande från fjerran länder!
 Trenne systrar här vi äro,
 Tre kaptener styra skeppen.
 Den, som först i hamnen hinner,
 Han skall få min krans af rosor,
 Om han är med den belåten.»
 Och den andra systemen talar:
 »Den, som styr dernäst i hamnen,
 Vill min blombukett jag skänka,
 Om han är med den belåten.»
 Och den tredje systemen talar:
 »Den, som kommer sist i hamnen,
 Han skall få mitt glada famntag,
 Om han är den vackre August.»

Norden.

Löfven de falla,
 Sjöarne frysa. —
 Flyttande svaner,
 Seglen, o, seglen
 Sorgsna till södern,
 Söken dess nödspis,
 Längtande åter;

Plöjen dess sjöar,
 Saknande våra.
 Då skall ett öga
 Se er från palmens
 Skugga och tala:
 »Tynande svaner,
 Hvilken förtrollning
 Hvilar på norden?
 Den, som från södern
 Längtar, hans längtan
 Söker en himmel.»

Den sällsynta fogeln.

När om qvällen han i stugan inkom,
 Bannade sin son den gamla modern:
 »Son, du går hvar dag till dina snaror,
 Och hvar dag du kommer tomhändt åter:
 Vårdslös är du eller oförståndig,
 Efter andra få och du blir utan.»

Henne svarade den yre gossen:
 »Hvad, om än ej lyckan är den samma,
 Då vi ej för samma foglar gillra?
 Bortom mon der, vid det lilla torpet,
 Vistas, gamla mor, en sällsynt fogel.
 Under hösten har på den jag lurat,
 Under vintern har jag nu den fångat,
 Men till våren vill jag föra hem den.
 Underlig är fogeln der: den eger
 Icke vingar, men en famn i stället,
 Icke dun, men silkeslena lockar,
 Icke näbb, men tvänne runda läppar.»

Vill du byta öde?

»**V**uxen upp på stranden
 At en bäck, som svallar,
 Sköljd af hvarje hvirfvel,
 Hvilket lif af oro
 Lefver du, o blomma!»
 Blomman hördes svara:
 »Om mig strömmen skonar,
 Om mig strömmen härjar,
 Är dock all min oro
 Blott en flyktig sommars.
 Vill du byta öde,
 Flicka, sköljd af strömmen
 I en ynglings hjerta?»

Hennes budskap.

Kom, du sorgsna nordan!
 Hvarje gång, du kommer,
 Bär du bud från henne.
 Kommer du i fläkten,
 Bär du hennes suckar;
 Kommer du i ilen,
 Bär du hennes klagan;
 Kommer du i stormen,
 Bär du hennes verop:
 »Ve mig, edsförgätna,
 Ve mig, ensam blifna!
 Ur den gamles armar,
 Från hans kalla kyssar,
 O, hvem för mig åter
 Till min varme yngling,
 Till min första kärlek!»

Sippan.

Sippa, vårens första blomma,
 Om jag bröt dig, om jag gaf dig
 Åt den älskade, den kalla!
 Bröt jag dig, jag skulle ge dig,
 Gaf jag dig, jag skulle säga:
 »Nära drifvans kant, o flicka,
 Växte vårens första blomma,
 Som vid isen af ditt hjerta
 Blommar upp min trogna kärlek,
 Bäfvande för vinterkylan,
 Men ej qväfd af den, ej skördad.»

Mötet.

Flickan satt en sommarafstn,
 Speglande sig sjelf i källan:
 »Gode Gud, hvad jag är vacker!
 Men hvad batar mig min fägring,
 Då den yngling, som jag älskar,
 Icke ser mig, icke hör mig?
 Ros, som blommar vid min sida,
 Tag du mina läppars rodnad!
 Purpurstänkta moln i luften,
 Tag du mina kinders purpur!
 Bleka stjerna ofvan molnet,
 Tag du mina ögons klarhet!
 Sist, o graf, tag hvad som lemnas.»
 Detta har den skälmske gossen
 Lyssnat till i närmsta buske,

Och han springer fram till henne,
 Just den sökte, just den funne.
 Men han kysste hennes läppar:
 »Nu tog rosen läppens rodnad!»
 Och han smög sin kind till hennes:
 »Nu tog molnet kindens purpur!»
 Och han såg i hennes öga:
 »Nu tog stjernan ögats klarhet!»
 Och han slog sin famn kring henne:
 »Nu tog grafven hvad som lemnats;
 Ty, o flicka, det är grafven,
 Hvarur ingen mera slipper.»

Löjet.

Löjet var utan hem,
 Irrade modfäldt kring,
 Kom till den höges mun:
 »Får jag min boning här?» —
 »Stoltheten bor här re'n!»

Löjet var utan hem,
 Irrade modfäldt kring,
 Kom till den lärdes mun:
 »Får jag min boning här?» —
 »Allvaret bor här re'n!»

Löjet var utan hem,
 Irrade modfäldt kring,
 Kom till min flickas mun:
 »Får jag min boning här?» —
 »Kärleken bor här re'n,
 Kyssen är kommen nyss,
 Dig har man saknat blott.»

Tårarne.

Re'n öfver skogens toppar solen stigit
 Och spridt sin glöd i dalens dagg, der flickan
 Med glädjetårad blick sin älskling mottog.
 Han såg i hennes öga, log och talte:
 »Du grät i aftse, när jag gick; jag kommer
 Och ser dig gråta åter, goda flicka,
 Nämn mig en skilnad mellan dessa tårar.»
 »En lika skilnad», sade sakta flickan,
 »Som mellan qvällens dagg och morgondaggen,
 Den ena lyser solen upp och skingrar,
 Den andra qvarblir mulen hela natten.»

Eros' förvandling.

»Eros, stygga gosse,» sade Pallas,
 »För din lust att alla hjertan såra
 Borde du förvandlas till ett rofdjur,
 Till en gam med krökta klor och vingar,
 Att förgäfves jaga fogelskaran.»
 Eros log och sade blott: »försök det!
 Se'n till gam du Amor har förvandlat,
 Vilja alla foglar sönderrifvas.»

Ett litet öde.

1.

Är så arm du, som man säger?

Fattig kallar man din moder,
Fattigt, späda barn, du kallas.
Är du fattig, lilla älskling,
Är så arm du, som man säger?

Utanför din moders stuga
Blomstra ängar, grönska lundar;
Hvarje äng har silfverbäckar,
Hvarje lund i sjöar speglas,
Öfver alla skiner solen,
Gjuter gifmildt gyllne dagen.

Är du fattig, lilla älskling,
Är så arm du, som man säger?

När du hör din moder sjunga,
Slutas sakta ögonlocken,
Gömma skalen själens perlor;
När de gömmas, kommer sömnen,
Sömnen följs af drömmens engel,
Drömmens engel tar dig stilla,
Lyfter dig på mjuka vingen,
För dig ut på blomsterängar,
Att i frid bland blommor blomma,
För bland foglar dig i lunden,
Att ditt bröst med sånger fylla,
Tvär din själ i sjöars renhet,
Låter dig i solljus bada.

Är du fattig, lilla älskling,
Är så arm du, som man säger?

När du öppnar ögat åter,
Är du i din moders armar,
Känner i ditt spåda sinne,
Tänker som en dunkel tanke:
Ljuft det var på blomsterängen,
Gladt bland foglarne i lunden,
Godt det var bland klara vågor,
Varmt i solens ljus att bada,
Bäst dock är i denna famnen.

2.

Egen moder göms i mullen.

I mitt hem en stjuvmor råder,
Egen moder göms i mullen.
Och jag hastar öfver hagen,
Skyndar stilla till den sörjda,
Ginar öfver gärdet stundom.
Men den främmande förtörnas,
Hviskar, hväsande af vrede:
»Denna flicka går på gräset,
Krossar klöfvern der på ängen.»

Fader, hör ej hårda orden!
Lätt är flickans fot i loppet,
Stör ej många strån i farten.
Jungfrun har ej hårda sulor,
Trampar ej med tunga klackar.
Oskodd löper hon på lindan,
Flyr med blottad fot på fältet,
Far, som fläkten far på ängen,
Skyndar såsom skuggan öfver.

Skulle ock ett blad bli brutet,
 Något grässtrå nedertryckas,
 Hjertats sorg förtynga stegen,
 Grönskar snart en grodd ånyo,
 Fostras flere blad i stället
 Af den dagg, mitt öga gjuter,
 Dessa blåa stjernors tårar.

3.

Så jag färdas sjelf mot fjerran.

Hvarför suckar bäckens bölja,
 Klagar sakta under färden,
 Far i krokar öfver fältet,
 Böjer bugter öfver ängen,
 Vikar af från vägen ofta,
 Färdas blott ett stycke framåt,
 Slingrar nästa stund tillbaka?

Så jag färdas sjelf mot fjerran,
 Går mot obekanta öden,
 Tar ett steg och ser tillbaka,
 Vandrar fram och vänder åter,
 Vill ännu se hemmets höjder,
 Röken från min faders boning.

4.

Sådan vård blott finner flickan.

Icke eger jag som andra
 Fader, som vid namn mig nämner,
 Moder, som sitt guld mig kallar,
 Broder, att min börda bära,
 Syster, att mig stundom smeka.

Der jag andras hjordar vallar,
 Högt på berget, djupt i skogen,
 Dagen ut på fria fältet,
 Der är skäggig gran min fader,
 Björken, böjd af år, min moder,
 Broder är mig bruna trasten,
 Markens bleka lilja syster.
 När den kalla skuren strömmar,
 Får jag stundom skygd af granen,
 När mig solens stråle bränner,
 Bjuder björken stundom skugga;
 När jag sorgsen står på fältet,
 Tröstar med en ton mig trasten,
 Med en blick ibland en blomma.
 Sådan vård blott finner flickan,
 Annan glädje ej den arma.

5.

Flicka, kärleken är väldig.

Ofta i min barndoms dagar
 Hörde jag min moder säga:
 »Flicka, kärleken är väldig,
 Mäktar mer än allt på jorden.»
 Så hon talte till min varning,
 Att sitt gyllne äpple skydda.
 Moder, o att sant du talat!

Ofta står jag nu på stranden,
 Der min älskling från mig skildes.
 Dän han far dit bortom molnen,
 Som vid hafvets rand sig höja.

När jag ser, hur fjärden fradgas,
 Ser, hur böljan slår mot stranden,

Lägger jag min hand på vågen,
 Doppar fingrets spets i djupet:
 Sakta, sakta, vilda bölja,
 Somna, låt de andra sofva!

Männe vågen väl, som svallar
 Hotande mot skeppets sida,
 Der han fjerran far, den dyre,
 Männe hafvets vilda dotter,
 Fast så långt från mig hon rasar,
 Ej mitt söfningsord förnimmer,
 Af min lätta hand ej lugnas,
 Efter kärleken är väldig,
 Mäktar mer än allt på jorden?

Ofta, när i furans krona
 Fläktar fara, vindar hvina,
 Sänder jag från denna klippa
 Tyst min tysta suck att flyga:
 O min ende, kom tillbaka!

Kanske, fast så svagt den ljuder,
 Har likväl den starka vingar,
 Kan som svalan klyfva vinden,
 Genom rymder nå min älskling,
 Efter kärleken är väldig,
 Mäktar mer än allt på jorden.

6.

Hundra vägar har min tanke.

Store skapare, förlåt det,
 Se ej, gode Gud, med vrede,
 Att så ofta i ditt tempel

Jag på honom äfven tänker!
 Hundra vägar har min tanke,
 Tusen att till honom hinna.
 Blott det sämsta leder bortåt,
 Allt det bättre för till honom.
 Kort från dagens ljus är vägen,
 Gen från nattens stjerneskara,
 Hvarje blomma stakar stigen,
 Hvarje träd är vägamärke.
 Men när dig min tanke hunnit,
 Är den nästan re'n hos honom.

7.

Hvilken sällhet skön att synas!

Hvilken fröjd att vara vacker,
 Hvilken sällhet skön att synas!
 Vore jag så mörk som mången,
 Ful som flere andra flickor,
 Fick jag ej i källor skåda,
 Ej i bäckar se mitt anlet;
 Källans skönhet kunde störas,
 Bäckens silfver sotbesmittas;
 Tordes knappt på ängen träda,
 Att ej blomstren skulle skrämmas,
 Blomma hviska tyst till blomma:
 »Är det nässlan, är det tisteln,
 Kanske kardborrn sjelf, som kommer?»

8.

Tala, tala tycktes alla.

Hvem har nu gett vett åt vinden
Gett åt luften ledig tunga,
Röst och språk åt gårdens rönнар
Och åt späda fogelskaran?

Förr, när från min bädd hvar morgon
Jag på loftets trappa trädde,
Visste vinden blott att smeka,
Rönnen blott att susa stilla,
Qvittra blott förstod hvar fogel.

Nu, när sist jag kom på gården
Från mitt olyckssälla läger,
Tala, tala tycktes alla,
Vinden hviska: arma flicka!
Fläkten susa: fallna flicka!
Rönnen sucka: svikna flicka!
Svalan sjöng: hvar är din stolthet?
Sparfven: hvar är nu din glädje?

9.

Men min fogel märks dock icke.

Svanen speglas re'n i sundet,
Knipans hvita vingar hvina,
Lärkan höres högt i höjden,
Spofvens rop kring kärret rullar,
Våren samlar sina skaror,
Får sin fogelflock tillbaka,
Väntar dem med sol och värme,
Lockar dem med långa dagar.

Och jag, arma flicka, fiker,
 Söker skingra sakna'ns mörker,
 Vårda värmen i mitt sinne,
 Vill som våren vänlig vara,
 Synas ljus som sommardagen.
 Och jag gläds, fast sorgen gnager,
 Ler, fast tåren trängs i ögat,
 Men min fogel märks dock icke.

10.

Se'n har jag ej frågat mera.

Hvarför är så flyktig våren,
 Hvarför dröjer sommarn icke?
 Så jag tänkte fordom ofta,
 Frågte, utan svar, af mången.

Se'n den älskade mig svikit,
 Se'n till köld hans värme blifvit,
 All hans sommar blifvit vinter,
 Se'n har jag ej frågat mera,
 Kämt blott djupt uti mitt sinne,
 Att det sköna är förgängligt,
 Att det ljufva icke dröjer.

Svartsjukans nätter.

Första natten.

O du, som sjunker stum och sluten ned
 Ur molnens rymd på svarta vingar,
 Förnim den sorgsnes klagan, milda natt,
 Förnim den olycksaliges förtviflan!
 Hvems är den röst, ur klippans refvor irrar,
 Lik flodens brusning, lik en suck af hafvet,
 Ditt tysta, vemodsfria tåg till mötes?
 Hvems är den stämma, som med ugglans läten
 Till en förvirrad harmoni sig parar,
 Beskrattande med återbrutna ljud
 Din frid, din stillhet, dina vallmodofter?
 Det är den sorgsnes klagan, milda natt,
 Det är den olycksaliges förtviflan.

Jag tänkte en gång i en bättre stund:
 Förnuftet måste blifva fridens häröld
 Till upprorshopen i min vilda barm.
 Och se, förnuftet smög sig bäfvande
 Med palmbeväpnad hand på ödestigar
 Och kom till qvalens slutna borg, till hjertat,
 Och klappade på borgens port och sade:
 I, stormande passioner! Hvarför fylla
 Med ödeläggelse och krig de rum,
 Der förr I offraden åt mig och lugnet?
 Bekännen än mitt öfvervälde, hvilén
 Som oskuldsfulla barn i mitt beskärm,
 Och lydnaden skall återbringa lugnet,
 Och lugnet följes blott af goda englar. —
 Se, hvarför striden, hvarför rasen I?

En qvinnas rika blomstergårdar mätta
 En annans fjärils honungslust; — för er
 Stå ej de fulla blomstrens kalkar öppna;
 Men, hvarför svärma ständigt kring den samma?
 Hvad en er nekar, skall en annan skänka,
 Och lika nektar dricks ur lika blommor.
 Så talade, vid borgens port, förnuftet.

Då låg bland söfda söner innanför
 Svartsjukan, kärlekens och hatets dotter.
 I fridlös dvala låg hon der och sög
 Ur egen merg en otillräcklig näring
 Och skärpte sin för dagen skygga blick
 Och spetsade sitt öra under sömnen.
 Så hörde hon förnuftets tal vid porten;
 Försvunnen var i blinken hennes hvila.
 I hämndfull harm spratt furien opp och tog
 Ur smärtans koger ett förgiftadt svar;
 Men hvarje pil, som flög från tungans båge,
 Föll krossad mot förvridna läppar ned,
 Tills raseriet, dämndt inom dess barm,
 Bröt fram uti ett hånskratts fulla strömmar.

Ur dvalan väcktes syskonskaran nu:
 Den bleka plågan och det hemska qvalet
 Och trånaden, som tärs af evig hunger,
 Och afunden, som andas pest, och vreden,
 Som fröjdas af sin blodbestänkta dolk.
 De väcktes alla, och i moderns spår
 Framilade den käcka legionen
 Och bröt med jubelskri till fejd. —

Och nu, du milda gnista, lån af Gud,
 Du ljusa engel, som lik solen gladde
 Min lefnads vår, förnuft, hvad är din lott?
 Att kufvadt dväljas mellan mörkrets andar
 I grottorna af mitt förtärda hjerta,
 Att somna in vid dina bödlars skral
 Och vakna upp vid dina kedjors slammer.

Jag sade: Jag vill anförtro åt dagen
Mitt hjertas ödemark att vederqvickas.
Den Gud, som lockar rosen ur sin knopp
Och örtens späda frö ur grusets sköte,
Den höga, strålbeklädda Gud, som sprider
Sitt lif, sin vällust i en död natur,
Och tvingar stoftets alla myriader
Att jubla kring sitt glimmande triumftåg,
Den Gud, som hägnade min barndoms blomning,
Skall ej förskjuta mig. Så sade jag
Och höjde min förgråtna blick mot öster.

Då blef det ljust kring österns rand, och solen
Steg upp och stänkte som en mogen drufva
Kring himmel, jord och haf sin purpursaft.
Och etern drack — och strålade af fröjd,
Och böljan drack — och skälfde af förtjusning,
Och jorden drack — och kullar, berg och dalar
Berusades af drufvans blod och glödde
Och väckte sina tusen söfda barn,
Att tömma morgonens och lifvets fullhet.

Af jubel ljödo nejdens alla eko;
Kring fältet sprungit hjordarna, mot skyn
Flög fogeln med sin tungas glada offer,
Och menniskan, den sällaste af alla,
Gick majestätlig fram med knäppta händer
Att digna ned af andakt inför Gud.
Då såg jag i mitt bröst och sökte blott
En suck att blanda i naturens glädje
Och fann mitt hjerta mera tomt än dödens.
Med brusten blick, af fasa öfversvämmad,
Jag ilade till mina kulor åter,
Lik en förirrad natt i dagens famn,
Lik molnets skugga, som med oro flyr,
Af sjö och land, af höjd och djup förskjuten.

Hvem hör mig, hvem behjertar mina ord?
För hvem skall jag mitt öde uppenbara?

Den stela klippan rörs ej af mitt qual,
 Och natten eger för mitt språk ej öra.
 En valfart gör jag till den nejd, der förr
 Min rika ungdoms gyllne dar fördrömdes.
 Hvad eger jag på dessa ställen mer?
 En vålnad lik, jag går bland grafvar här
 Och vålnader utaf min lefnads lycka. —
 Här står dock hyddan, af sin hängbjörk än
 Och sina gröna pilar öfverskyggad;
 Den var ej fordom främmande, som nu.
 På denna bädd af blommor satt jag ofta
 Vid Minnas sida, målande för henne
 Vår framtid, full af kärlek och af ljus;
 Och lutad mot min skuldra såg hon då
 Med barnslig vällust mot den sköna taflan;
 Och hvarje oro, om den fans nå'n gång,
 Och hvarje tvekan var så lätt förskingrad;
 Ty brudgum lofte alltid gökens stämman,
 Och lycka väplingens orakelspråk;
 Och hon var nöjd igen; hvem denne brudgum,
 Hvad denna lycka var, förstod hon väl.
 O Minna, skogsprofetens löfte svek;
 Men ödets profetior voro sanna. —
 Här ser jag aspen; bär den än mitt namn,
 I bredd med hennes, i den gröna barken?
 Här våra popplar; sina rika grenar
 De slingra kring hvarandra än, som förr.
 Den ena skall beteckna mig, den andra
 Beteckna Minna; — afgrundslika lögn!

Men jag vill vandra längre, jag vill se
 Det ställe, der jag tog farväl af Minna,
 Då hon gick hem, att i sin jungfrubur
 Förgråta tiden af min bortovaro,
 Och jag flög ut i verlden, full af mod,
 Med hjerta glödande af kärlekens
 Och af den anade bedriftens sällhet.
 Här sorlar källan, på hvars strand vi stodo,
 Och morgonsolen gick förklarad upp;

Se, sade Minna, gå som den så ljus,
 Så säll, så stark din bana genom världen,
 Och kom med lugn och värma, såsom den,
 Till våra dalar, till din Minna åter.
 En kyss blott var mitt svar; men mer än löften,
 Och mer än eder sade den.

Och nu,

Se, här är häcken, sammanväfd af rönnar
 Och af syrener; här var möte aftaldt.
 Här satt jag, återkommen, pulsen slog
 Af hopp och väntan. Många farors skördar,
 Och många segrars ära, men det bästa,
 En pröfvad tröhets guld, det var den skatt
 Jag bar till välkomstgäfvä åt min brud.
 Här satt jag, såg med längtan öfver ängen,
 Och såg, och såg igen; — och Minna kom,
 Men vid en makes arm. — Förgäfves, natt,
 Förbreder du ditt tücke öfver nejden;
 Du har ej mörker nog; jag ser ännu
 Den fasansfulla synen, ser dem komma; —
 Ser honom, med den stela, trygga gången,
 Och Minna vid hans sida, med förgråten blick
 Och bleka kinder, härjade af tårar;
 Ser Minna stappla vid hans sida, lik
 Den halftförblödda hinden, som vid foten
 Af altaret mot offerprestens stål
 Med vemod blickar upp och tigger döden.
 O, höge Gud! Har icke menskohjertat
 Sin kärlek och sin himmel såsom du?
 Är det så ringa, att en hand af stoft
 Kan strafflöst plundra i dess helgedomar?
 Dock, på min fråga svarar blott det skedda
 Ett iskallt ja, och mångfördubbladt ljuder
 Det samma åter ur min egen barm.

Nej, jag vill icke längre dröja här.
 Till mina klippor, hårda som mitt öde,
 Vill jag tillbaka vända; intet lif

Skräms der af mina suckar, ingen ört
 Förtvinar der af mina tårefloder,
 Och minnen af min sorg blott finnas der.
 I solhvarf re'n jag lefvat ibland dem
 Och längtar åter till min själs förtrogna.

Så långt har det då kommit! O, förut
 I vårens, kärlekens och Minnas famn,
 Hvem hade trott, att ödemarkens klyftor
 En saknad fristad blefve mig en gång?
 Ej slår ett hjerta i mitt grannskap roligt.
 Den trötte vandrarn, bränd af solen, glömmes
 Sin bördas tyngd, då han mig ser, och flyr
 Med vingad fot min anblick; sjelfva glädjen,
 Så högljudd annars, stämmer ned sin röst
 Till stilla böner, då min nejd hon nalkas;
 Och först i fjerran, se'n hon gått förbi,
 Får hon sin sång och sina löjen åter.

Förut, hur annorlunda var ej allt!
 Glad som en efterlängtd majdag kom
 Jag då till oskuldens och fröjdens lekar,
 Och hvar som helst jag gick vid Minnas arm,
 I fältets dager eller parkens skymning,
 Församlades af bygdens muntra barn
 En menlös skara, som sin ringdans knöt
 Omkring vår kärlek eller vid vår lycka
 Sin egen anspråkslösa lycka band.
 Skall ej en gång ett skuggspel af, hvad då
 Var verkligt, unnas mig ännu af lifvet?
 Är banan mörk, så långt den än må sträckas?
 Jag frågar hoppet, som i storm och natt
 Så ofta tröttat sina vingar redan
 Och återkommit trötlöst, som det for.

O, höga allmakt, brutit har ditt barn;
 Låt straffets åskor öfver menskan ljunga,
 Hon bröt för jordens skänker; tag, hvad jorden gaf,
 Tag maktens, rikedomens, ärans skatter,

Låt henne sucka under vedermödor,
 Ur klippan tvingande sitt tårbestänkta bröd,
 Tag helsans kraft ur hennes nerver, låt
 Den svaga kräla som en mask för plågan;
 Men, Helige, det enda ädla, som
 Hon bergade af en förlorad adel,
 Den känsla, i hvars famn hon står för dig
 Så hög, som mellan paradiset's fruktträd,
 Så ren, som i dess gyllne dagars glans;
 Tag denna ej, tag hennes kärlek ej!
 Hvad har hon qvar, om den förloras? —

Dock,

Hvad äro mina böner, hvad min klagan?
 Står icke djupt och outplånligt re'n
 Min dom i ödets koppartafla skuren?
 Hvad hoppas jag, hvad söker, hvad begär jag,
 Hvad kan jag få, hvad kan jag mista mer?
 Nej, gamen, som förtär min barm, skall jag,
 Prometheus lik, i evigheter nära.
 Min varelse, ej helad, ej förstörd,
 Skall ständigt spinna sina egna marter,
 Och som en håndikt öfver menskligheten
 Skall jag af dagens ljus, af nattens stjernblick skys.

Men se, här är jag åter vid mitt hem!
 Här är den kulna grottan. O, som nu
 Så dyrbar har den aldrig förr mig varit.
 Der skall jag hvila lemmar, som af trötthet
 Och strider digna. Slutet i dess famn,
 På dess granitbädd skall jag, gömd för verlden,
 Hvars skönhet qväljer och förskräcker mig,
 Kanske en stund af sömnens ro besökas,
 Ett ögonblick få glömma bort mig sjelf.

Dock om, ännu på veka svandun vaken,
 Vid Minnas sida hennes make hvilar,
 Så lemna mitt förgråtna öga, sömn!
 Låt mig i väkter på ett fridlöst läger

Med öppen blick mot grottans mörker stirra,
 Men flyg till honom, qväf hans känslors svall,
 Och tvinga honom att sin himmel glömma!

Andra natten.

Förskjuten, gäckad, trånande och fridlös
 Gick vandraren i sekellånga år
 Sin tunga stig igenom öde länder.
 Ej bjöd en trofast fann vid dagens slut
 Ett fredligt läger åt hans trötta lemmar,
 Ej räckte någon vänlig hand en dryck
 Af källans svalka åt hans heta läppar,
 Och ingen pannas hvälfda himmel egde
 Två milda stjernor för hans hjertas natt.
 När morgonen, det glada sinnets älskling,
 Sin purpurhy i österns böljor tvådde,
 Då steg han med förkrossad hog från bädden
 Och såg ur tårar mot en tröttsam dag.
 När qvällen, qvalda hjertans tröstarinna,
 Vid vesterns gullport log bland sömn och drömmar,
 Då sjönk han mattad på en sömlös bädd
 Och såg emot en ödslig natt ur tårar.

En afton stod han stum vid oceanen
 Och styrde trånfull sina blickars vingar
 Mot sitt af qvällens sol belysta hem.
 Men, like trötta foglar, föllo alla
 Förlorade i böljans vida graf,
 Och deras liksång var den suck, dem gafs
 Till trogen följeslagare på vägen.

Då växte, lik den unga svanen, upp
 Ett snöhvitt segel, glimmande i öster,
 Och inom några korta stunder sam

Det vimpelprydda skeppet vid hans udde.
 Vid stranden låg en plank; — med en bön
 Till böljans makter slog han sina armar,
 En glädjedrucken älskling lik, om den
 Och störtade sig djerf i vågens bädd,
 Sitt hemland och sitt sälla hopp till mötes. —
 En ädel hand från skeppet räckte mildt
 Den tröttade sin hjälp. — Och nattens döttrar,
 Den tysta sömnen och den lätta drömmen,
 Begrofvö snart hans lidande i frid.

När nu med rosenläppar morgonrodnad
 Bebådade naturens vällust: dagen,
 Slog vandrarn upp sin blick och såg omkring sig —
 Och såg sin hembygds länge sörjda kust,
 Och såg dess gröna, trädbevuxna kullar,
 Och såg dess blomsterklädda bäckars gång.
 På stranden kände han sin hydda, kände
 Dess glada foglars morgonbön; — berusad
 Ur fröjdens öfverfyllda nektarkalk,
 Föll han i salig yra på sitt anlet,
 Välsignande det lif, han nyss förbannat,
 Den jord, han kallat smärtans afgrund nyss.
 Och som han slöt sin bön, då sprang bland löfven
 Hans barndomsvän, hans trogna flicka fram,
 Och föll förlorad i sin älsklings armar,
 Besköljande hans kinders milda brand
 Med återscendets och glädjens tårar. —

Men, sorgens son, säg, hvarför dröjer nu
 Din själ vid glada bilder? — Hvarför talar
 Din röst om menskosällhet nu, förut
 Blott van att ensam klaga och fördömma?

Ha! äfven jag var säll en stund, — en stund,
 Ej dyrköpt nog för tusen seklers marter.
 Ha, jag var säll! — Se, solen hunnit re'n
 Till andra rymder jaga nattens skuggor,
 Och daggens droppar släcka icke mer

Den trånadsmatta blommans törst, och jorden
 Står skälfvande i ljus och dag och ler
 Åt villan och fantomerna och mörkret;
 Men för mitt öga står dock nattens dröm,
 Så skön, så magiskt klar ännu, och kämpar
 Mot verklighetens strålar segerrikt,
 Som månens skimmer emot stjernornas.

O dröm, o himmelskt ljufva dröm! Om dig
 Skall jag för nejdens kala fjällar tala,
 Till deras missljud-vanda eko glömma
 De rop af smärta, dem de hört af mig,
 Och vänja sig att af sig sjelfva stamma
 Den häpne vandrarn glädje blott till mötes. —
 Så, sakta då, o skog, din tysta susning!
 Och hämma, bäck, ditt muntra språng en stund!
 Och, klippor, höjen edra gråa hjessor!
 Och, nejdens alla andar, hören — hören!

Det var en qväll, en nordisk sommarqväll,
 En qväll, då solen icke går till hvila
 Vid jordens barm, men kysser henne blott,
 Och skyndar åter upp till dagens fröjder;
 Det var en qväll, — den vida vestern låg
 Och dvaldes i ett haf af guld och saffran,
 Och öfver österns gröna kullar summo,
 Likt rosengårdar i det stilla blå,
 De skära, purpurstänkta molnens flockar.
 I dagg och vällust låg naturen stum,
 Och jag — jag vandrade bland hennes under,
 Stum såsom hon. Jag kände ingen sorg,
 Men medvetslöst uti mitt hjerta bodde
 Ett stilla qual ändå, som jägarns lod
 I örnens sönderskjutna sida dröjer.
 Men när han sitter se'n på klippans spets
 Och mängder dagens strålar der med blod,
 Då känner han uti sin barm en plåga,
 Men vet ej, hvarifrån den kom och när
 Den slutas; så med vemod, som jag ej

Begrep, en gåta för mig sjelf, jag gick
 På fältets fågring, vacklande och sluten,
 När hastigt, fjerran från, ett sakta ljud,
 Som af en lutas lätt berörda strängar,
 I samklang döende, mitt öra hann.
 Jag lyssnade. — Ännu en ton, ännu
 En suck af andarne i lutans boja,
 Och se'n ett lugn, en stillhet öfver allt,
 Lik lugnet på den qvällbelysta fjärden,
 När sista fläkten gått till stim deröfver,
 Och vattnets dallring byts till spegelglans. —
 På en gång skingrades min smärta nu,
 Och jag var lätt till möds igen som blomman,
 När fästets källor flödat ut och hvalfvet
 Ånyo mot den tårbestänkta klarnar,
 Men medvetlös som blommans var min fröjd.
 En sorglös trånad dref mig mot den nejd,
 Ifrån hvars famn de milda ljuden kommo.
 Jag skyndade, som lyft af vingar, dit
 Och lyssnade, och lyssnade ånyo.

Så kom jag till en park, der stam vid stam
 Mot ljusets pilar höjde gröna sköldar,
 Och ingen fläkt af aftonvinden hann
 Den friska helgedomens svala skymning.
 Det syntes icke menskospår i den,
 Ej spår af dessa fräcka sköflarhänder,
 Som sätta konstens stela krona opp
 Uppå ruiner af naturens fågring.
 I blomning stod der hvarje ört på marken,
 I sommarskrud stod hvarje träd; — en flock
 Af luftens fjäderklädda barn allenast
 Satt drömmande emellan löfven der,
 Och sången slumrade på deras tungor.
 Jag stannade, jag visste icke mer
 Af någon lidelse, af någon tanke;
 Mitt väsen var som skeppet är på hafvet,
 När ingen svallvåg mot dess sida slår
 Och ingen vind dess slappa segel fyller.

Men nu — nu klang en himmelsk ton igen,
 Och plötsligt ljödo lutans alla strängar
 En rik, högtidlig harmoni, som snart
 Melodiskt fylldes af en kvinnostämman.

Hvad nyss var sänkt i sömn, spratt upp på nytt:
 Hvar fogel öppnade sin näbb till sång,
 Hvert löf i parken skälfde, och ett regn
 Af dagg föll dallrande af hvarje blomman.
 Och jag, jag hörde rösten mig så nära
 Och kände den, — och det var Minnas röst.

Men stod du en gång, svept i dimmans flor,
 På kullens spets, af vårens morgon famnad,
 Och drack en rosenånga, fast du ej
 De röda skålar såg, hvarur den flödde,
 Och badade i värme dina lemmar,
 Fast värmens källa doldes för din blick,
 Och såg du då en flyktig storm förjaga
 Den lätta dimman, såg du berg och dal
 Förtroligt träda fram ur formlösheten,
 Och såg du då med klara ögon glad
 De vänner, som din vällust nyss beredde;
 Då vet du, hvad jag var och hvad jag blef
 Det ögonblick, jag Minnas stämman hörde.
 Ty hvad jag lidit, hvad i långa år
 Jag njutit såsom ljust och tänkt som sällt,
 Stod i förklarad glans inför min själ,
 Och kärleken gick som en sol deröfver.
 Förbannad från mitt hjertas ljusa eden
 Var dock en enda tanke — var dock den:
 Att Minna, Minna egdes af en annan.
 Jag kände blott min sällhet, visste blott
 Att hon och jag i verlden fans — ej annat,
 När jag i jublande förtjusning sprang,
 Den korta väg, som skiljde oss ännu,
 Och föll på böjda knän vid hennes fötter.

Men hon, ej skrämd, ej öfverraskad, såg
 Så ömt förtroligt leende på mig,

Som om jag länge stått hos henne redan;
 Hon såg, som barnet på sin engel ser,
 När modern bäddat vaggan mjuk och drömmen
 Då genast leder fram den välbekante.

Ej ljud dock lutan mer. Det byttes ej
 Ett brutet ord, en vingad suck af oss;
 Men på den lätta brygga, begges blickar
 Emellan våra hjertans himlar slogo,
 Gick kärleken, i tusen former klädd,
 Att vexla njutningar och vexla boning.

Tills, famn ej mera skild från famn, och mun
 Ej stängd från mun, jag låg i hennes armar
 Och kände svallningen af hennes barn,
 Och drack dess tårbestänkta kinders dagg
 Och domnade af vällust bort — och väcktes.

Men, lögn af sällhet, håll mig evigt dock,
 Ack, evigt i din hulda boja fången!
 Jag tigger ej af verklighetens nåd
 En fröjd, som multnar under egarns händer.
 Med fantasiens skuggspel är jag nöjd,
 Blott den beständigt för mitt öga ter
 Den stund, då jag var säll, fastän bedragen.

Då skall jag än, när Minnas vår förgått
 Och hennes kinder inga rosor bära,
 Se henne ung och salig i min famn.
 Då skall jag än, när mina dagar flytt
 Och kullen hvilar grön uppå mitt stoft,
 Men stjernorna min fria ande bergat,
 Då skall jag än från världens sköna ljus,
 Från Gud, från himlar och från englar gå
 Att drömma mig vid Minnas purpurläppar.

Tredje natten.

I öster stiga svarta skyar upp,
 Bebådande en lång och stormig natt.
 Långt hän i vester bortom sund och uddar
 Sjönk solen tröttad nyss i hafvets fann
 Och släckte lugnt sin fackla.
 Hur växlar allt! Den dag, som hvälfde nyss
 Sin rika blomning öfver tusen länder,
 Står vissnad re'n, och mörka skuggor tära
 På bladens sista, matta purpur nu.
 Det lugn, som bredde lätta vingar öfver
 Den glada nejdens land och vatten, flyr
 För stormens örnflygt hotande i fjerran,
 Och intet är af allt, som varit nyss. —
 En bild utaf naturens stora lif
 Är lifvet i en menskobarm; för båda
 Står samma eviga och höga lag:
 Förvandling är dess bokstaf, lif dess ande.
 Lycksaligt är det hjerta dock att prisas,
 Hvars dag ej till en stormig natt förbyts,
 Men till en natt af frost och is och dvala;
 Ty domnadt märker det ej då förlusten,
 Och väcks af nästa morgon, men ej mer
 Till en förgänglig dag.

Det bodde nyss
 En himmelsk frid i mitt förtärda hjerta,
 Och glädjen spridde der sitt ljus ännu,
 Lik höstens sena sol, som någon gång,
 Minutligt, ödelagda fält förgyller,
 Men plantor, ack, som vissnat länge sedan,
 Begynna åter blicka upp, bedragna
 Utaf en härmad vår, tills snart ett moln
 Förskingrar deras hopp och haglar ner
 En skur af stela dödar på de spåda.

Så, milda känslor, I, som skjutit åter
 En dverglik grodd i den betrycktes barm,
 Skall snart kanske ert matta lif förstöras.
 En dyster aning sveper re'n sitt flor
 Omkring er himmel; ack, om några stunder
 Är allt, må hända, mörkt igen som förr.

Men tyst, en sång! — Hvad menskligt väsen dväljs
 Som jag bland klyftorna i öde skogen?
 En glädstig sång! Kanske af en förvillad,
 Som återfunnit stigen till sitt hem,
 Och skyndar jublande till barn och maka.
 Den sälle! Regnet faller kyligt re'n,
 Och natten andas kallt; men ack, hur lätt
 Skall icke färdens långa möda glömmas
 I hvilobädden af en älskad famn.
 Der syns ju glädjesångerskan! — Men ack,
 Hvad strid emellan hennes sång och väsen!
 Lik bäcken, som sin muntra stämma höjer,
 Fastän den bruten mellan klippor går,
 Så tycks ock hon, på lifvets fröjd bedragen,
 Förvirrad, krossad, sjunga sällhet än.
 Se denna glesa krans af vissna rosor,
 Som fångslar hennes spridda hår; — hvar fläkt
 Slår bort ett gulnadt blad af dem, liksom
 Ett oblidt ödes lätta vindar slita
 Förhoppningar ur en förkrossad barm.
 Se hennes anlet, likt en höstlik källa,
 Af stormar grumlad, öfverhöljd med spillror
 Af en förhärjad blomsterverld; ännu
 Är hinlen dock ej jagad ur dess spegel.
 Så hvilar äfven der i hennes anlet
 Ibland förstörda drag en stämpel än,
 Som är mig känd, som jag förut har älskat.
 Kom närmre, vilda tärna! Minna blickar
 Sin kärlek än ur ditt förgråtna öga;
 På dina kinder syns en skymt ännu
 Af rosengårdarne på Minnas kinder,
 Fast sorgen bredt sin vinter öfver dem;

Hög hvälfs din panna såsom Minnas panna,
 Din röst är hennes, och din barm är hennes;
 Kom, låt mig känna, om ditt hjerta slår
 Så högt, så brinnande som hennes hjerta.
 Kom, kom! — —

Ha! Milda himmel, det är hon!
 I pulsar, svallen vildare än hafvet,
 Att fasan ej må isa edra böljor.
 Ja, det är hon! Förnuft, släck ut din lampa,
 Den lyser upp en afgrund. — Samla, natt,
 Från halfva verlden hit ditt mörker, fallen,
 I klyftor öfver oss och oss begrafven! —
 Vansinniga! I denna fasans nejd,
 I denna stund af skymning och af hvila,
 Då sorgen sofver och då glädjen drömmar,
 Hvem söker du?

HON.

Ha! Ja, hvem söker jag?
 Jag söker här min älskling, och han svarar
 Från alla gråa klippor, då jag sjunger.
 Hör, hör! En stämma der, en der, en der,
 Den sista är så långt, så långt att jag
 Ej hinner honom mer, se'n dit han flydde.
 Hör, hör! Nu är han åter nära, — nu
 Der längre, — nu så långt, att knappt han höres.
 O, ve! Hvi flyr han? Hvad har jag väl brutit?
 Och har jag brutit, vill jag allt försona.

HAN.

Du gråter: gråt ej, qvinna! Låt din tår
 Ej fruktlöst falla vid ditt ödes fötter;
 Det ser ändå ifrån sin höjd på dig
 Som solen på den lilja, hon förbränner.
 Var glad, din älskling kommer då igen;
 Nu vill han icke komma, då du gråter.

HON.

Då skall jag le. Jag log nu nyss också
 Och sjöng af glädje, ty han var så nära.
 Han svarade från denna håll. Hvar är han nu?
 Jag kom och fann blott dig, — men såg du honom?
 Och egde han en vänlig helsning ej
 Att lemna kvar åt mig, förr än han flydde?

HAN.

Han sade, att då nästa morgon gryr,
 Är han tillbaka hos sin trogna flicka,
 Och skiljs ej mer.

HON.

Du arma blomma, som jag plockat
 För honom, för att glädja honom, ack!
 Till nästa morgon lefver du ej mer.
 Du måste vissna, natten är för lång.
 Men, gode främling, tag den späda blomman, du;
 Jag kan ej vänta, jag vill söka honom.
 Om han mig flyr och jag är der i fjerran,
 Då han är här, så räck åt honom blomman,
 Säg, att, som hon förvissnar under natten,
 Skall jag väl vissna innan morgon gryr;
 Säg honom, att han icke borde fly,
 Att jag ej mins, hur länge jag har irrat
 Uti hans spår förgäfves, ja, förgäfves.
 Min tunga bränner, mina fötter blöda,
 Jag dignar ofta, då han är som närmast,
 Och drömmer under dvalan, att min barm
 Är full af törnen, att mitt hjerta stinges
 Vid hvarje slag. — Det är en dröm. —

HAN.

Håll opp!

HON.

Den vederqvicker mig likväl, och snart
Är dvalan slut.

HAN.

Håll opp! Du talat nog,
Ätt jaga lugnet bort från himlens salar.
Slit ej mitt hjerta sönder, det är sjukt
Som ditt.

HON.

Som mitt? O! Då behöfves tröst;
Men säg, hvar skall jag hemta den ifrån?
Den har jag sökt, som molnet i sin irring
En fristad söker, såsom vattenfogeln
I vassens mörker letar sina ungar,
Som blöda re'n i jägarns hand. O! Tröst
Har icke jag, du arme like, fick den
Af menskor ej, af himlen ej, af jorden ej.
Jag har en saga: vill du höra den,
Så underlig och dock så sann? Jag såg den sjelf.
Först skall du gråta, sedan skall du skratta,
Och om du skrattar, vill jag skratta äfven.
Man sade mig, att kärleken ej var
För jorden skapad, att ett brott det vore
Att klaga, då dess planta vissnar här.
Men jag gick ut med hjerta, fullt af hopp,
Och tänkte söka upp en lycklig kärlek.
Jag ville se, om ej ett ställe fans,
Der tvänne trogna kunde lefva sälla,
Och re'n i närmsta skog jag såg ett par
Af turturdufvor. I den glesa toppen
Af ett förtorkadt träd de suto båda
Med näbb vid näbb, men rundt omkring var lugn.
Jag stannade; för mig var skådespelet
Så outsägligt ljuft. En glädjetår

Steg i mitt öga, men den hann knappt falla,
 Förr än en hök kom obemärkt och tog
 Den ena dufvan; under klagoljud
 Försvann den andra, bäfvande bland träden.
 Med smärta såg jag efter höken, — han
 Flög med sitt byte till ett annat träd.
 Der satt hans maka, begge delte dufvan,
 Och se'n de mättats, smekte de hvarandra;
 Och jag blef tröstad åter, ty jag såg,
 Att kärlek fans, och allt var lugnt kring den.
 Då ljud ett skott, — den ena höken föll,
 Den andra flydde bäfvande i skogen.
 Med vrede slog jag ned min blick och tänkte:
 Här mördas kärleken, det fins likväl
 En ort, der idel goda hjertan klappa,
 Der skall jag finna, hvad jag söker, der
 Förföljs ej kärleken, men ler och skyddas.
 Så tänkte jag och lättade min fot
 Att vandra dädan; — under foten, se,
 Låg en förtrampad fjäril, än i döden
 Vid blomman fäst, som han i lifvet älskat.
 Han var förtrampad af min fot, af mig,
 Hur underligt, af mig, som velat köpa
 Med eget lif hans lif tillbaka, — skratta,
 Du skrattar ej, — af mig var kärleken
 Förtrampad, — och du skrattar ej —

HAN.

O, qvinna!

Förtviflan skrattar såsom du, förtvifla ej!
 Din fjärils död var kärlekens triumf;
 Han dog gemensamt med sin älskarinna,
 Han dog för dig, som ville honom godt.
 Ser du, i lifvets öknar går en engel,
 Han älskar kärleken som du, han rycker
 Också en maka ofta från en maka,
 Men ej med hökens roflust, ej med jägarns,
 Ej tanklöst, såsom de; med ömhet blickar

Han på den ena, då han tar den andra.
 Han tänker: se'n du gråtit några stunder,
 Du efterblefne, skall jag dig ej glömma
 I tåredalen, der du ensam går. —
 Vet du, hvem engeln är? Han heter död;
 Hans gerning liknar din, ty han är god som du.

HON.

O, du är sjelf den milda engeln, sänd
 Ej att begära tröst, men skänka tröst.
 Förtälj din vackra saga än om döden,
 Hur ömt han älskar allt och allt förlossar!
 Förtälj det än, och jag vill böja ned
 Mitt matta hufvud på ditt knä och lyssna.
 Och när jag lyssnat och mitt öga sluts,
 Så håll dig färdig med din gömda lie,
 Och för den bleka liljan upp till Gud.

HAN.

Att evigt blomma och att evigt älska.

HON.

Att sitta vid den Högstes fot och gråta,
 Tills han, bevekt af mina tårar, sänder
 Dig ned att hemta den, som nu mig flyr.

HAN.

O, då du hamnat, hamnar han också.
 Han skall väl söka sjelf den goda engeln,
 Som honom för till dig. Till dess förglöm,
 Hvad jorden brutit, hvad du lidit der.
 Sof bort din smärta, sorgens trötta dotter!
 Och dröm, hur lyckan står vid grafvens rand
 Och tigger för sitt rika fullhorn än
 Den sköna skatt, hon nödgas sakna: — friden.

HON.

Och huru döden fattar lyckans hand
 Och för den blinda som en trogen vän
 Tillbaka genom världen, genom tiden,
 Och fyller bristen, då hon gett, och sår
 Försoning i de fel, som hon begår.
 Så vill jag drömma på ditt knä, du gode,
 Du ende, som ej skymfade den svaga,
 Bj återstötte utan skydd och tröst
 Den skyddbegärande, den öfvergifna.
 Ja, jag vill drömma lugnt uppå ditt knä,
 Så lugnt som stjernan i en sommarhimmel,
 Som hjertat drömmer i sin barndomsverld.
 Din lön är färdig: du är dödens engel.
 Och du behöfver skatter, för att älskas
 Af jordens barn; tag hvarje tår, jag gråtit,
 Tag alla suckar, dem jag gjutit har,
 De äro perlor nu och diamanter,
 Som möta dig, hvarhelst du styr din färd.
 Men der en fridlös enka klagar se'n
 Bland bleka barn, som ropa efter bröd,
 Och der kring bärens rand sig nöden lägrat,
 Der strö dem ut, och jag vill skåda då
 Välsignande från himlens sal derpå.
 Men der du ser en tröstlös kärlek kräfva
 Af jord och himmel en förlorad sällhet,
 Der strö ej guld, ej diamanter ut;
 Men höj din lie, skörda! —

HAN.

Sömn, o sömn!

Du svala dagg för hjertats sjuka blomma!
 Du blida, som på drömmens vingar bär
 Den qvalda anden ur sin fångaboning
 Och låter honom några stunder fri
 I evighetens etersalar andas!
 Kom, sänk dig ned till oskulden, fastän

Dess bädd af klippans kulna mossas reddes,
 Och fast hon lutar hjessan mot en famn,
 Der alla lifvets vilda sorger storma!

Hon sofver re'n, — min bön är hörd, — hon sofver.
 Se, öfverståndna äro dagens mödor,
 Och plågor, hopade af långa år,
 Uti ett enda ögonblick förgättna.
 Hur lugn är ej den godas sömn, — som qvällen,
 När dagens stormar rasat ut, förklaras
 Dess sorgbleka anlet mer och mer;
 Och dessa tecken, hvarmed ödet stämplat
 Sitt herravälde in på slafvens panna,
 De jemnas åter, och befrielsen
 Bor, typiskt röjd, hos slumrarinnan redan.
 Ja, säll är du, som sofver och som glömmar;
 Ej tränga världens dystra bilder nu
 Igenom dina blickars slutna portar,
 Och lifvets djupa afgrund höljs af natt.

Hårdt har hon kämpat, mycket har hon lidit,
 Dess barm är sårad och dess pulsar tömda,
 Och hon förföljs ännu. En flykting är
 Dess tanke, utan riktning, utan hem;
 Dock jagas äfven han af sorgens härar,
 Hvert helst han irrar, sökande en fristad,
 Och ej en gång i din förstörda borg,
 O vanvett, låter du den qualde dväljas.
 Blott sömnen är de öfvergifnas vän.

Du dyra varelse! Jag klagar ej,
 Att sinnlighetens lampa, att förnuftet
 Blott flämtande, med halfsläckt låga brinner
 Inom din hydda, rest af jordens stoft;
 Men att, hvart helst dess matta stråle faller,
 En tår skall röjas och en jämmer skådas, —
 Se der min plåga. Litet nog ändå
 Betalar själens gudaeld här nere
 De offer, som den kräfver af vår frid.

Ty hvad är menskan med sin dubbla lott
 Af jordiskt mörker och af himmelskt ljus?
 En dyster natt omkring en enda stjerna.
 Förgäfves bryter hennes bleka sken
 Igenom slöjorna af moln och dimmor;
 Hon dagar ingen rymd, hon tränger ej
 Med strålfull fackla genom skuggans gårdar,
 Och stormen bryter segrande likväl
 Med herskarstämma genom nattens famn,
 Och böljor sucka mellan öde stränder.
 Det finnes stunder dock, då ögat, glömskt
 Af skymningen, af fasorna och striden,
 Med barnslig vällust ser på stjernan blott;
 Och dessa stunder vörda svagheten
 Som sina ljusa stunder, älskar dem
 Som glädjens lätta ögonblick af lifvet;
 Men kraften, men det starka hjertat åter
 Förbannar dem som foster af en afgrund,
 Förrädiskt lockande ett fridlost hopp,
 Blott för att visa, hur dess vingar domna,
 Försåtligt talande om ljus och frid
 För tanken, som i villans öknar famlar.

Så hvila ut till morgondagens mödor,
 Du ödets korsbelastade slafvinna,
 Och glöm, så länge du kan glömma än.
 Åt mig har natten ingen sömn att skänka,
 Min hvila är en vanmakt blott att bära
 Det lidande, som samlas öfver mig.
 Men jag vill sitta och ditt lugn likväl
 Med glädjeblandadt vemod än betrakta,
 Som sorgen sitter vid en älskad graf
 Och gläds åt blomman, som gått opp deröfver.

Fjerde natten.

Hon är försvunnen, ja, hon är försvunnen!
 Det enda minne, jag af henne fick,
 Är spåret på det daggbestänkta gräset,
 Och qvistarne, som darra än, der hon
 Gick stilla fram emellan skogens stammar.
 Ja, hon är borta; som en aftonrodnad
 Försvann hon bakom klyftorna och träden,
 Och ensam står jag kvar — en dyster natt.

O, jag var säll ändå; jag slöt den hulda
 Emot mitt hjerta, och jag led allena,
 Och hon var trygg i sömnen som ett barn.
 En här af minnen från förflutna tider
 Slog upp sin skådeplats kring slumrarinnan
 Och spelte genom mörkets glesa flor
 I vexlande gestalter för mitt öga.
 Der såg jag er, o mina barndomsdagar,
 Med edra klara solar och ert lugn,
 Då tanken än ej visste af sig sjelf,
 Ej flugit ut ännu att fåfängt söka,
 Lik Noachs dufva, någon grönklädd strand,
 Men gungade i drömmens trygga ark
 På lifvets vida, bottenlösa bölja.
 Dig såg jag äfven, lund, der jag en gång
 För Minna blottade mitt hjertas lågor,
 Der lättbevingad, svalan lik, som sväfvar
 Mot vårens famn ur sundets purpurvåg,
 Bekännelsen flög öfver hennes läppar,
 Och hennes blickar gräto perlor till
 En krona åt min segrande förhoppning.
 Dig återsåg jag, djup af sällhet, stund
 Och evighet tillika, då min kyss
 För första gången i den svala qvällen,
 Vid lundars susning och vid foglars sång,

På hennes läppars vällustbädd försof sig.
 Och er och er, o eder, tusen gånger
 Besvurna och igen besvurna, såg jag,
 Ej lätta och förhoppningsfulla nu
 Som fordom, men allvarliga och dystra,
 På tidens vingar pekande och på
 Det mörka ödets jernhand, der den tung
 Låg, vårdslöst hvilande på brutna fjättrar. —
 Så såg jag än med vemod, än med glädje
 De dunkla hamnarna af forna fröjder,
 Än bedjande för nattens flykt, och än
 Att solen evigt ville borta dröja.

Men bergens toppar klarnade i vester,
 Och snart mot dalen i en långsam ström
 Flöt ljuset neder från förgyllda fjällar,
 Och dagen frambröt, och hans strålar föllo
 På Minnas bleka kinder re'n.
 Då slog hon upp sitt öga, såg mig an
 Med blickar, ej förslöade som nyss,
 Men skarpa, genomträngande som pilar:
 »Du är det, jag har funnit dig; min dröm,
 Min svåra dröm är slut.» — Med dessa ord
 Uppstod hon hastigt, grät en tår förstulet
 Och tog min hand och talte himmelskt lugn:
 »Se, plågans spjut är krossadt, täckelset
 Är från mitt öga fallet; jag har funnit
 Det jag har sökt, och hjertat vill ej mer.
 Hvad jorden eger, hennes fröjd och smärta,
 Har jag i bräddadt mått tömt ut, och mer
 Har hennes trånga förråd ej att skänka.
 Jag vandrar nu, dit du ej följa får;
 Men snart jag vandrar längre bort, och då
 Välkommen efter!
 Som jag skall du kan hända länge drömma,
 Att du förgäfves söker här din sällhet,
 Och såsom jag skall äfven du en gång,
 Med hjertat lugnadt och med själen ljus,
 Förvånad vakna, slutet i dess armar.

Till dess farväll! — Hon kramade min hand
 Och vände stilla mot den smala stigen
 Och började med långsam gång sin färd.
 Min famn stod öppen, och mitt öga bjöd
 I täflan med min tunga henne åter;
 Hon såg min tår ej, och min bön dog bort,
 Förgäfves klappande på hennes hjerta.
 Sin bana gick hon, obeveklig, kall,
 Den bleka månen lik på vinterns himmel.
 Jag skyndade i hennes spår, jag ville
 I mina armar sluta än en gång
 Den afgud, som mitt hjerta evigt famnar.
 Jag nalkades, — hon såg tillbaka då,
 Och höjde hotfullt varnande sin hand;
 Förissad stod jag kvar på hennes bud,
 En blodlös bild, ur marmorns klyfta huggen,
 Lik sångaren i Plutos dunkla borg,
 Då natten tog hans Eurydice åter.
 Orörlig var min fot vid marken häftad,
 Mitt bröst var länge utan suck och stämma,
 Tills jag omsider såg, hur mer och mer
 Den älskade i skogens djup försvann.
 Då fick jag klagoröstens gåfva åter
 Och ropade med hemsk förtviflan: Minna!
 Men blott ur bergens sorgsna grottor kom
 I långa suckar återsvaret: Minna.

Hon vandrar. — Hjerta, frågar du hvarthän?
 Hvarthän, om icke till sitt hem, sin make;
 Ty hvarje ädelt sinne bär sitt tvång
 Och smider pligtens kopparkedjor starka.
 Välan, hon går tillbaka till de sina,
 Med känslan kufvad af förnuftets bojar.
 Hon får ej minnas, vill ej minnas mig,
 Och snart skall vanan, som det tunga lättar
 Och det förhatliga gör ljuft och älskadt,
 Med milda händer blomsterhölja törnen
 Af hennes olycksaliga förbund.
 När då med fridens gryning i dess själ

Dess bleka kinders nya gryning börjar,
 Hvem är den lycklige, hvars kyssar få
 Ur deras morgonrodnad purpurn suga?
 Och när ifrån den friska barmens skatter
 Hon slöjan kastat och det rum beträder,
 Der, lyst af lampan eller stjernan blott,
 Försåtligt yppig högtidsbädden sväller,
 Hvem följer glädjerusig hennes steg,
 Och mäter, trånande, sekundens dröjsmål? —
 Ha! Icke den, som ensam irrar här
 Och dricker nattens kulna dagg och söker
 En mossbevuxen klippas läger, — nöjd,
 Om han på den kan för en stund förglömma
 Hvad han har varit, hvad han är och blir.

Hvad hyisken I uti mitt öra åter,
 Dagskygga spöken, barn af mörkrets verld?
 Hvad bröt väl Minnas make? — Dock, hur ljuft
 Att se det blod vid dolkens sidor stelna,
 Som brunnit nog vid Minnas sida re'n!
 Fly, afgrundstanke! Vill du locka bort
 Ur själens fann dess enda skatt, den engel,
 Som ensam blef den öfvergifne trogen
 Och stundom talar om ett annat land,
 Der Minnas kärlek möter mig på stranden?
 Nej, han skall lefva, om han kunde än
 Med tusen sinnen frossa af sin lycka,
 Och ur min sällhets aska skall jag berga dock
 En möjlighet af Minnas återkärlek.

Man talar om, hur dödens lugn är djupt,
 Hur bojan faller af den tyngda anden
 Den stund, då hjertat slår sitt sista timslag
 Och mer ej mäter fångenskapens tid.
 Och det är sant, att ingen stormil skakar
 Det tjäll, som byggs åt slumrarn under kullen,
 Att ingen smärta födes af den barm,
 Som stilla under mossans djup förmultnar.
 Men anden, anden, är han fri? — O nej!

Han är ej fri i eterns ljushaf, der
 Bevingad mellan stjernorna han sväfvat;
 Han är ej fri i evighetens famn,
 I himlens salar är han slaf ännu;
 Han bär sin boja i sig sjelf, så länge
 Han bär ett minne än af tidens kärlek,
 Och denna kärlek är ej skakad af,
 Så lätt som grusets sköra fjättrar bräckas.
 Se, klippan stiger brant mot molnets rand;
 En färd till toppen, och ett språng från den,
 Hvad ringa pris för sällheten och friden,
 Om dessa kunde köpas dermed blott!
 I tusen skilda drägter vinkar döden,
 Så blid, så litet skrämmande i hvarje.
 Jag kunde störta i dess öppna famn
 Så glad som svanen i det klara sundet,
 Och dröjer dock — o, hvarför dröjer jag?
 Ha! Blefve anden friad genom döden
 Och ren från hvarje jordiskt minnes smitta,
 En suck, en enda klagan skulle då
 Ej mera flyga öfver mina läppar.
 Nej, blomsterkransa skulle jag min panna,
 Till fjällets spetsar ett triumftåg göra,
 Och under glädjesånger ville jag
 Mig segrande i djupets kaos störta.
 Men nu, hvad vore dödens frukt? Ett lif,
 Blott mera mäktigt att sitt qual begripa.

O! ingen himmel vore herrlig nog
 Att locka dig från jordens dalar, ande!
 Så länge Minnas hjerta klappar der.
 Vid henne skulle du din frihet fångsla,
 Oemotståndligt till din afgrund dragen,
 Lik fogeln, som af ormens blickar snärd,
 Med öppna ögon i hans eldgap flyger.
 Du skulle fly till Minnas famn och der
 Ett vittne bli till sinlighetens segrar,
 Då hon, lik fablernas Mænad, berusad
 Af vållustbägarns gift, förglömt sig sjelf,
 Och jublande i nattens stund på ett

Förhatadt altar kärleksoffer tänder!
 Nej, bättre vore att i klippans barm
 Ett evigt fängelse för dig bereddes,
 Dit ingen skymt af jordens bilder hann,
 Och intet ord af hoppets falska löften.

Så eger då ej en gång du, den hela
 Förblödda jordens sista, glada tröst,
 Du fristad, vid hvars portar slafven lägger
 Sin börda ned och konungen sin krona,
 Du fridens tempel för en verld, du hamn,
 Dit lifvets alla trötta segel sträfva, —
 Så eger då ej en gång du, o graf,
 Ett läkemedel för mitt arma hjerta.
 Välan, jag vill fördubbla mina kval,
 Vill sjelfmant samla smärtans alla vapen
 Och trycka dem så flitigt i min barm,
 Att sår på sår må regna och åt mig
 Ett ögonblick ej gifvas för att känna
 Det enas plågor, förr'n det andra drabbat.
 Så skall den dvala jagas bort, som lik
 Det lugn, som mellan åskans knallar råder,
 Ibland förbredes i min själ och ger
 Åt qvalets viggas blott en ökad fasa.
 Med sorgens öfvermått skall sorgen qväfvas,
 Och dessa afgrundsolkar skola dock
 En gång förslöas, då de ständigt brukas.
 Se opp, mitt öga, tanke, spänn din flygt,
 Och hjälp mitt ödes bristande förmåga
 Att måla bilder på min kärleks duk,
 Förfärligare än de redan sporda.
 Fullända teckningen af denna tafla,
 Der Minna väckts af morgonsolens strålar
 Och lyftat sakta opp ur vaggans bädd
 Ett barn, som vid dess sköte ler i sömnen.
 Med skärad pensel måla hennes ögon,
 Som tvänne himlar, lugna, klara, blå,
 Med gränslös ömhet famnande den späda.
 Och hennes anlet, låt det halft förklaras
 Af dagens ljus och halft af modersglädjens,

Och, att det sällare må röjas än,
 Låt några tårar i dess sällhet irra.
 Men gif den späda engeln inga drag,
 Som likna mina. Nej! En annan gaf
 Åt Minna hennes sköna skatt, en annan
 Skall hon i honom älska, vid en annan
 Igenom honom bindas, och åt mig
 Skall ingen fläkt af hennes ömhet egnas.
 Så är den första taflan färdig. Nu,
 Gå till den andra, måla der en park
 Med löf och skuggor omkring Minnas boning.
 I parken bilda henne, vid dess barm
 Låt barnet dricka ur sin näringskälla,
 Och der framföre teckna se'n en man,
 Som ser med lutadt hufvud ned på gruppen.
 Åt Minna gif ett uttryck, som om lunden
 Med löfvens tusen tungor, som om vinden
 Ur hvarje fläkt, ur hvarje stråle dagen
 Till henne skulle hviska: du är mor.
 Låt kölden smälta på dess makes panna,
 Gif faderskänslor åt hans marmoranlet,
 Och låt hans blickar röja, att han då
 Begriper värdet af sin stulna lycka.
 Mig må din pensel vårdslöst kasta ut
 Bland klipporna, som trona der i fjerran.
 Led några forsar dit, som öfverrösta
 Min klagan, om jag klagar, och ett vindkast,
 Som sliter tårarne ifrån min kind,
 Att ingen dödlig anar, hvad jag lider.
 Så är den andra taflan skön. — Och nu!
 Tag mera mörka färger, gör en natt,
 Som dyster hvälfver sig kring moln och stormar.
 I Minnas sofrum sätt en halfsläckt lampa,
 Låt sömnen vinka och paulunen svälla,
 Låt — nej, fullända ej din afgrundstanke, nej,
 Låt tvänne stjernor mot hvarandra irra,
 Och krossade från sina banor ramla,
 Och verlden lossas från sin fasta grundval,
 Och jord och himmel i en suck förgås.

Femte natten.

Frid, milda afton! Jord och himmel frid!
 En lifstidsfånge lik, som blef benådad
 Och kom ur tornets natt, ur jern och boja
 I dagens vida tempel ut igen,
 Der solen brann, der luften ljöd och fältet
 I löf och blommor mot hans anblick trädde
 Och hvarje bana var förutan gräns
 Och hvarje sällhet såsom himlen öppen;
 Lik honom, endast mera säll, står jag
 Ibland passionens sönderbrutna länkar.
 På detta spegelklara haf af frid
 Vill hjertat bäfva, o, och kan det icke,
 Och tanken skakar tveksamt sina vingar
 Och vill ej tro sin frihet, och likväl
 För hvarje vingslag honom öfver molnen.
 Hur skönt jag lefver, o, hur lätt jag andas,
 Hur herrlig strålar qvällen för mitt öga,
 Och hoppet vet dock af en bättre morgon.
 En kärleksbädd är jordens gröna matta,
 Och sömnen är dock mera ljuf derunder.
 Hur saligt allt! — Jag står på Minnas graf.
 Jag står på Minnas graf! — O, det är ljust
 Att tänka, hur hon hvilar lugnt här nere,
 Och hur jag sjelf skall snart få hvila lugnt.

Du sofver, Minna? Nej, du sofver ej! —
 Ditt hjerta sofver, men din ande vakar,
 Din skuggbild är det, som så kärligt ser
 Ur hvarje blommas daggbestänkta öga;
 Med fogelsången, som ur parken skallar,
 Melodiskt blandad, når din röst mitt öra;
 En hviskning sänder du i hvarje fläkt,
 Ett budskap med hvar sky, der uppe tågar;
 Och jag förstår din vink och lyder den.

O! hvad är sorgen, på hvars altar vi,
 Nattvandrande i stoftets dalar, offra?
 Och denna här af mödor och bekymmer
 Och qual och fasor, som förtära sinnet,
 Hvad äro de? — En tropp af skuggor blott,
 Fantomer, verkliga för tankens öga,
 Så länge han i mörkrets rike dväljs,
 Men tomma, utan varelse och kraft,
 Så snart han mäktar sig mot ljuset svinga.
 Ej utom gruset räcka ödets gränser;
 Och människan, som är på jorden jord,
 Är himmel genast, då hon är deruppe.
 Hur ser jag icke nu med ömkan neder
 På er, o nätter, som jag genomvakat,
 På er, o dagar, som jag gråtit bort!
 Jag kan knappt mera fatta dessa små
 Bekymmer, som mig syntes då så stora;
 Ty i min kärleks rika helgedom
 Hur obetydlig var ej denna skatt,
 Som sköflades af oinvigda händer!
 Hvad egde icke Minna qvar för mig?
 Den själ, som låg odödlig i dess öga,
 Den skönhet, som i hvarje fiber brann,
 I tiden tänd, men tänd för evigheten,
 Den var för mig; för hennes make var
 Ej annat än det stoft, der masken nu
 Som han sin medvetslösa högtid firar.

Hur lydde Minnas sista ord till mig?
 »Som jag skall du kan hända länge drömma
 Att du förgäfves söker här din sällhet,
 Och såsom jag skall äfven du en gång,
 Med hjertat lugnadt och med själen ljus,
 Förvånad vakna, sluten i dess armar.»
 O! Nu förstår jag hennes mening klart.
 Min plåga var en dröm, — det verkliga
 Är icke födt och skiftar ej med stunden.
 Ett enda var dock sant; det var min kärlek;
 Jag sof uti dess famn, — nu är jag vaken.

Jag såg i sömnen spöken, natt och fasor;
 Nu ser jag Minna, himlarne och Gud.
 O kärlek, huru skön är icke du
 Emot den Amor med förgiftadt koger,
 Som dikten målar och passionen tror.
 Du står förklarad för mitt öga nu;
 Jag ser din bäge riktad, men den är
 Den öppna famn, du sträcker ut mot verlden;
 Och dina pilar känner jag — de bildas
 Af oskuld, salighet och ljus.
 Det var en stund, — jag såg dig då i samma
 Gestalt som nu, — det var den första gången,
 Jag dig förklarad såg i Minnas blick.
 Dig slöt jag då med henne mot mitt hjerta;
 Men blott en stund, se'n fann jag dig ej mer.
 Mitt ljus var slocknadt, i min själ var skymning,
 Och för sömnvandrarn genom lifvets natt
 Sjöng sinligheten en förrädisk vaggsång.
 O! Endast tvänne flyktiga minuter,
 O, af det långa lifvet endast tvänne
 Är människan ur stoftets dvala väckt
 Och kan mot andeverldens vällust skåda;
 Och dessa gry med hennes första kärlek
 Och hennes sista stund. — Som barnet hvilar
 Med slutna ögon vid sin moders barm,
 Så hvilar människan i evighetens.
 En gång vid moderns kyss slår barnet upp
 Sin blick och ler och somnar in ånyo;
 Och det är bilden af vår första kärlek.
 Men drömmar smyga till den spädas sinnen,
 Oroande, försåtliga och grymma,
 Som störa pulsens gång och hjertats frid;
 Och slumrarn qvider då, och tårar tränga
 Igenom ögonlockens tränga galler,
 Och modern sluter honom närmare
 Och närmare emot sitt bröst, till dess
 Han vaknar, ser förvånad upp och känner
 Den hulda snart och ler igen och sträcker
 De späda armarne med fröjd mot henne;

Och det är bilden af vår sista stund.
 Men icke alltid plågas slumrarn dock
 Af svåra syner; ty minuter gifvas,
 När leende i någon jordisk form
 Hans bättre lif för honom uppenbaras.
 Fast bilden är förgänglig som hans dröm.
 Hvad var min kyss, som outsläcklig brann
 På Minnas rosenläppar? Hvad den sällhet,
 Som brusade igenom mina ådror,
 Hvar gång jag henne tryckte mot min barm?
 Hvad var det ljus, som herrligare då
 Från dagens gyllne källa tycktes flöda?
 Den skönhet hvad, som då uti min själ
 Så yppigt ur naturens fullhorn tömdes?
 Hvad voro de? Blott drömmar, — ack, men drömmar,
 I hvilkas skuggdrag dock en vänlig skymt
 Af evighet och himmel låg förklarad.

Jag står på Minnas graf och tänker än
 På forna sälla dar. Och hvarför skulle
 Jag er förjaga, mina fröjders minnen?
 Är icke lifvets bästa fröjd ändå
 I dödens stilla gårdar såsom hemma?
 Välkomna, bilder från min ungdomsverld,
 Förtroliga gestalter, utan omsorg
 Och utan strid, med hjertan, fulla blott
 Af stundens skänker, och med ögon, blinda
 För hvad en framtid i sitt sköte bar!
 Välkomna! Här vid grafvens rand är stället,
 Der oskuldsdrömmar obesvikna drömmas,
 Och sorglösheten för en dag, som gryr,
 Ej vid dess skiften får med marter gäldas.
 Här är ert rätta hemvist, här är ljuft
 Att se er åter, och jag vill besvärja
 Ur mullens djup den tysta slumrarinnan,
 Och än en gång med er och henne gå
 Min gröna, rika barndoms dal igenom.

Men tiden flyr och afskedsstunden nalkas,
 Ett afsked, der om återkomst ej talas,

Men intet hjerta lemnas tröstlöst kvar.
 Jag flyr nu från ett land, der jag en främling var,
 Och mot mitt sköna hemland syftar färden.
 Och mången fröjd blef denna kust mig skyldig,
 Ack, mången lofvad fröjd, men ingen tår
 Af pröfningarnas gift, af sorgens galla.
 Dock dröjer jag med fuktadt öga än
 Uppå den kulna, törnesådda stranden.
 Af afskedsstunden adlas allt till dyrbart,
 Och ömt försonad blickar jag farväl
 Åt hvad jag nu för alltid öfvergifver.
 O, det är lätt att oförrätter glömma,
 Då man är öfver lidandet och sorgen,
 Och ingen bitter tanke tar man med
 Till kärlekens och fridens ljusa fester.
 Farväl, du höga drott, som evigt ung
 Din eldvagn genom eterns rymder åker,
 Du milda sol, farväl! — För hvarje gång
 Jag jublande på ditt triumftåg skådat,
 För hvarje gång jag i ditt varma ljus
 Tyckt fosterlandets klara dagar skimra,
 För hvarje fröjd, som i ditt hägn slog ut,
 För hvarje känsla, som din låga mognat,
 För ljusets och för lifvets bästa gåfvor,
 Haf tack, haf hjertlig tack! — Snart skall jag mer
 Ej se din morgonrodnad gry, ej höra
 De hymners ljud, som följa dina spår;
 Men du, ej trött, ej åldrad, skall ännu
 Ditt friska spann igenom verlden jaga,
 Och mäta sekler åt förgängelsen
 Och lugnt utur förgättna slägters mull
 Till blomning åter nya släkter väcka,
 Till dess du äfven en gång, mätt af år,
 Ur redet löser dina gyllne fålar,
 Och lägger ned ditt rika lån hos Gud. —
 Till dess farväl! — Och du, o sköna dal,
 Som i din blomsterfamn mig tog den stund,
 Jag kom som gäst till obekanta länder,
 Du, bland hvars lunders sus och källors sorl

Jag mig så ofta i mitt hemland drömde,
 Farväl, farväl! För mig skall icke mer
 Din majdag gry och dina blommor knoppas.
 Men tag en annan i mitt ställe då,
 En annan irrande som jag i gruset,
 Tag honom till ditt skötebarn som mig,
 Och skrif för honom med hvar nyfödd vår
 Din blomsterskrift om bättre regioner.
 Och er, och er, o millioner hjertan,
 Som blifven här att glädjas och att lida,
 Åt er en afskedssuck, ett ömt farväl!
 För er är pröfningen ej slutad än
 Men många hårda strider obeståndna.
 O! Klagen ej, fastän ej hvarje frö,
 Som hoppet djerft i ödets drifhus kastar,
 En grönklädd stängel skjuter upp och bär
 Lycksalighetens himlaburna frukter;
 För dem är tidens sol för kall ändå.
 Men om, af bittra sorgers tårregn ammad,
 En jordisk sällhet slutligt gror för er
 Och äfven den af kulna stormar skördas,
 Så klagen ej ändå, ty med sin vällust
 Och med sitt qual är lifvet dock en dröm! —
 Och nu, och nu är intet mera kvar!
 Håll famnen öppen, Minna, der du glad
 Ur englars krets mot min förvandling skådar;
 Håll famnen öppen, — om ett ögonblick
 Är jag hos dig, i dina armar redan. — —

SMÄRRE EPISKA DIKTER.

Grafven i Perrho*).

I.

Hvar är grafven, som i Perrhos vildmark
Snart ett sekel har förgäten grönskat,
Icke värd att glömmas och förgätas?
Hvar är grafven? Fråga ej, o främling!
Der den långa skogssjön smalast bugtar
In mot tallmons dal, är stället. Björkar
Skaka gröna kronor re'n deröfver.
Hvar inunder deras rötter grafven
En gång blef igenfyld, känner ingen.

Du, hvars minne mer än menskans vårdar,
Höga sångmö, Finlands dotter, svara:
Göms en väldig konung der i grafven,
Eller göms en konungs vederlike?
Ej en konung, ej hans vederlike;
Gamle bonden Hane göms i grafven,
Och med honom sex hans stora söner. —

Sitt vid brädden af den höga stranden;
Jag vill tälja deras sköna öde,
Medan daggen än på ljungen glimmar,
Och af brantens furar solen skymmes.

Hane, född af finska fäder, fylde
Sjutti vintrar på sitt ärfda hemman.

*) Belönt med mindre guldpenningen af Svenska Akademien
1831.

Gammal sjelf, han egde unga söner,
 Trenne tvillingspar, det äldsta sjutton
 Och det yngsta femton vårar gammalt.
 Sköna, kraftiga de voro alla,
 Lika bäckar, som af vårregn svälla;
 Var dock någon framför andra herrlig,
 Var det visst den unge Thomas Hane,
 Äldre brodern i det andra paret.
 Gick han fram, fast hölj'd i trasor, sågs han
 Skön som stjernan mellan rifna skyar,
 Och hvad helst i verlden han bedrifvit,
 Hade ingen velat hata honom.
 Honom tycktes dock hans fader hata;
 Ej blott honom, men hans bröder äfven.
 Ej som barn bemöttes de af honom,
 Ej som tröstare på ålderns dagar,
 Men som drängar, hårdare än drängar,
 Såsom väsen utan själ och frihet.

Så de lefvat från sin barndom alla,
 Och den dag kom, då de yngsta båda
 Skulle fylla femton år tillika.
 Klar som morgonrodnan bakom skogen,
 Ingen molnfläck skymde himlahvalfvet,
 Från sin stråbädd stego brödraparen,
 Glade som den dag, som var bebådad.
 Men med bäfvan till sin far de gingo,
 Der i stugan han allena dvaldes,
 Och de yngste stego fram med vördnad
 Och, hans händer fattande, begynte:
 »Fader, gif oss denna dagen ledig,
 Denna dag blott, att med våra bröder
 Öfver fyllda femton år oss glädja!»

Sträng som vintern, hörde gubben talet,
 Sammandrog de hvita ögonbrynen
 Och tog ordet: »Hvad i dag försummas
 Lemnar ett försummadt qvar i morgon.
 Åkern ligger oplöjd, gån att plöja.»

Tyste gingo de till åkern alla,
 Och till ledet kommen, talte Thomas:
 »Såg jag rätt min faders öga, bröder,
 Är vår arm värd guld i dag; af svetten
 Kan hvar droppe för ett granbarr säljas.
 Nu i dag det gäller att arbeta,
 Ty i afton kommer svårt att granskas.»

Thomas detta. Vid hans maning sänktes
 Hvarje plogbill ned i jorden genast.
 Så från solens uppgång till dess nedgång
 Utan mat och utan hvila framgick
 Hvar och en vid sin bestämda fåra.
 Men då aftonskuggan höljde fältet,
 Fans en enda teg af åkern oplöjd.

Då kom äfven dit den gamle fadern,
 Ropade tillsammans sina söner
 Och begynte: »Väl har verket skridit,
 Men med bättre flit det skridit bättre.
 Alla kan jag ej på en gång straffa,
 En har äfven mer än andra felat,
 Han skall straffas för sig sjelf och andra.
 I den trånga källarn i min stuga,
 Under golfvets tjocka tiljor gräfven,
 Skall förbrytarn sitta innesluten.
 Trenne dars och trenne natters vexling
 Skall hans skumma öga icke skåda.
 Trenne dars och trenne natters näring
 Skall hans torra tunga icke smaka.»
 Så han sade och gick bort förgrymmad,
 I sitt ord, sin blick, men ej i hjertat,
 Om de stora tårar ej bedrogo,
 Som, då han sig vände, sköljde kinden.

Re'n låg jorden tyst i nattens armar.
 I sin stuga sof den gamle fadern,
 Bröderna i pörtet på sin stråbädd.
 Ingen sof, så sant han tycktes sofva

Men han väntade de andras sömn blott.
 Först när hvar och en han somnad trodde,
 Steg den yngste, Jakob, upp från bädden
 Och begaf sig till sin far i stugan:
 »Fader, jag är den, som har förbrutit;
 På min födslodag sprang jag i glädje
 Obetänksam kring och glömde plöja.
 Straffa mig, som bröt, och ingen annan.»
 Honom svarade den gamle fadern:
 »Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.»
 Jakob gick och lade sig till hvila.

Åter, när en hvar han somnad trodde,
 Steg från bädden tvillingsbrodern Gustaf
 Och begaf sig till sin far i stugan:
 »Fader, mig allena drabbe straffet,
 Såsom jag allena det förtjenar.
 På min födslodag sprang jag kring renen,
 Att för mina bröder plocka hallon.
 Mitt är felet och de andras icke.»
 Honom svarade den gamle fadern:
 »Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.»
 Gustaf gick och lade sig till hvila.

Åter, när en hvar han somnad trodde,
 Steg från bädden tredje brodern Erik,
 Och begaf sig till sin far i stugan:
 »Fader, om du ärnar straffa någon,
 Så är skulden min, och ingen annans.
 Jag sprang tanklöst kring vid träskets vassar
 Att med stenar jaga unga änder:
 Min är tegen, som blef lemnad oplöjd.»
 Honom svarade den gamle fadern:
 »Som ditt brott är, blir ditt straff i morgon.»
 Erik gick och lade sig till hvila.

Så i ordning gick en hvar till fadern,
 Kom med samma svar från honom åter,
 Tills af alla Thomas blott var öfrig.

Denne, då han märkte brödrens vandring,
 Gissade till deras uppsåt genast
 Och betänkte sig, tills alla somnat,
 Och gick in i stugan till sin fader.
 »Fader, hör en sällsam sak, i sanning!
 När jag låg der nyss och tycktes sofva,
 Satte sig hvar broder upp i bädden,
 Och då ensam jag låg kvar på halmen,
 Talade de sakta med hvarandra:
 'Bröder, hvar och en vet bäst, att Thomas
 Ensamt vållat allt det straff, oss hotar,
 Likså väl som att han allt bekänner.
 Men han har för oss så ofta lidit,
 Att vi en gång bort för honom lida.'
 Se'n, när alla tycktes somnat åter,
 Har jag sett än en och än en annan
 Smyga ut och komma in tillbaka.
 Har jag gissat deras afsigt, fader?
 Hvad de sagt, har deras kärlek diktat,
 Ty den felande är jag, i sanning.»
 Fadern svarade med bruten stämma:
 »Gå, och straffet hinner dig i morgon.»

Re'n med gyllne vingar morgonrodnan
 Flugit upp ur sjön och satt i skogen,
 När den gamle sina söner ropte.
 Hög och sträng i sina hvita lockar,
 Satt han redan helgdagsklädd vid bordet,
 Och en penning, fosterlandets gåfva,
 Hängde vid hans blåa rock på bröstet.
 »Hvem af eder», frågte han allvarlig,
 »Står här nu med brottet på sin skuldra?»
 »Jag», ljöd svaret från hvar broders läppar.

Då brast dammen, som för barnens ögon
 Stängt i sjutton år hans tårars flöden,
 Och han grät med sammanknäppa händer:
 »Pris ske Herran», sade han, »den store;
 Fylldt är löftet, och mitt fadershjerta

Har vid mina söners hat ej brustit.
 Barn, från nu ej mer som slafvar hållna,
 Men som söner, älskelige söner,
 Hören hvad er gamle fäder talar:
 Der som ung i närmsta by jag tjente,
 Fans en far med åtta raska söner,
 Men så hätsk är ovän ej mot ovän,
 Som en bror bland dem var mot sin broder;
 Möttes de, var knifven deras tunga,
 Gingo de förbi hvarandra, stenen.
 Ve, jag tänkte, hellre vill jag sakna
 All den fröjd, en älskad maka skänker,
 Än att lefva år från år i fruktan
 Att med slika odjur fylla jorden;
 Och med tanken var beslutet fattadt.
 Redan tyngde femti år min hjessa,
 Men ej ären, icke krigets mödor
 Kufvat mina friska lemmars styrka.
 Sådan satt jag sent en natt vid milan,
 Då en man stod hastigt vid min sida
 Och vid eldens matta skimmer talte:
 'Känn i mig de onda bröders fader;
 Låt den kraft, som göms i dina leder,
 Ej för maskar i din graf besparas.
 Tag en maka, föd åt landet söner,
 Och hvad mina ej af medgång lärde,
 Låt gemensam nöd de dina lära.'
 Mannen så. Ett vindkast ökte lågan,
 Och han var försvunnen, som han kommit.
 Han gaf rådet, Gud förlänte framgång.

Nu vid samma Gud, o söner, svärjen,
 Att som hittills I tillsammans hållit,
 Framgent ingen trygghet, ingen fara,
 Ingen lust och ingen nöd på jorden,
 Skall den enas bli och ej den andras,
 Allt, så vidt er lif och krafter skänkas;
 Och den sorg, som mig min hårdhet kostat,
 Skall ej fruktlös gäcka mig i grafven.»

Då steg Thomas Hane fram och talte:
 »Fader, ingen ed är ljuf som denna,
 Liksom ingen är så lätt att fylla.
 Se, som trålar, ej som söner hållne,
 Hvarför gingo vi ej bort från gården
 Och hos andra sökte tjenst och lycka?
 Hvarför, om ej för att icke skiljas?
 Ingen ville öfverge den andra.
 Skola vi kring vida verlden spridas,
 Såsom tjäderungarne i skogen,
 Dem den mordbetänkta skytten jagar?
 Sådant var vårt tal, då nöden gälde;
 Sådant skall det bli i lyckans stunder.»

Och vid Gud begick hvar broder eden,
 Att, som hittills de tillsammans hållit,
 Framgent ingen trygghet, ingen fara,
 Ingen lust och ingen nöd på jorden
 Skulle enas bli och ej den andras,
 Allt, så vidt dem lif och krafter skänktes.
 Så de svuro; men den gamle fadern
 Gömde eden glad uti sitt hjerta.

II.

Re'n försvunnen var den gyllne friden,
 Mord och härjning fylde Finlands bygder,
 Männer stupade och qvinnor flydde.
 Upp från Lintulax och Saarijärvi
 Kommo budskap, sorgeliga budskap,
 Ned från Storkyros och Lappos slätter
 Kommo icke gladare till Perrho.

Vid det långa bordet i sin stuga
 Satt en dag den ålderstegne Hane,
 Middag ätande med sina söner,

När en flykting, när en tolfårs gosse
 Hann med bruten andedrägt hans stuga
 Och, igenom dörren kommen, talte:
 »Signe Gud er, gamle fader Hane!
 Tjugu ryttare med långa pikar
 Hafva bränt vår gård i natt. De rasta
 Nu i kyrkobyen på vägen hitåt;
 Innan qvällen skola här de vara.»

Vred steg gamle Hane upp och talte:
 »Väl har Gud sex söner mig förlänat,
 Seniga och axelbreda gossar,
 Men om tolf jag hade, gick väl någon
 Glad för fosterland och hem i döden?»
 Så han sade och från väggens träknapp
 Nedtog lugn det rostade geväret.

Thomas log och uppsteg stolt och talte:
 »Vapen passa ej för gamla händer,
 Liksom feghet ej för unga hjertan;
 Häng geväret upp igen, o fader,
 Och låt mig och mina bröder pröfva.»

Gubben gladdes åt hans ord och lydde.
 Men i blinken gick hvar bror med stolthet
 Till sin säkra, skinnbeklädda bössa,
 Slängde den på axeln och i handen
 Fattade sitt trygga, korta björns pjut.
 Så beväpnade, de gingo alla,
 Tigande, men i sin själ betänkta
 Att, hvarhelst de mötte ovänskan,
 Slå den neder eller falla sjelfve.

Som de nu en knapp halffjerndel framåt
 På den smala socknevägen hunnit,
 Talade till sina bröder Thomas:
 »Tågen nu, som vägen leder, bröder,
 Tills I hinna träskets bugt mot dalen;
 Der på tallmon ofvanför bland träden,

Der är stället att vår ovän bida.
 Innan qvällen kommer han väl icke,
 Om han först skall härja vägen framåt;
 Mellertid vill jag en stund fördröja
 I det gråa torpet här vid vägen,
 Der min flicka re'n min ankomst väntar.»
 Så han sade och gick upp till torpet.

Bröderna i långsam vandring hunno
 Det bestämda stället, der vid träsket
 Tallmon öfver dalens väg sig höjde,
 Och, af skogens snår försåtligt dolde,
 Riktade en hvar sin blick längs vägen.
 Knappt så länge, som från första gryning
 Jägarn i sitt skjul af granar väntar,
 När på orrlek han om våren vandrat,
 Innan spelarn flyger ned och modigt
 Med sitt stridsrop träsk och stränder fyller,
 Bidde brödren, när i hast på afstånd
 Fiendernas bistra skara syntes,
 Sprängande med höjda lansar framåt.

Ingen såg dem förr likväl än Adolf,
 Thomas Hanes käre tvillingsbroder:
 »Nu», han sade, »nu det gäller, bröder;
 Lossen hölstren snart af edra bössor,
 Och så fort på andra sidan dalen
 Fienderna backens sluttning hunnit,
 Då gif eld, hvem som i bössan lod har.»

Så han sade; i det samma hunno
 Fienderna backens höjd i trafvet,
 Och vid första sats, de gjorde utför,
 Smälde brödrens skott. I fyra pannor
 Kylles loden, två i en och samma;
 Fyra hästar lupo lösa framåt,
 Sexton hejdades af häpna männer.
 »Ladden bröder», ropte högre Adolff,
 Trädande med trotsig blick ur gömman,

Och som orden föllo, var lik ilen
 Fiendernas vilda tropp i anlopp.
 Den, som snabbast var af brödraskaran,
 Hann som knappast kasta krut i bössan,
 Mycket mindre skjuta kulan efter,
 Innan, uppför backen hunne redan,
 Fienderna, med ett språng på marken,
 Trängde fram med fälda pikar genast;
 Men med spjut, af fasta händer förda,
 Trädde brödren dem till mötes modigt.

Striden börjades med rop och buller,
 Ingen vek och ingen vann ett framsteg.
 Först för ett pistolskott nedföll Erik,
 Och hans baneman för Gustafs björns pjut.
 Striden växte, stygn med stygn blef vexladt,
 Sex af fienderna lågo döde,
 Och af brödraskaran blödde alla.
 Sist bland dem var Adolf ensam öfrig.
 Sårad genom ben och skuldra redan,
 Slog han kring sig med en röfvad sabel,
 Tills, igenom bröstet dödligt stungen,
 Än i döden sårande, han nedföll.
 Men hans hufvud, skildt från kroppen, fäste
 Skarans höfding på den hvassa piken,
 Och red flämtande med droppen dädan.
 Sex af tjugu komna redo dädan,
 Och af dem bar en ett sår från striden.

Men på spången i den djupa skogen
 Kom de slagnes ålderstegne fader.
 Ej han triffes, se'n hans söner vandrat,
 I sin stuga; obeväpnad kom han
 För att bringa säkra råd i striden.
 Dädan såg han ryttarskarans framfärd,
 Der den sprängde fram på vägen fjerran,
 Och på piken såg han Adolfs hufvud.
 Darrande i sina gamla leder,
 Skyndade han fort sin färd på spången

Och kom fram till stället, der hans söners
 Sköna rad bland fienderna stupat.
 Från de gråa ögonhåren ref han
 Tåren bort och, blickande med stolthet,
 Räknade de slagna, vän och ovän.
 Alla söner fann han, Thomas icke.
 »Hvar är Thomas? Lefver han allena
 Och är icke här bland sina bröder?»

Så han sade. Långt ifrån i torpet
 Satt den ädle Thomas hos sin flicka;
 Men han drog just nu sin hand ur hennes.
 »Hvad är detta?» sade han förvånad,
 »Ser mitt öga, eller ser min nacke?
 Ögat borde skåda dig blott, flicka,
 Och min nacke endast svarta väggen.
 Hvilket sinne ser då detta gyckel,
 Mina bröder blodiga och slagna,
 Och min broder Adolfs hufvud spetsadt?»
 Så han sade, och sitt spjut, sin bössa
 Grep han hastigt, skyndande ur stugan.
 Hela vägen framåt såg han blodstünkt,
 Och till stället, som var aftaldt, kommen,
 Såg han sina bröders lik bland träden
 Och emellan dem sin gamle fader.
 Ej ett steg han vågade mot skogen,
 Men han stod der stum och såg och hörde,
 Hörde hur hans gamle fader ropte:
 »Ve mitt gråa hufvud! Hvar är Thomas?
 Hvar är Thomas? Han har flyktat ensam,
 Han, af mina söner fordom kärast,
 Han har flytt och svikit sina bröder.
 Ve förrädarn, ve den fege bofven!
 Må han irra, rädd som Kain, i skogen,
 Skrämd af löfvet, som på aspen skälfver,
 Skrämd af hjerpen, som den spång, han nalkas,
 Bäfvande med dånfull vinge lemnar. —
 Gud, om rättvis du i höjden lefver,
 Hata honom, som jag älskat honom,

Oen, hvar helst han vaknar upp i döden,
Gif ej fosterland, ej bror åt honom.»

Stel af fasa hörde Thomas orden,
Och han vände bort sin blick från fadern.
Hunden lik, som retad följer björnen,
Vädrande hans stig i skog och vildmark,
Gick han stum, som vägens blodspår ledde,
Stum, men mordlust ropte i hans hjerta.
När han kom förbi sin faders boning,
Bröt der eld och rök ur taket redan:
Men han såg ej, hörde ej, hans öga
Var orörligt endast fäst på vägen.

Re'n var solen bakom skogen sjunken,
När en öfvergifven by han nådde.
Nära vägen ur en skyl på åkern
Tittade en gosse fram och, varsamt
Vinkande med handen, ropte sakta:
»Gå ej ditåt, ty du är förlorad;
Fienderna rasta der i gården.
Sex de voro, förde långa pikar,
Och den grymmaste och störste ryttarn
Bar ett blodigt hufvud fäst på piken.»

Endast snabbare gick Thomas framåt.
Men på dörren till den främsta stugan
Såg han broderns kära hufvud spikadt.
Rytande han slängde undan bössan
Och bröt in. Den första, honom mötte,
Fick hans spjut till korset sänkt i barmen.
Se'n försmående i raseriet
Värn och vapen, flög han fram lik örnen
Och med blottad hand spred död och fasa.
Intet hugg, hur skarpt det föll, han kände.
Än den ena, än den andra mötte
Och med rifven strupe slogs till golvet.

Sist var öfrig endast skarans höfding.
Honom grep till slut kring lifvet Thomas,

Krossade hans bröst och rygg tillika,
 Att han dubbel-viken föll på stället,
 Skar från kroppen se'n den fallnes hufvud,
 Tog sin broders, sörjande, från dörren,
 Och begaf sig, sårad, matt och blodig,
 Men med lättadt hjerta slutligt hemåt.

Midnatt låg re'n öfver jorden utbredd,
 När förblödd han hann sin faders boning.
 Rök och aska mötte der hans öga;
 Blott en lada stod på gården obränd,
 Dit han gick att söka tak och hvila.
 Som han nu, till dörren kommen, stannat,
 Hörde han sin faders röst derinne:
 »Hvem kan svara mig, har Thomas svikit?
 Kanske, kanske har han icke svikit.
 Gif, o Herre, att han skuldlös vore!
 Skicka honom hit med mannens hufvud,
 Hans, som bar min sons på piken fästadt,
 Att min blick må skåda honom trogen,
 Och din hämnd, som jag på honom kallat,
 Må du sända på mitt gamla hufvud.
 Och på askan af min gård, som brunnit,
 Och på mina söners lik, som fallit,
 Skall jag prisa dig, att än jag lefver!»

In steg Thomas, då han hörde detta:
 »Frid med dina gråa lockar, fader!
 I den stund, jag står framför dig, andas
 Dina söners banemän ej mera.»
 Så han sade och för faderns fötter
 Kastade hans oväns bistra hufvud.

Upp från golfvet sprang den gamle fadern
 Och kring sonen slog sin famn, — men redan
 Döende mot golfvet nedsjönk denne;
 Och i fallet följde fadern äfven. —
 Af förblödda sår dog Thomas Hane,
 Och hans gamle fader dog i glädje.

Zigenaren.

(Efter en tradition.)

Bland zigenare, i Finland sedde,
Störst och käckast var den mörke Adolf.
Inga tavastländska moar födde
Bommar, starka nog att honom stänga;
Häkten genombröt han såsom skogsnår,
Männer slog han såsom harfven kokor.
Men hans lif var som en björns i skogen;
Hvad den väldige behöfde, tog han,
Hvad han ej behöfde, lät han vara.

Nu från tinget, der sitt straff han utstått,
Sårad, sjuk och smidd i jern, han fördes
Öfver Kangasalas ås tillbaka.
Midt på vägen, der som smalast åsen
Tvänne fjärdar skiljande sig höjer,
Slog han ögat upp och såg omkring sig,
Såg och talte stilla till sin fångvakt:
»Nå, vid Gud, har icke Finland sjöar,
Stränder, skogar, lunder, berg och ängar,
Mäktiga att trolla qvar zigenarn.
Om vid slutet af den långa bergbron,
Der, hvar mellan dunkelt gröna granar
Strandens glesa, gula björkar svaja,
Om jag der min hustru skulle möta,
Ville jag till henne säga: qvinna!
Dröj och fød ditt foster här till dagen,
Att mitt barn må se i födslostunden,
Hur vår Herres verld är glad och herrlig,
Fast att dröja är oss tungt som döden.»
Så han sade: utan akt på talet,
Åkte förarn fram i lugn sin kärra.

Stranden hann i sakta rullning kärran,
 Och ett stycke framför den på vägen
 Gick en ensam qvinna långsamt framåt.
 Djup på hennes randigt väfda klädning
 Föll en gråhvit duk af lärft från skuldran
 Och på den i svarta bucklor håret.
 Förarn åkte fram och upphann henne.

Men med ena handen på ett spenbarn,
 Med den andra emot barmen hållet,
 Viste hon och talte så till förarn:
 »Låt mig följa på ditt lass ett stycke;
 Jag är trött af bördan vid mitt hjerta.»
 Och han tog den bedjande på lasset,
 Och hon satte sig bakom med fången.

Knappt så långt, som hjerpen uppskrämd flyger,
 Se'n hans grenkamrat för kulan fallit,
 Åkte förarn, aningslös och säker,
 När en dolk, i dukens veck förborgad,
 Leende zigenarqvinnan framdrog
 Och mot mannen lutad, talte sakta:
 »Passa på, min man, när hugget faller,
 Skuffa förarn ned från kärran genast!»
 Sade, och med all sin styrka samlad
 Slog hon i sin oväns skuldra knifven.

Genom jackan, gjord af vadmal, trängde
 Stygnet mellan nyckelben och nacke,
 Och ur förarns hand föll töm och piska.
 Men i blinken, stött af Adolfs axel,
 Sjönk han sanslös mellan hjulen neder.

Glad till marken sprang zigenarns maka,
 Tog ifrån den slagne alla nycklar
 Och befriade sin man och herre.
 Lätt från hand och midja löstes jernen;
 Fötterna allena löstes icke.
 Fempunds-tunga bultar, icke lästa,

Utan smidda fast med eld och hammar,
Tyngde dem och lydde inga nycklar.

Och han stod likväl, zigenarn Adolf,
Glad på marken re'n och eftertänkte,
Hvart sin färd han skulle styra dädan;
När, ur dödens slummer vaknad, förarn
Öppnade sin blick och mötte röfvarns.
Genast sprang emot sin ovän Adolf
Och, med knifven höjd i luften, sade:
»Aldrig skall du mera återvända
För att säga, hvart zigenarns maka,
Hvart zigenarn Adolf tagit vägen.»

Sade; men den fallne bad och svarte:
»Håll med hugget upp och skänk mig lifvet;
Aldrig vänder jag ändå tillbaka,
Aldrig går jag att med spö och bojor
Plikta för mitt oförstånd och hädas.
Hellre lemnar jag mitt rika hemman,
Dragande med er i ödemarker,
Om mig Gud vill dertill unna styrka.»

Så han bad, — och öfvertald zigenarn
Höll med hugget upp och skänkte lifvet.
»Om vid Gud du lofvar brödratrotet,
Skall ett hår ej på din hjessa krökas,
Ej så länge röfvarn Adolf andas
Och med dessa båda ögon ser dig.»

Så han sade: för ett slag flög hästen,
Skenande den långa milen framåt;
Men han sjelf tog af till skogs från vägen,
Bärande, fast sjuk, sin slagne broder
Och i spåren af sin maka åtföljd.

Tvänne solar re'n från hvalfvet stupat,
Tvänne nätter hade klarnat redan,
Från den stund, de veko af till skogen;
Men vid qvällen af den tredje dagen

Valde de till hviloplats en lada,
 Fjerran från ett menskligt hem belägen.
 När de der på höet satt sig neder,
 Började zigenarn Adolf tala:
 »Nå, i sanning, mina trogna vänner,
 Många hårda dar jag genomlefvat,
 Aldrig har jag svultit dock så länge.
 Vore jag till mina fötter ledig,
 Mat jag hade skaffat länge sedan;
 Nu i ödemarken kring vi irrat,
 Glade, om ett bär, en droppe vatten
 För vår värsta törst och hunger funnits.
 Dock, vid Gud, min dyra, sköna maka,
 Ej för din skull, ej för min jag sörjer
 Så som för vår gode, sjuke broder!»

Så han sade, och hans maka svarte:
 »Låt ej slikt ditt stora hjerta ängsla;
 Vill du dröja här i natt, o herre,
 Skall mitt bröst vår sjuke broder nära.»
 Talte så, och efter lemnadt bifall
 Mot den hungertärde svage lutad,
 Bjöd hon moderligt den bruna barmen.

Och när äfven denna natt förlidit,
 Och på topparne af skog och fjällar
 Höstens sol sin första rodnad spridde,
 Väcktes förarn, styrkt af sömn och föda,
 Steg ifrån sin stråbädd upp och sade:
 »Nu, min vän och gode broder Adolf,
 Vill jag gå och söka menskor åter,
 Att oss skaffa mat, ifall jag mäktar.
 Om jag följer spången genom skogen,
 Hinner jag till middan väl ett hemman
 Och är här med mat i qväll tillbaka.
 Ingen, om han här i nejden ser mig,
 Skall åt förarn Anton neka bistånd.»

Prisande hans mening, svarte Adolf:
 »Väl, så långt, som mina krafter tåla

Skall jag villigt bära dig på spången;
Sedan gå, och före Gud dig åter!»

Och de gåfvo sig på färden båda,
Ena tågande, den andra buren,
Tills vid början af en bättre skogsväg
De i vänlig brodersämja skildes.
Till sin lada gick tillbaka Adolf;
Förarn gick, fast svag, att hemta föda.
Men med ständigt vexlad gång och hvila
Hann han innan middan till ett hemman,
Gick der in och tog sin plats på bänken.
Honom kände värden strax och talte:
»Nå förunderligt, min gamle granne,
Hvadan så till fots och så förbleknad?»

Djupa suckar drog af trötthet förarn,
Och med ryggen stödd mot väggen svarte:
»Granne, underlig har färden varit,
Underligt jag kommer till ditt hemman,
Ensam, så till fots och så förbleknad;
Men låt först mig stilla törst och hunger,
Sedan hör, hvad skett, och hvad bör göras.»
Så han sade, i sitt hjerta redan
Stämplande försåt emot zigenarn,
Mot zigenarn Adolf och hans maka.

Mat och dricka hemtades på stunden,
Syradt kalja i ett stop af furu,
Mujkor, kött och bröd och smör och bränvin,
Och han sträckte glad sin hand till maten.
Men när törst och hunger han tillfredsstält,
Sträckte han sig hvilande på bänken
Och till värden med en vink begynte:
»Skicka, granne, bud till fogden genast,
Att med folk och vapen han må komma
Och zigenarkungen Adolf gripa.
Se, emellan nyckelben och nacke
Bär jag knifstygn, af hans maka hugget.

Nödgad sedan för det kära lifvet
 Att dem följa genom ödemarken,
 Har jag lefvat trenne dygn i skogen.
 På det fjerde kommit hit omsider.
 Men i natt, då månen sjunkit, smygen
 Till den lilla ladnan mellan bergen,
 Der mot skogssjön Mättäkoski krökes;
 Der är stället, der skall röfvarn finnas,
 Hvilande i natt bredvid sin maka,
 Der skall jag ock finnas käck till bistånd.»

Sagdt, och värden åter: »Ingalunda,
 Gamle granne, får du gå tillbaka;
 Låt de friska styra och blif hemma.»

Honom svarte förarn Anton åter:
 »Om ej jag dem mat och bränvin bringar,
 Om ej jag, som lofvadt, återkommer,
 Fåfängt skall man söka dem i ladnan.
 Låt mig gå; och du, bestyr hvad öfrigt.»
 Så han sade, lastade sin påse,
 Och, fast trött, begynte återfärden.

Men i samma stund satt röfvarn Adolf
 I den glesa ladnan med sin maka.
 På sitt späda barn, till barmen slutet,
 Höll sin blick oroligt fästad qvinnan;
 Mannen såg mot spången oupphörligt,
 Långtande att der sin broder varsna.
 Ej ett ord blef taladt; endast syrsan
 Skrek i höet och i skogssjön anden
 Och nå'n gång i modersfammen barnet.

Så gick dagen småningom till ände.
 Men när solen sjunkit bakom bergen,
 Satt zigenarn Adolf, der han sutit,
 Ej som förr med filen sänkt på bojan,
 Men med ögat fäst på spången ständigt.
 Och han såg omsider förarn komma.

Upp han sprang, och stora tårar sköljde
 Rullande hans väderbitna kinder;
 Men i glädje brast han ut och sade:
 »Ingen nöd, mitt dyra barn och maka,
 »Ingen nöd, ty se, vår bror är trogen.»
 Strax den kommande till mötes gick han,
 Nådde honom och på starka skuldror
 Bar den trötte fram till laden åter.

Men när förarn framtog maten sedan,
 Brast zigenarqvinnan ut i tårar,
 Och zigenarn Adolf satt och talte:
 »Äten nu, men jag vill fila bojan,
 Se'n hvad öfrigt lemnas, vill jag äta.»
 Men när hungern alla stillat hade,
 Sökte de med fröjd i höet hvila.

Re'n med mörker hade natten kommit,
 Långsamt vandrande sin stilla bana;
 Vaken låg likväl zigenarn Adolf,
 Vaken låg också hans trogna maka,
 Tysta båda dock, tills qvinnan sade:
 »Hvad kan nu i vida verlden handlas,
 Efter syrsan sjunger så beständigt?»

Henne svarade zigenarn åter:
 »Syrsan, qvinna, gläds åt höets vällukt,
 Gläds åt värmen i den fulla laden,
 Gläds åt människornas goda sällskap;
 Jag åt stjernan, mellan molnen skådad,
 Jag åt friheten, förvärfvad åter,
 Mest dock, att vi fått en trogen broder.»

Åter talade zigenarqvinnan:
 »Bed, att stjernan ej i molnet skrider,
 Att ej friheten i boja lägges,
 Bed, att brödratrohet ej må svika!»

Knappast var det sista ordet taladt,
 När af sorl den glesa laden omgafs,

Och en röst i dörrens mörker ropte:
 »Finnas menskor här, och hvilka? Svaren!»
 Ingen svarte, och det roptes åter:
 »Sätten eld inunder ladan, vänner,
 Ty zigenarkungen har sin tron här!»

Då sprang röfvarn Adolf fram till dörren,
 Och med dolken höjd i handen sade:
 »Här är mannen; ingen född af qvinna
 Skall ohämnad tränga fram till tronen,
 Innan ett beting han gett och svurit.
 Svärjen lejd och vård åt förarn Anton;
 Då med barn och maka är jag fången.»

Men, igenom dörren smugen redan,
 Talte förarn, der han stod bland männen:
 »Sörj för dig, zigenare, ditt bistånd
 Tarfvar icke förarn Anton mera.»

Ändtligt genomsådande försåtet,
 Med en blick, som gnistrade i natten,
 Med en mun i fradga, ropte Adolf:
 »Nå, vid Gud, har jag ej skådat bofvar,
 Röfware, som plundrat sina bröder,
 Mördare, som ryckt ur spenbarn hjertan;
 Ingen har dock gjort, hvad förarn Anton.»
 Så han sade, och till förarns hjerta
 Trängde med hans ord den slängda knifven.

Julqvällen.

Den bleka månen sken på mon,
 Af hunger tjöt i klyftan lon,
 Och hundens skall ljöd långt i byn;
 Men vandrarn gick vid skogens bryn,
 I ödemarken låg hans tjäll.
 Det var en kulen juleqväll.

Han skyndade sin trötta gång
 På stigen, öfveryrd och lång,
 Af barn och maka väntad hem;
 Han bar ett högtidsbröd åt dem,
 På herregåln i byn begärdd.
 De sjelfva länge bark förtärt.

Det börjar mörkna mer och mer,
 Då han en ensam gosse ser,
 Som sitter stum på drifvans rand
 Och andas i sin kalla hand;
 Vid qvällens än ej släckta sken
 Han tycktes halft förstelnad re'n.

»Hvart leder, arma barn, din stig?
 Kom hem till oss att värma dig!»
 Så sagdt, han tog den frusne med,
 Och hann omsider gårdens led,
 Och trädde in till stugans fest
 Med brödet och sin späda gäst.

Vid muren satt hans dagars tröst
 Med yngsta barnet vid sitt bröst:
 »Du dröjt så länge på din färd,
 Kom hit och sätt dig vid vår hård,
 Och du också!» — Så öm, så lugn
 Hon ledde gossen närmre ugn.

Och snart vid hennes vård man fann,
 Hur brasan mera lifligt brann.
 Hon tycktes glömma bort sin nöd,
 Hon tog så gladt sin makes bröd
 Och bar det fram till aftonvard
 Med litet mjölk, i bunken spard.

Från halmen, glest på golfvet bredd,
 Till festens måltid, sparsamt redd,
 De muntra barnen redan gått;
 Vid muren qvar blef gästen blott.

Hon tog den arme med sig då
Och förde honom fram också.

Och när en tacksam bön var slut,
Hon tog sitt bröd och delte ut.
»Välsignad är den godes skänk»,
Så talte gossen på sin bänk,
Och tåren i hans öga log,
När han den bjudna skifvan tog.

Hon ville dela, som hon delt;
I hennes hand var brödet helt.
Förvånad hon sitt öga fäst
På främlingen, sin späda gäst;
Hon undrar, och hon ser och ser:
Han syntes ej den samma mer.

Hans öga brann som stjernan klart,
Hans panna lyste underbart,
Från skuldran spridde sig hans dräkt
Som dimmorna för vindens fläkt,
Och hastigt står en engel der,
Så skön, som skaparns himmel är.

Ett saligare ljus gick opp,
Hvart hjerta slog af fröjd och hopp,
Det var en oförgätlig qväll
Uti det goda folkets tjäll,
Och skönare var ingen fest,
Ty engeln blef hos dem som gäst.

* * *

Se'n mången vinter gjort sitt tåg,
Jag kom en julqväll dit och såg;
De godas hydda fans der än,
Och deras soneson i den;
Han hade börjat gråna re'n,
Och satt till bords vid brasans sken.

Det var så ljust, det var så gladt,
 Hans maka vid hans sida satt,
 Och barnaskaran rask och skön;
 Det var, som om de slutat bön,
 Det var, som om de hade trott,
 Att i en helgedom de bott.

Men högst vid bordet brann ett ljus,
 Det enda i de frommas hus;
 Dit ställes mjölk och hvetebröd,
 Men ingen njöt dess öfverflöd.
 Jag frågte, hvems den platsen var:
 »Den goda engelns», gafs till svar.

Jenny.

Så berättade en gång min moder:
 I din barndom bodde här en flicka,
 Hennes namn var Jenny. Sextonårig
 Satt hon i sitt lilla rum och sydde,
 Sydde flitigt, dar och nätter ofta,
 För sin egen och sin moders bergning.
 Med allt detta var det dock ett under,
 Att den unga flickans hy och helsa
 Icke led dess mera. Vacker var hon,
 Skön i mångas tycke, fin och fyllig,
 Men en färg på kinden, icke rosens,
 Icke liljans heller, men en blandning
 Dock af bådas, liljans, om hon finge
 Låna blott en droppe blod af rosen.
 Sådan var hon, när hon teg och sydde.
 Såg hon åter upp ibland och talte,
 Flög ett särskildt tycke, gladt och eldadt,
 Hennes anlet öfver, som då blomman,
 Nyss i skuggan varsnad, af en solglimt
 Lyses upp och daggbegjuten kalken.

Leende i tusen perlor tindrar.
 Det var då, i stunder såsom dessa,
 Man förgat att se, att hon var vacker,
 Och på engeln såg, som nu i skimmer
 Log, der hennes anlet nyss sågs blomma.

En gång kom från ett besök i staden
 Hennes moder hem. »Mitt barn», hon sade,
 »Håll dig nu beredd att få visiter
 Af vår granna verld. Den unga grefven,
 Han, vår stolta baronessas släkting,
 Kom i går; man säger, att hon väntar
 För sin äldsta dotter nu hans anbud.
 Men i morgon gifva stadens alla
 Unga herrar bal af tacksam aktning
 Så för baronessans hus som grefven. —
 Du, min goda dotter, får, då andra
 Glädjas, sitta ensam här och tråka,
 Ordna andras dräkt och glömma egen.
 Vore än vår lott som fordom, finge
 Äfven du en bjudning, arma flicka,
 Kunde glänsa som en ann' i dansen;
 Men vår tid är all.»

Hon hann ej mera;
 Dörren uppgick, en betjent i gala
 Trädde in och räckte i den sköna
 Flickans hand ett kort och gick. Ett skimmer,
 Tändt af glädje, flög kring hennes panna,
 När hon såg sitt namn på bjudningskortet,
 Men ett skimmer blott, det var försvunnet
 Nästa ögonblick. »Min goda moder»,
 Sade hon med stilla allvar, »tiden
 Är mig dock för mycket dyrbar, balen
 Måste lemnas nu. En söm för andra
 Dessa tvänne dagar gör mig lättnad
 För en vecka, ja, för flere sedan.»

Så hon sade. Hvad som taltes mera
 Mellan mor och dotter, nämndes icke.

Dock, en timme eller två derefter
 Höll en vagn på gården. Baronessan
 Med sin fröken och den stolta, vackra,
 Unga grefven stego högljudt muntra
 Ned och syntes nästa stund i kammarn,
 Vexlande ett skämt ännu i dörren.

Men till flickan, som från sömnen ödmjukt
 Stigit upp och bugat, gick i blidhet
 Hennes Nåd och täcktes med sitt finger
 Röra lätt dess skära rosenkinder.
 »Nu, min vän», hon sade, »lemna genast
 Hvad ni haft för händer; jag vill ensam
 Ega er för dessa tvänne dagar.»
 Och tillika, med en blick på grefven,
 Föll hon in och log: »bekänn det bara:
 Var det mödan värdt att lemna vagnen?
 Icke sant, en täck blondin, min grefve?»
 Det berättas endast, att ett löje,
 Vackert, flyktigt halft och halft allvarligt,
 Spelat kring den smärta herrns mustascher,
 Då han tigande till bifall nickat.

Men den unga flickan, utan minsta
 Tecken, att hon varsnat gycklet, böjde
 Lätt sitt lockomflutna, täcka hufvud
 För den nådiga och talte stilla:
 »Dessa tvänne dagar är jag hindrad
 Af min egen söm. Min mor har velat,
 Att i morgon jag går upp på balen.»

Med en min af spotsk förundran vände
 Baronessan sig till flickans moder:
 »Kors», hon sade, »det är mer än artigt
 Att försmå sin fördel för att kunna
 Skänka oss er vackra dotters sällskap.
 Är det verkligt allvar, eller kunde
 Ert beslut, min fru, kanhända ändras?»

När den gamla, enkla qvinnan fattat
 Dessa lätta ords förmätna mening,
 Steg hon sårad fram ett steg och talte:
 »Baronessa, tvänne år har redan
 Detta barn med sina svaga händer
 Skaffat sig och mor och syskon bergning.
 Räkna kan man snart de korta stunder,
 Hon på denna tid åt hvilan unnat.
 Äfven nu — det är dock första gången
 Hon är bjuden — har jag nödgats bedja,
 Öfvertala, banna, ja, befalla,
 Innan hon förmåtts att börja tänka
 På sin egen dräkt och lemna andras.
 Det har kostat strid, men nå'n gång måste
 Äfven hon som andra ha en glädje.»

Så hon sade. Med en axelhöjning
 Nickade den nådiga till afsked,
 Och besöket var förbi, man skildes.
 Det är anmärkt dock, att något olik
 Röjts i grefvens skick och sätt att helsa,
 Då han kom och gick, att nu hans bugning
 Synts som mera verklig, mera menad,
 Att hans anlet och hans hållning visat
 Mindre anspråk nu än nyss, och slutligt
 Att hans blick, förr'n dörren tillslöts, fallit
 Än en gång med varmt behag på Jenny.

Dagen gick till ände, morgondagen
 Likaså; man samlades till balen.
 Allt, hvad staden egde af förnämhet,
 Ungdom, fägring, skönhet, syntes, lyste
 I förening nu, och polonäsen
 Gaf ett förspel snart af dansens glädje.
 Skön till undran, elegant, behaglig
 Mer än nå'nsin, sågs den unga grefven
 Föra baronessan först och sedan
 Hennes fröknar några hvarf kring salen.
 Med allt detta låg dock ögonblickligt

Stundom i hans drag ett tankspridt tycke,
 Rättadt ständigt åter med en vändning
 Till hans dam och ett förnyadt samtal.

Promenaden slöts. Musiken anslög
 Några takter åter, och kadriljen
 Skulle börjas. Det var sed den tiden,
 Att en kavaljer tog plats på förhand,
 Der han fält sin handske, och med klappning
 Kallade sin dam till ronden sedan.

Högt i salen stod den unga grefven
 Redan färdig, allt var ordnad, alla
 Väntade ett tecken blott af honom.
 Och han gaf det. Kring det stora runmet
 Ljöd en klappning nu, musiken inföll,
 Damer sväfvade från alla sidor
 Fram till sina riddare, kadriljen
 Syntes sluten; grefven blott stod ensam.

Då bemärktes först längst ned i salen,
 Blyg, förlägen, dröjande, en flicka.
 Mellan parens rad och dem, som sutto,
 Sökte hon sig först en väg, men måste
 På det ljusa golfvet fram omsider.
 Enkel, med en krans af späda, hvita
 Blommor på sitt lockigt täcka hufvud,
 Skred hon nu, ett mål för allas blickar,
 I sin bäfvan framåt, längre, längre,
 Tills hon stannade vid grefvens sida.
 Det var Jenny. Hennes kinder glödde
 Djupare än rosens, och det milda,
 Sänkta ögat tycktes sky att röjas.
 Men den stolte ädle grefven räckte,
 Utan minsta akt på någon annan,
 Glad och leende åt flickan handen,
 Och i samma stund begyntes dansen.

Det är sagdt, att samma afton syntes
 Samma par på nytt i kotiljongen,

Att från början då till slutet grefvens
Varma blick liksom ett solsken hvilat
Oafbrutet öfver Jenny ensam.

Mången nämnde äfven se'n med tjusning
Om den blyga flickan, hur hon stundom
Vågat skåda upp mot grefvens öga,
Hur en klarhet, leende och himmelsk,
Strålat då hvar gång i hennes anlet,
Och ett nytt behag kring purpurläppen
Kysst i flykten hvarje ord hon talte.

Hvad som taltes, hörde eljest ingen;
Men det vissa är, att innan hösten
Sågs den stolte grefven här som brudgum,
Dröjde några dagar blott och reste,
Ung och lycklig, till sitt landtgoods åter
Med sin unga lyckliga grefvinna,
Med den sköna sömmerskan, med Jenny.

Legender.

Kyrkan.

Hårda skiften, bittra pröfningsstider
 Bragt från eget hemman, göds och välstånd
 Djupt i nöd och armod bonden Onni.
 Åren härjat sist, hvad ödet skonat.
 Fem och sjutti vintrar täckt hans hufvud
 Med en snö, som ingen sommar smälter.
 Ett blott egde han af allt, hvad fordom
 Gjort hans glädje, ett blott, sin förtröstan
 På den Gud, som medgång sändt och motgång,
 Och han bodde nu, till dörrn förvisad,
 Gömd, förbisedd, på en annans hemman,
 Af sin sockens mildhet underhållen.

Men midsommardagen grydde, folket
 Vaknade i stugan, äldre, yngre
 Klädde sig i högtidsdräkter, alla
 Ville skynda nu till Herrans tempel.
 Hos den gamle väcktes samma längtan,
 Och han gick till värden fram och talte:
 »Låt mig följa dig i dag till kyrkan,
 Käre broder, våren ut jag suttit,
 Full af krämpor, i mitt hörn vid muren
 Och ej hört Guds ord på halfva året.»

Värden viste ut mot träsket. Tjocknad
 Låg en hvitgrå dimma än deröfver,
 Och ej strand, ej våg, ej holmar syntes.
 »Vill du sjelf försöka hitta vägen»,
 Sade han, »med båt far ingen annan;
 Men till fots är färden lång kring viken,
 Och för dig fins nu ej häst i gården.»

När den gamle hört det hårda ordet,
 Gick han tyst till stranden, löste båten
 Och begynte ro i gråa dimman.
 »Den, som leder fiskens stråt i hafvet,
 Fogelns stråt i luften, att de komma
 Dit hans lag dem kallar, han skall foga,
 Att ock jag i dag hans kyrka finner.»

Stunder flöto bort, blott sjö och töcken
 Såg den gamle, från sin kosa vilsnad,
 Och hans kraft begynte svika; tyngre
 Kändes rodden re'n och handen domnad.
 När i morgonlugnet öfver fjärden
 Första gångens ringning ljöd och klangen
 Hann hans öra, var den dof och mattad,
 Och han fann sig långt från kyrkan, längre,
 Än när först han lade ut från hemmet.
 Och det ringdes andra, tredje gången,
 Och från fjerran än blott kommo ljuden.
 Och mot höjden hof den gamle ögat,
 Såg mot gråa skyn som med en fråga,
 Utan kraft och råd och hopp och bana.

Men i samma stund i sakta skridning
 Stötte båten mot en häll, och dunkelt
 Ofvan hällen skymtade ur töcknet
 Fram en strand och bjöd den gamle hvila.
 Upp han steg på stranden, såg omkring sig
 Kände stället, kände ön i träsket,
 Der som ung han landat tusen gånger,
 Och han satte sig på kala berget.
 Tankfull ned, och mörker rådde, mulen
 Var hans själ, och mulen jord och himmel.

Men det ringdes samman. — Var i högre
 Maktens vård den gamle? — När han hopplös
 Nu mot fästet höjde ögat, syntes
 Klar en högblå rand emellan molnen.
 Ljusets förebud. I kyrkan skulle

Sången börjas; på den öde holmen
 Drog ock nu den första vindfläkt anden
 Mellan löfven, och den första lärkan
 Flög, af dagern väckt, mot skyn. Försvunnen
 Var naturens dvala snart. På toner
 Följde toner nu, och nya stämmor
 Vaknade i dal, i höjd. Ett jubel
 Ljöd bland luftens dimmor, ljöd bland träden
 Kring den gamle, och han sjelf af sångens
 Glädje gripen, glömde nöd och sorger
 Och föll in med ord. Den sköna psalmen,
 Sommarns psalm, »den blomstertid nu kommer»,
 Ljöd i stilla darrning från hans läppar.

Och den blomstertid var kommen. Sommarn,
 Som han sjöng om, var af inga murar
 Utom honom stängd. Dess örtesånger
 Växte för hans fot, dess fogelsånger
 Hörde han; och Kristus, som han nämnde
 Sarons blomster, gröna dalens lilja,
 Kom som blomster och som lilja, värmdes,
 Som han bad, i hvarje fläkt hans sinne.

När han slutat psalmen, hade höjden
 Klarnat redan, blott kring lägre rymder
 Låg ett töcken än. Då steg ur österns
 Molnbädd solen upp och göt en strålfod
 Öfver landets, öfver vattnets dimma.
 Tystare blef rymden, luftens skaror
 Sökte hvila, hvarje väsen tycktes
 Vilja endast skåda nu, ej sjunga;
 Och den gamle följde med sitt öga,
 Stum af andakt, ljusets väg. — Hvad dunkelt
 Syntes nyss, var nästa stund förklaradt.
 Udde efter udde dök ur dimman,
 Ö vid ö stod fram; en verld af fågring
 Växte sakta upp ur skuggans tomhet,
 Tog begränsning, färger, glans.

Förliden

Länge se'n var morgonstunden redan,
 När, med klarnad blick, med molnfri panna,
 Rörd och tacksam, från sin plats den gamle
 Reste sig och gick till jullen åter.
 Men han såg till afsked än tillbaka
 Upp mot stranden. »Nu Guds frid med eder»,
 Så han hördes säga, »foglär alla,
 Unga bröder, systrar, Guds församling,
 Som med mig i dag i samma kyrka
 Honom prisat och hans ära sjungit.
 Och haf tack, du tolk af himlens läror,
 Klara sol, som nu för oss predikat,
 Böjt vårt hjerta, att hans godhet känna,
 Och lagt ut hans verk för våra ögon.»

Dopet.

I en grotta vid Arabiens öken
 Bodde eremiten Eucharistos.
 Mild mot alla, vis och mångrefaren,
 Söktes han af nejdens folk ej sällan,
 När bekymmer tryckte någons sinne.
 En gång kom en qvinna till hans boning,
 Bärande ett nyss födt barn på armen;
 Blek var hon, och blekare var barnet.
 »Fader», sade hon, »hvar skall jag finna
 Tröst? Se, detta barn har dött, och dopets
 Helga vatten har ej rört dess hufvud.
 Ve, förtappadt är det, skall väl aldrig
 Ega arfvedel i Kristi rike.»

Straffande tog eremiten ordet:
 »Hvarför, qvinna, har du låtit barnet
 Dö förutan dop, om ock blott nöddop?»

Men den arma modern brast i jämmer:
 »Fader», sade hon, »i öknen födde
 Jag mitt barn, der fans ej vatten, solen
 Brände ofvan mig och sanden under;
 Tårar blott och suckar der jag egde.»

Då blef gubben rörd och föll i tankar,
 Eftersinnade en stund och höjde
 Handen öfver gråa ögonbrynen.
 Slutligt var hans mening fast och mogen,
 Och han talte full af frid och saktmod:
 »Vattnet gör det visserligen icke,
 Utan anden, som är med i vattnet.
 Qvinna, trösta dig, ditt barn är frälsadt!
 Herrans ande har i brända öknen
 Döpt det med din suck och dina tårar.»

Bönen.

En gång, när i fromma, glada samtal
 Vid sitt middagsbord den gamle Luther
 Satt som vanligt bland förtrogna vänner,
 Talte en af dessa så med klagan:
 »Svår och önd att lefva i är verlden,
 Full af vansklig id och jordisk omsorg;
 Intet under derför, att så mången
 Sökt i klostrens lugn en saknad stillhet.
 Äfven mig de plåga dessa oljud
 Af en outtröttlig verldslig sträfvan.
 I mitt grannskap bultas, smids och hamras
 Oupphörligt hela dagen genom,
 Och hur tidigt än jag vaknar, störa
 Dån och hammarslag min morgonandakt.»

Luther log och sade: »Hvarför störas?
 Tänk långt hellre: jag har sofvit länge.

Hör min fromme granne, hur han redan
 Hunnit stiga upp och börja bönen;
 Ty en bön, min vän, är flit och arbet.
 Sannerligen, när den svarte smeden
 Vaknar upp och tänker: Gud har gett mig
 Åter dag och krafter att arbeta,
 Och med hurtigt mod begynner smidet,
 Är hans trötta flämtning för vår Herre
 Icke mindre kär än dina suckar,
 Och på himlens portar slår hans slägga
 Kanske starkare än dina böner.»

Chrysanthos.

I den kristna kyrkans första tider,
 När i ljuset från den nya världen
 Jorden bleknade och mången trogen
 Vände bort från den med rysning ögat,
 Bodde i Aten en man, Chrysanthos.
 Tidigt, innan än den bruna locken
 Vissnat på hans hjessa, kinden mistat
 Vårens blomning, höga pannan fårats,
 Hade ordet hunnit till hans öra
 Och hans hjerta öppnats gladt för Kristus.
 Men hos honom föddes med hans nya
 Födelse ej fasa för hvad fordom
 Han i lifvet aktat kärt och heligt.
 Aldrig kunde han förmås att hata
 Denna jord, der Hellas fans, hans sköna,
 Varma fosterland; hans tjusning ständigt
 Var Aten, den ljusa tempelstaden;
 Och hans sinne smälte än i vällust
 För hvart enda ljud af modersmålet,
 Den hellenska tungans harpotoner.
 När hans trosförvandter, dystra, slutna,

Sökte skogars tystnad och i bergens
 Kulna, mörka, skymda grottor fjerran
 Gömde sig för frestelsen och verlden,
 Gick han ljus, en afbild af den första
 Dag han skådat, upprätt, silfverhårig,
 Fridsam, tålig midt i lifvets vimmel,
 Hörde mannens språk och barnets joller,
 Stod på torget lyssnande, när talarn
 Lät sin stämmas åska skaka folket,
 Deltog i beslut och bar till urnan
 Sin voteringskärf som hvarje annan.
 Stundom åter, när, på dagens mödor
 Och bekymmer mätt, han sökte lugnet
 Och i bönens djup hans ande svanlik
 Ville skölja jordens stoft från vingen,
 Sökte han ej mörka öknars kulor;
 Nej, der klarast salaminska sundet
 Log med lummig strand, bland pinier, lagrar,
 Sågs han vandra, njuta skuggans svalhet,
 Andas vällukt, blicka hän mot hafvet,
 Medan solen sjönk och böljan lugnad
 Speglade en rosig aftonhimmel.

Så han lefvat, så han lefde, sådan
 Satt en qväll på Sunions topp den gamle.
 På hans knä låg slutn nu en rulle
 Af Sofokles, hedningen, den store,
 Ädle sångarn, och på rullen ytterst
 Lästes tecknadt: »Oidipos Koloneus».

Nyss han slutat dramen; för hans minne
 Dröjde än dess bilder, och hans blickar
 Sväfvade kring den besjungna nejden.

»O Kolonos», sjöng han efter skalden,
 »Bygd, bland alla jordens bygder skönast,
 Ljusa, glada, skimrande Kolonos,
 Der med lundars gröna skygd förtrogen,
 Näktergalen gäll i toner prisar

Murgrönsrankans dunkla rodnad, gudens
 Helga träd, det bäruppfyllda, svala,
 Stormförskonta, der bland gudaburna
 Fostrarinnor Dionysos svärmar,
 I gudinnors lockar sedd, narcissen
 Gror med himmelsk dagg på bladens fågring,
 Krokos gulnar, källor sömnlöst skänka
 Klara bäckar näring, och i sångmörs
 Krets med guldtöm åker Afrodite!»

Så med hednisk färg, men kristlig värme
 Målade sin sälla hembygds fågring,
 Sjöng, af hednasångarn väckt, atenarn,
 När en yngling, tidigt som Chrysanthos
 Genomträngd af korsets helga lära,
 Nalkades med långsam gång den gamle.
 Stannande framför hans fötter, stod han
 Stum med öfver bröstet knutna armar;
 I hans anlet syntes skuggor skifta
 Mellan sorg och vrede, harm och ömkan,
 Och hans blick låg sänkt på pergamentet.

Länge stod han tankfull, dock omsider
 Bröt han tystnan. »Gubbe», så han sade,
 »Blef ej äfven du en gång till ljusets
 Helga rike kallad, trängde icke
 Nådens varma strålar till ditt hjerta —
 Så jag sport — och dock, hur är din vandel?
 Der, hvar dagens barn i fåfång sträfvan
 Träla, fika, storma och försvinna,
 Der med praktsymboler, än af purpur
 På en vårfrisk kind och än af löjen
 Kring en läpp, som mognar, afgrundsfursten
 Tecknat an de sina, der, o gamle,
 Trängs du, lefver du och har din glädje.
 Sällan ses du ensam, och om sådant
 Nå'n gång händer, är det ej försonarn,
 Som du ropar an, all världens herre;
 Nej, berusad af en giftfylld säga,

En förförisk sång, med läppar, blekta
 Re'n af dödens helsningskyss, du stannar
 Afrodites namn och Dionysos.
 Hvad blir slutet? Rysligt, rysligt, gamle,
 Skall du plikta för din brutna trohet,
 Du i nådförbundet en gång slutne.
 Ryslig, ryslig blir i svafvellågor
 Än din lott, när, utan hopp förtappad,
 Gråtande, du ej en tår kan gråta
 Åt din törst, och svagt med vissnad tunga
 Evigt fåfängt till ditt bistånd kallar
 Dina väsenlösa fabelgudar.»

Så han sade. Lugnt som qvällens anlet
 Var den gamles, och den höjda blicken
 Såg bestraffarn an: »Frid, stränge yngling!»
 Talte han, »din tro är stark, jag älskar
 Den, som tror. Dock svara: kan ditt unga,
 Bruna öga genomskåda hjertan
 Och ransaka njurar, när du dömmar?
 Döm ej, och du döms ej, säger Herren.
 From, fördragsam, fridsam, glad och trogen
 Går sin gång i mästarns spår en kristen;
 Full af kärlek är hans tro, och, yngling,
 Kärleken är hofsam, mild och tålig,
 Yfves icke, stormar icke, tänker
 Icke argt och vet ej af att vredgas.
 Kärleken fördrager allt, han tror allt,
 Hoppas allt och lider allt och vänder
 Aldrig åter. Yngling, om du hade
 Tro att flytta berg och lyfta dalar,
 Utan kärlek vore du en skugga.»

Sagdt. Och vänligt räckande den unge
 Handen, drog han honom till sin sida,
 Och på samma håll nu sutto båda.

Dagen framled, mattare i vester
 Glödde solen, vinden sökte hvila,

Qvällens frid sjönk ned från Greklands himmel.

Men för dessa taflor hade gubben

Nu ej öga; ynglingen allenast

Fängslade hans syn och tanke. Länge

Satt han tyst, omsider så han talte:

»Vackre yngling, om den gamles varning

Icke kränkt ditt sinne, låt mig göra

Dig en fråga än, kan hända tvänne.

När jag ser ovalen af ditt anlet,

Pannans, näsans stolta, raka tycke,

Och ditt språk förnimmer, halft i attisk,

Halft i jonisk brytning, ljuft i båda,

Ljuft ännu i ton, då du fördömmar,

Vet jag, att hellen du är. Men säg mig,

Hvilken trakt dig fostrat? Kanske någon

Af Arkipelagens sköna öar

Såg dig födas, Paros, Samos, Naxos,

Mitylene? Kanske såg du dagen

På det rika Asiens kust? En lycklig

Fader lyfte dig, hvarhelst du föddes,

På sin arm och drömde sälla drömmar.»

»Delos», svarte ynglingen med mildrad

Stämman nu, »det hafomflutna Delos

Var mitt hemland, Kallinikos hette

Den, som en gång jordiskt var min fader,

Nu en annan jag i himlen funnit.»

»Kallinikos», talte gubben åter,

»Ej ett okänt namn du nämnt, min gästvän

Var i forna dagar han på Delos.

O, jag mins ännu den mångbesjungna,

Gröna ön, af sagans alla gudar

Sökt och älskad, Artemis, Apollons

Fosterhem, jag mins dess höga kullar,

Skuggade af cedrar och cypresser,

Och dess dalar, — skall jag nämna dalen,

Nyktos dal, åt citterguden helgad?

Många länder har jag sett, från Pelos'

Halfö vandrat till Tessalien, vistats
 På hellener-hafvens alla öar;
 Ingen nejd dock tjust mig så som dalen
 Der på Delos med sin lund, sitt tempel,
 Och vid denna låg din faders boning.
 Yngling, när så mycket skönt du skådat
 Från din lefnads första morgon, svara:
 Eger jorden endast svarta bilder
 För din själ, säg, bor ej i ditt hjertas
 Djup ett enda minne, tåldt och sparadt,
 Från den tid, då drömlig än i oskuld
 Du bland Nyktos-dalens blommor lekte?»

Så han sade. På den unges skära,
 Marmorhvita kinder sågs en flamma
 Svagt och flyktigt tindra upp och blekna.
 Men den gamle fortfor: »Jag har lyssnat
 Till en sägn en gång, Arkipelagens
 Öar tro den redan, snart kan hända
 Skall den spridas öfver fasta landet.
 Så förtäljer den: på Delos föddes
 Marmaryne. Tvänne lustrers somrar
 Knappt hon skådat, när hos nejdens alla
 Ynglingar begärens eld hon tände,
 Men åt ingen sinlig trånad ville
 Hon sitt rena väsen öfverlåta,
 Blott Apollon valde hon till älskling,
 Och i Nyktos-dalen, ren och trogen,
 Blef hon gudens blomstervårdarinna.
 Qväll och morgon, stundom hela dagen
 Sågs hon der bland blommorna, en äldre
 Syster lik, så blid och så förtrolig,
 Vattna, stöda, ordna och plantera.
 Men ej handens ensamt var den skötsel,
 Hon dem skänkte; ofta lutad länge
 Med sitt öga öfver blommans öga,
 Lät hon så sin andes låga drickas
 Af den spädas blick och plantans dunkla,
 Tysta stoft af hennes själ besjålas.

Sjelf tillbaka tog hon åt sin ande
 Kropp af blomstren, klädde minsta tanke
 I en skrud af dagg och doft och färger,
 Bytte så med markens döttrar gåfvor,
 Gaf och tog i outtömlig kärlek.
 Der, i denna fristad, stängd för mängden,
 Fick ibland en yngling ljuft fördrömma
 Dagens stunder, lefva med det vackra
 Blomsterfolket och dess vårdarinna.
 Men om honom talar sagan åter:
 När med hjertat fullt af aldrig yppad,
 Namnlös kärlek han bland Marmarynes
 Blommor gick, och hon i templet dröjde,
 Såg han henne, fast hon sjelf var borta,
 Sällt i hvar gestalt, i hvarje väsen
 Af den skapelse, hon väckt och vårdat.
 Rosen rodnade med hennes rodnad,
 Liljan såg med hennes blick, i trädets
 Susning hördes endast hennes stämma,
 Och i tusen skilda former lefde
 För hans fromma kärlek hon allena.
 Åter när från blommorna till henne
 Någon gång han fick sitt öga höja,
 Och i samtal, såsom strängars rena,
 Fånga hennes ord, då var det honom,
 Som om allt, hvad fint i parkens rosor
 Glödt och rodnat, hennes kinder eldat,
 Alla liljors strålar sammangjutit
 Hennes blick och hela blomstergården,
 Mer förklarad blott, stått fram med henne. —
 Så förtäljs det. Jag har sport och frågat,
 Hvem han varit, ynglingen från Delos; —
 Kallinikos' son, så har man svarat.»

På den unges kinder syntes stora
 Tårar nu. »O fader», så han sade,
 »Nämn ej namn, som längst af jordens toner
 Susat i mitt öra, jag har glömt dem;

Låt mig glömma, låt mig hata minnet
Af mitt tomma nattlifs skugg-gestalter.»

Men den gamle talte full af allvar:
»Yngling, hata ej din ungdoms skola,
Nykto-dalen och dess minnen icke;
Höga läror skrefvos för ditt hjerta
Der i bilder, dunkla, späda, svaga.
Se dig kring i verlden! O, hvad ser du?
Öfverallt försonarns blomsterrike.
Mörkt för den, som blindt till honom stormar,
Är det klart och öppet för det öga,
Som i kärlek stilla höjts mot honom.
Yngling, värd att skåda är hans blombård.
Solar sår han der, och stjernor strör han
Kring som liljor, vårdar stora länder,
Stöder folkslag, hör också den minsta
Menskoblommas suck, och, mildt till alla
Lutad, låter dem sin kärlek dricka.
Gå, som förr till Marmarynes blommor,
Ut i verlden gladt och utan bäfvan,
Det är Herrans blombård du besöker.
Bor blott i ditt hjerta Kristi kärlek,
Blyg, ej rusig, skall du finna saligt,
Hur i allt han skymtar fram, hur solen
Lyser med hans ljus, hur stjernan tindrar
Med hans klarhet, lifvets sorl och vimmel
Af hans milda stämman genomljudes.
När du sett det, gå till honom åter
I hans ord, och se, hans ord skall vara,
Som om allt det ljus, som från hans himmel
Strålat ned, hans varma sol, hans stjernors
Milda här, hans menskoätter — hela
Detta underbara blomsterrike,
Mer förklaradt blott, der inne bodde.»

Första bandets innehåll.

Lyriska dikter I.

	Sid.
Till Franzén	3.
Den gamles hemkomst	4.
Det ädlas seger	6.
Lärkan	9.
Majsång	10.
Flyttfoglarne	11.
Vallgossen	13.
Mina dagar	16.
Till en fogel	17.
Värmorgonen	18.
Till en blomma	20.
Fogelboet vid landsvägen	21.
Sommarnatten	22.
Svanen	24.
Torpflickan	25.
Höstaftonen	26.
Tröst	28.
Kärlekens förblindande	30.
Flickans klagan	31.
Till oron	32.
Den älskande	33.
Till min sparf	34.
Begrafningen	36.
Till Frigga	37.
Ungdomen	38.
Den väntande	39.
Färd från Åbo	41.
Hvad jag är säll	43.
Mötet	44.
Till en flicka	46.
Den tillfrisknande	47.
Vaggsång för mitt hjerta	48.
Barndomsminnen	49.

	Sid.
Vid en väns död	51.
Öfver ett sofvande barn	52.
På ett barns graf	53.
Lif och död	54.
Till den ålderstigne	55.
Barden	57.
Till trånaden	59.
Tjensteflickan	60.
Bondgossen	61.
Roddaren	62.
Talltrasten	63.
Jägargossen	64.
Morgonen	65.
Kysen	66.
Den ångrande	67.
Det var då	68.
Sjömansflickan	68.
Helsningen	69.
Akta, då är guden nära	70.
Serenad	71.
Förställningen	72.
Fjäriln och rosen	73.
Fogelfångarn	74.
Till aftonstjernen	74.
Den döende	75.
Ynglingen	76.
Till en ros	76.
Den sköna	77.
Vid en källa	78.
Den sjuttonåriga	79.
Hämnden	80.
Blommans lott	81.
Hvem styrde hit din väg?	82.
Bruden	83.
Saknaden	83.
Vårvisa	84.
Till lyckan	85.
Hjertats morgon	86.
Den tviflande	87.
Bruden	87.
Söndagsskörden	89.
Den gamle	90.
Blomman	91.
Höstsång	92.
Den hemkommande	93.
Mitt lif	93.
Tanken	94.
Den öfvergifna	95.

	Sid.
Höstqvällen.....	96.
Den väntade	96.
Minnet	97.
Målaren	97.
De två	98.
Fåfång önskan	100.
En ung flickas minnesbok ...	101.
Till fruntimren (vid teologic doktorspromotionen 1857) ...	101.

Lyriska dikter II.

Idyll och epigram. 1—27	105.
De fångna	119.
Den tidiga sorgen.....	120.
Flickans årstider	121.
Likhet	121.
Fogeln	122.
Den första kyssen.....	122.
Flyg ej undan	122.
Kyssens hopp	123.
Kärleken	123.
Skilnaden	124.
Drömmen	124.
Den försmådda	125.
Blomsterhandlaren	125.
Sorg och glädje	126.
Fjärilposten	126.
Grumla icke flickans själ	127.
Sommarnatten	128.
Friden	128.
Den förändrade	129.
Den långa dagen	129.
Behagen	130.
Amor	130.
Den lättböjde	131.
Den enda stunden	131.
Törnet	132.
Tre och tre	133.
Norden	133.
Den sällsynta fogeln.....	134.
Vill du byta öde? ...	135.
Hennes budskap	135.
Sippan	136.
Mötet	136.
Löjet	137.
Tårarne	138.
Eros' förvandling	138.

Ett litet öde.

	Sid.
1. Är så arm du, som man säger?	139.
2. Egen moder göms i mullen	140.
3. Så jag färdas sjelf mot fjerran	141.
4. Sådan vård blott finner flickan	141.
5. Flicka, kärleken är väldig	142.
6. Hundra vägar har min tanke	143.
7. Hvilken sällhet skön att synas!	144.
8. Tala, tala tycktes alla	145.
9. Men min fogel märks dock icke	145.
10. Se'n har jag ej frågat mera	146.

Svartsjukans nätter.

Första natten	147.
Andra natten	154.
Tredje natten	160.
Fjerde natten	170.
Femte natten	177.

Smärre episka dikter.

+ Grafven i Perrho	185.
+ Zigenaren	198.
+ Julqvällen	205.
+ Jenny	208.

Legender.

+ Kyrkan	214.
+ Dopet	217.
+ Bönen	218.
+ Chrysanthos	219.

